Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

50X1-HUM

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

STAT

SOCIALDEMOKRATISKE NOTER

Redaktionen sluttet 24. okt. 1949

21. aarg. | Udgivet af Arbejderbevægelsens Informations-Central | Nr. 1

Trykt som manuskript

STAT

INDHOLD

Spidsartikler ..... 3—12
Europaraadet 3
Omkring radioen 6

Arbejderbevægelsen ..... 57—64

Fagbevægelsen:
Arbejdernes Fællesorganisation i København 60
DSF's formandsmøde 58
DSF om devalueringen 60
Een stemmes majoritet 59
Finlands fagbevægelse 64
Handels- og Kontormedhjælperforbundets kongres 62
Internationale arbejdskonference i Genève 58
Kobbersmedenes forbund 61
Kommunistiske »faglige internationale« optræder 61
Moskva »orienteres« 63
Støberiarbejderforbundet 61
Søfolkenes dollarudligning 59
Typografforbundets formand død 59

Partiet:
Partiets nye hovedbestyrelse 57

Ungdomsbevægelsen:
Lederkursus i Tyskland 57

Forskelligt ..... 80—88
Aarhus - Åbo - Bergen - Göteborg 88
Devalueringen og industrien 87
Devalueringen og landbruget 87
Hedtoft om kommunisterne 80
Kommunevalget i København 80
Levestandarden i De forenede Stater 81
Ministerbiler 88

Lovgivningsarbejdet ..... 13—34
Amtsskatterne 33
Aldersrentemodtagerne, eengangstillæg til 31
Arbejderbeskyttelsen 30
Bosættelseslaan 30
Døve og tunghøre 30
Fiskerilovene 30
Fredskovsnotering 29
Forbrugerpriserne 27
Frugtlagre, opførelse af 26
Genopbygningsfond 25
Handelsrejsendes udstillinger 29
Hegn 29
Indfødsret 32
Ind- og udførsel af fisk 30
Landarbejderboliger 29
Landbrugets eksportudvalg 27
Lejeloven 32
Maal og vægt 29
Materielanskaffelse til militæret 33
Nationalbudgettet, kommentarer til 32
Normeringsloven 27
Offentlige arbejder 33
Pressen og strejkemulighederne. 32
Rationalisering af mejerier 26
Rigsdagen træder sammen 13
Aabningstalen 13
Finansloven 17
Finansministerens kommentarer .. 19
Rigsdagens konstituering 16
Sparekassetilsynet 30
Statshusmandsbrug, udlaan til 28
Statstjenestemændenes løn 26
Vareforsyningslov — prislov 23

Maanedens politiske debat ..... 34—56
Devalueringens betydning, konservative landmænd erkender 36
Finanslovdebatten 39
Afgørelsen 50
Dagsordener 48
Dagsordendebatten, kommentarer til 51
Finansministerens svartale 46
Handelsministerens svartale 47
Kommunistiske kommentarer 56
Konservative kommentarer 55
Socialdemokratiske kommentarer til 52
Ordførernes 2. omgang 47
Ordførernes 1. omgang 39
Radikale kommentarer til dagsordenen 55
Statsministerens 2. svartale 48
Statsministerens svartale 43

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Udenrigsministerens svartale om Sydslesvig 45
Venstre efter dagsordendebatten . 50
Venstre-kommentarer til dagsordenen 53
Landbrugets omkostninger 36
Landbrugsministeriets eksportudvalg 34
Mejeriforeningerne om mejerirationalisering 36

Udlandet ..... 73—79
Amerikanske kommunister dømt ... 75
Atombomben 76
»Den geniale Stalin« 77
Finsk præsidentvalg 74
464 benaadninger pr. dag 77
Fransk regeringsskifte 75
Grækenland-borgerkrigen slut? 77
Græske børn bortført 78
Hall, David, svensk finansminister 75
Hitler i live — hos russerne? 77
Hvorfor flygter de dog? 77
Islands Altingsvalg 73
Jugoslavien i FN's sikkerhedsraad . 74
Kong Leopold til folkeafstemning .. 78
Kommunisternes interesse for de nordlige svenske og norske provinser 78
Norges stortingsvalg 73
Norsk valg 73
Rajk 77
Ruslands militære styrke 76
Russisk-kontrolleret havn i Kina ... 78
Staalstrejke i USA 75
Stalin hilser Østtyskland 76
Tito bider fra sig 74
Tito og nabostaterne 74
Tjekoslovakiet — kæmperazziaer ... 74
Typografstrejken i Chicago sluttet 75
Tyske kommunister som betalte russiske politiagenter 78
Tysk østzone — »selvstændig stat« 76
Østrigs valg 74

Økonomi og statistik ..... 64—73
Danmark:
Beskæftigelsen 64
Dansk-fransk handelsaftale 67
Dansk-polske handelsforhandlinger 67
Devalueringen og udenrigshandelen 67
Frigørelse af europæisk handel, Danmarks bidrag til 65
Pristalsbudget, det nye 70
Statistiske meddelelser 70
Toldforhandlinger i Annecy 66

Ansvarhavende: *Sigv. Hellberg.*

Bog- og Papirhandelen »Fremad« . Dansk Andels Trykkeri . København

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Smaablade fra A.I.C. C 1949 *Oktober 1949*

Overenskomst-forhandlingerne

Kommunisterne er for tiden optaget af at fremstille den os af hele den europæiske udvikling paatvungne kronedevaluering som et ondsindet forsøg fra arbejderregeringens side paa at sænke arbejderbefolkningens levestandard. Da Rusland for et par aar siden devaluerede rublen, var det et storartet gode, paastod de.

De forestaaende forhandlinger om arbejdsoverenskomsterne søger kommunisterne i skrift og tale at udnytte til at sprede forvirring, mistillid og uro blandt arbejderne. Der skal kræves vældige lønforhøjelser, kortere arbejdstid med fuld lønudligning, længere ferie og højere ferieløn.

»De samvirkende Fagforbunds ledelse har endnu engang afsløret sig som forrædere over for dansk arbejderbevægelse,« sagde ifølge »Land og Folk« hr. W. Brauer paa kommunisternes møde i Forum den 25. september. »Danske arbejdere maa betræde andre veje,« fortsatte hr. B., og han krævede, »at der straks træffes foranstaltninger, der sikrer den arbejdende befolkning, at der uge for uge gennem lønforhøjelser gives dækning for de prisstigninger, der følger i kronesænkningens kølvand.«

Lønforhøjelser uge for uge. Hvorfor ikke tage skridtet fuldtud og kræve lønforhøjelser hver dag?

Hr. B.s kommunistiske kollega hr. Carlo Hermansen er jo en ren sinke ved siden af hr. Brauer. H. vil kun kræve *kvartalsvis* lønregulering (se »Land og Folk« 27. sept.). Formentlig har selv kommunistledelsen forstaaet, at arbejderne ikke vilde tage hr. Brauer alvorligt.

Og saadan optræder disse folk, som om alle krav om forbedringer i arbejdernes kaar opfindes af dem. Det er da maaske nyttigt at erindre, at De samvirkende Fagforbunds generalforsamling i maj 1949 i sin udtalelse om de kommende opgaver bl. a. sagde:

»Generalforsamlingen konstaterer med tilfredshed, at overenskomstsituationen i 1948 blev gennemført uden væsentlig overskridelse af overenskomstudløbet, og at der paa vigtige omraader skete en nedsættelse af arbejdstiden inden for omraader med længere arbejdstid end 48 timer, samt ved nedsættelse af arbejdstiden for skifteholdsarbejdere paa 3. hold og ved den forbedring, der gennemførtes paa ferieomraadet med en udvidet feriebetaling.

De samvirkende Fagforbund stiller sig som maal at fortsætte denne udviklingslinie og agter fortsat at arbejde for bedre økonomiske levevilkaar for den arbejdende befolkning og bl. a. søge at sikre de lavest lønnede en forbedret købekraft — enten ved højere lønninger eller ved et føleligt prisfald.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Dansk fagbevægelse kræver under henvisning til den for visse fag indtraadte svækkelse i beskæftigelsen, at alle kræfter sættes ind for opretholdelse af fuld beskæftigelse i videst muligt omfang, og at der til imødegaaelse af beskæftigelsessvingninger inden for enkelte fag sikres iværksættelse af samfundsmæssige foranstaltninger, saaledes at førkrigstidens arbejdsløshedskriser ikke genopstaar.

Som et led i bestræbelserne, der skal tjene til at modvirke arbejdsløshed, peger fagbevægelsen paa en forbedring af ferieloven samt en almindelig forkortelse af arbejdsugen, hvor forholdene tillader det, og hvor en mindre produktion eller en ringere levefod ikke bliver resultatet heraf, og i perioder med nedsat beskæftigelse en fagvis afpasset arbejdstidsforkortelse uden væsentlig forringelse af arbejdernes indkomst.

Fagbevægelsen vil for sit vedkommende medvirke til, at der indføres den fornødne bevægelighed i produktionslivet, saaledes at den fornødne arbejdskraft kan stilles til raadighed paa omraader, hvor det er paakrævet og muligt.«

Maalsætningen er, som det ses, en stadig fortsat forbedring af saavel løn- som arbejdstids- og ferievilkaar. Hvor og naar mulighederne er tilstede. Ikke demonstrationskrav ud i luften, men nøgtern fortsættelse af de bestræbelser, som hidtil trin for trin har givet arbejderne bedre vilkaar paa *alle* disse omraader.

Og saa er det jo iøvrigt de enkelte forbund, som er suveræne, og som hver for sig tager beslutning om, hvilke ønsker der skal fremsættes ved optagelsen af overenskomstforhandlingerne, ønsker, som forbundene afpasser under hensyn dels til det egne fags forhold og tarv, dels til de muligheder, som selve produktionslivet og samfundets almindelige økonomiske bæreevne giver.

Men forbundenes forslag plejer ikke at blive afleveret før udgangen af november, paa samme dag som arbejdsgivernes forslag afleveres. Og forbundene — eller deres medlemmer — ønsker næppe at udlevere deres forslag længe før fristens udløb og derved gøre det saa meget lettere for arbejdsgiverne at udarbejde deres modforslag.

Ogsaa dette ved jo kommunisterne godt. Men alligevel — eller vel netop derfor — brøler de op og søger at skabe størst mulig uro og forvirring.

Det gælder om at faa folk til at glemme alle de koldbøtter og selvmodsigelser, der kendetegner deres politiske optræden gennem aarene. Gælder at faa folk til at glemme alle de afsløringer, der efterhaanden trods alt siver ud om de tilstande, der raader dér, hvor de har faaet magten.

Men de faar næppe held med sig over for ret mange eller ret længe ad gangen. Dertil er danske arbejdere nu alligevel *for* erfarne.

DANSK ANDELSTRYKKERI
KØBENHAVN

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Smaablade fra A.I.C. D 1949 *Oktober 1949*

Tito - Helt eller Skurk?

Som et — særdeles lærerigt — eksempel paa, hvordan de danske kommunister og deres blad danser efter parolerne udefra, maa deres omtale af den jugoslaviske regeringschef Tito ses.

Som bekendt faldt Tito i Kominforms og Moskvas unaade i juni maaned 1948, altsaa for godt et aar siden. Og medens han indtil da i den kommunistiske presse fremstilledes som en helt og som sit folks velgører, saa blev han efter at være faldet i Moskvas unaade omtalt som skurk og forræder.

Vi giver nogle smagsprøver:

»Land og Folk« 26. september 1947. Under overskriften »Frihedens vældige inspiration. Gensyn med Jugoslavien« skriver Poul V. Nielsen en helsides illustreret kronik, af hvilken vi citerer:

»Der gives mellem os — ragende op i folkehavets ellers rigt varierede landskab af store og små mennesker — enkelte individer af en ganske særlig aandelig kraft; personligheder med et saadant overskud af styrke og livstro, at enkelte ord fra deres mund er nok til at fylde deres medmenneskers maaske udpinte kraftkilder. Deres lysende øjne, glæde og dirrende lidenskab efterlader i os et varigt, længselsfuldt minde. De er faa, vi krydser en saadan kometbane højst et par gange i vort liv, vi maa faa den tro, at de er undtagelser, ædelstene, som det kun er naturen muligt at præstere et faatal af.

Den tro har vi vænnet os til — her i vores samfund.

Hvad siger man til et folk bestaaende af lutter »profeter«!

Det var, hvad der virkede allermest forbløffende paa os danske, der sidste aar drog til Jugoslavien for at deltage i ungdomsjernbanen 1946? Der slog imod os et jublende brus af begejstring. Vi saa *et helt folk* grebet af en veritabel skabelsesekstase, hørte en nation i sang.« ....

»At det ikke var blevet ved sang og dans, men at begejstringen havde sat sig haandgribelige spor, siden vi sidst saa Jugoslavien, modtog vi straks bevis paa. Knap et aar var gaaet — og fremskridtet kunde ses overalt — med det blotte øje. Mens de 62.000 frivillige arbejdere sidste aar maatte bo i meget primitive telte, havde det i aar været muligt at indkvartere det 3-dobbelte antal i udmærkede træbarakker. Forplejningen var adskillige hundrede procent bedre, beklædningen ligesaa, og i hygiejnen mellem Jugoslaverne kunde et kæmpefremskridt konstateres.« ....

»Overalt rundt i landet ser man ruinernes murbrokker forsvinde i ilfart og — næsten som i en tegnefilm — nye sten komme flyvende og lægge sig tilrette.« ....

»I en glorværdig frihedskamp har jugoslaverne gjort sig fri af den sump, som omklamrede folket efter aarhundreders undertrykkelse, og avancerer nu i hastigt tempo frem mod besiddelsen af de goder, som civilisationen og tekniken har skænket mennesket. Tilliden til folket og ungdommen er ubegrænset.« ....

»Virkelig, det var et vidunderligt og i dybeste forstand opløftende gensyn med det nye Jugoslavien. Intet af de løfter, landet dengang gav, er sveget. Ingen af de — efter manges mening svulstige — gloser, man

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

har brugt, var for store. Fuldstændig klippefast staar man nu overfor pessimisterne, der vil gøre den østeuropæiske entusiasme til en ungdommelig rus ved at sammenholde den med vor 5. maj-stemning, der varede saa sørgelig kort. Og forklaringen er simpel og ovenikøbet en absolut garanti for, at kurven *aldrig nogensinde* vil gaa den modsatte vej, at sangen, dansen, skaberglæden i Jugoslavien ikke vil ophøre: Det jugoslaviske folk vandt friheden. Og der er i friheden en vældig inspiration.«

....

Saaledes skildres i »L. og F.« Jugoslavien under Titos regime. Og Leif Gundel, »Land og Folk«s udenrigspolitiske ridder-medarbejder, skriver i bladet 12. december 1947 (»Verden i dag. Ingen slavisk blok«) nogle betragtninger over U. S. A.s og Englands intrigepolitik paa Balkan, som if. L. G. tilstræber at danne en østblok, vendt mod Sovjet. Men L. G. trøster sig (og læserne):

»Dette spil bliver nu slaaet helt over ende af Marskal Titos kloge alliancepolitik, der er baseret paa nationernes gensidige respekt og ligeberettigelse.« ....

»Det er kun til skade for Danmark, at der ogsaa herhjemme findes folk, der er denne lille klikes slaviske efterplaprere og dermed gør deres til at forhindre os i at modtage det tilbud om samarbejde, som Tito giver os med disse ord paa Jugoslaviens og de andre øst- og sydøsteuropæiske folkedemokratiers vegne.«

Vi gaar ind i aaret 1948. Og Tito er stadig kommunisternes helt.
»Land og Folk« 10. februar 1948 bringer en kronik af Eigil Steffensen:

Jugoslaviens kulturkamp.

Og læs her, hvordan der arbejdes og bygges op i Jugoslavien:

»— Fagforbundene, folkefronten og folkeungdommen tager alsidigt del i kampen mod analfabetismen. De organiserer fagkurser for deres medlemmer, foredragsrækker om aftenen, læsekredse, møder, amatør- og danseringe o. s. v. Fagforeningen sender folk ud i landsbyerne for at løse problemer i forbindelse med deres biblioteker og læsestuer. Ungdommen i egne med daarlige kommunikationsmidler sørger for, at der kommer aviser og bøger mere regelmæssigt. Der arrangeres forskellige festivals med folkesange og -danse, og folkeungdommen har lovet, at den i 1948 vil gennemføre bygningen af 6000 offentlige bygninger, som skal være udstyret med baade læsesale og biografer.«

»Land og Folk« fredag den 11. juni 1948:

Naar folket har magten.

»I de fleste lande, hvor der findes en vis knaphed paa landbrugsvarer, anvender den borgerlige statsmagt i reglen den metode at sikre landbruget taarnhøje priser paa den øvrige befolknings bekostning. Fænomenet er heller ikke ukendt herhjemme. I det nye Jugoslavien er Titos regering gaaet en anden vej, der har givet særdeles gode resultater: Der er her blevet indført en ordning, der gaar ud paa at sikre de bønder billige varer, der sælger deres landbrugsvarer direkte til staten eller til de kooperative indkøbscentraler. Naar afleveringen af korn, grøntsager og andre landbrugsvarer har fundet sted, faar den paagældende bonde udleveret særlige indkøbskuponer. For disse kan han saa i den lokale brugsforening købe sine varer til stærkt nedsatte priser.

Paa denne maade kan bonden gøre fordelagtige indkøb af de varer, han har særlig brug for, som beklædningsgenstande, fodtøj, redskaber,

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

tobak, tømmer o. l. Han mærker, at han faar noget ud af sine penge, staten betaler ham for hans varer. Paa samme maade er der blevet indført særlig billige varepriser for befolkningen i de krigshærgede omraader. Det har været muligt for den jugoslaviske stat at gennemføre denne gradvise prissænkningspolitik, da produktionen i de nationaliserede industrier har været stærkt stigende. Der frembringes i øjeblikket saa mange industrivarer, at industriproduktionen ligger 67 pct. over førkrigsniveauet i 1939.«

Vi er nu helt fremme paa sommeren 1948. Kommunistbladets tegner, hr. Bidstrup, har været paa rejse inden for jerntæppet, og han er fyldt af begejstring. En søndags-samtale, der gengives i »Land og Folk« søndag den 20. juni 1948 har overskriften:

Det var som at genopleve stemningen fra 1945 ...
Bidstrup hjemme igen efter at have besøgt Tjekoslovakiet og Jugoslavien.

Og Bidstrup siger bl. a.:

»Tito er iøvrigt fantastisk populær i Jugoslavien, hvor problemerne under krigen og efter var langt enklere end i Tjekoslovakiet. Tito var simpelthen lederen af det kommunistiske parti, der var kernen i frihedskampen. Overklassen, alle de besiddende, var værnemagere, og deres bedrifter blev ganske simpelt national ejendom, da de efter krigen blev dømt for deres gerninger.«

— — —

»Jugoslavien er for os nordboere naturligvis et langt mere fremmedartet land end Tjekoslovakiet, og det skridt, de tager mod socialismen, er jo ogsaa langt større end det Tjekoslovakiet tager.«

Læg mærke til, at Jugoslavien endog fremhæves paa Tjekoslovakiets bekostning. Og bladet er fremdeles glad for Jugoslavien og Tito.

»Land og Folk«, fredag den 25. juni 1948, bringer følgende artikel:

Ingen nationale konflikter i Titos Jugoslavien.

»Det nye Jugoslavien er paa nationalitetspolitikens omraade blevet et frit forbund af ligeberettigede folk. Det er ikke som før krigen serberne, der regerer landet. Jugoslavien er i dag en union bestaaende af 6 ligeberettigede folkerepubliker. Baade parlamentet og centralregeringen i Beograd er sammensat af alle rigets nationaliteter. For de mest betydningsfulde nationale minoriteter eksisterer der endvidere et par administrativt selvstyrende omraader, og alle republikens folkeslag nyder en udstrakt national frihed i deres kulturelle udvikling.«

— — —

»Ved sin konsekvente understøttelse af udviklingen af de forskellige folkeslags nationale kultur er det lykkedes det nye jugoslaviske styre at vinde de tidligere undertrykte minoriteters tillid, saa at de aktivt er kommet med i arbejdet for at overvinde den hidtidige tilbageblevenhed og for at genopbygge republikken paa et socialistisk grundlag.«

Og endnu den 27. juni 1948 bringer »Land og Folk« en stor, illustreret kronik af den jugoslaviske kunstner Franjo Mraz, der begejstret skildrer genopbygningsarbejdet.

Men saa skiftes der kulisse — *(se 4. side)*

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Dette var altsaa den 27. juni 1948. Alt er saare godt. Men saa springer bomben.

Og kommunistbladet ændrer holdning lige saa pludseligt som i august 1939 og i juni 1941. Læs blot »Land og Folk« tirsdag den 29. juni 1948:

Kominform kritiserer jugoslaviske kommunister.
Partiets ledere kritiseres for at have svigtet de internationale traditioner.

»Det kommunistiske parti i Jugoslavien kritiseres meget kraftigt i et kommunike fra det kommunistiske informationsbureau, som udsendes efter et møde i Rumænien i midten af juni. Dette møde fandt sted for at drøfte forholdene i det jugoslaviske parti og naaede til den slutning, at partiets taktik havde været »ineffektiv, falsk og demagogisk«. Partiets ukorrekte politik blev i meget stor udstrækning fundet at være resultatet af, at de jugoslaviske delegerede til bureauet, Edvard Kardelj, E. Djilas og A. Rankovitj, ikke havde overværet det kommunistiske informationsbureauets forrige møde.« ....

»Kommunikeet slutter med at fastslaa, at det jugoslaviske kommunistiske partis centralkomité ved disse fejltagelser havde stillet partiet udenfor de andre kommunistiske partiers rækker og dermed udenfor informationsbureauet. Der appelleredes til det jugoslaviske partis sunde kerne om at faa lederne til at indse deres vildfarelser.

Mellem de kommunistiske ledere fra 8 lande, der deltog i dette møde, var Sjdanov fra Sovjetunionen, Jaques Duclos fra Frankrig, Palmiro Togliatti fra Italien og fremragende repræsentanter fra de øvrige lande.«

Se, saa var det sket. Og herefter forsvinder fra bladets spalter alle de straalende fremskridt som dug for solen. Herefter ruger mørkets forbandelse over Tito og h a n s Jugoslavien — set fra de danske og alle andre rettroende Kominformkommunisters vinduer.

Se blot nogle enkelte, men talende, eksempler paa tonen nu:

Vi citerer »Land og Folk« fra en del artikel- eller telegramoverskrifter i de seneste maaneder i indeværende aar:

31/7: Tito udleverer Jugoslavien til vestmagterne.
20/8: Tito og hans venner i USA. — Tito driver krigspropaganda.
21/8: Skarp Sovjetnote til Tito-kliken. — Tito-kliken vil blive belært om at opføre sig rigtigt.
28/8: Tito vil udlevere græske patrioter til fascisterne. — Tito-kliken forbereder ny forbrydelse for at gøre sig værdig til USA's tillid.
29/8: Titos rædselspropaganda skal dække forbrydelsen.
31/8: Sovjets folk foragter desertører som Tito.
1/9: Tito bliver USA's krigsleverandør.
3/9: Tito har 800.000 mand under vaaben for at holde gæringen i folket nede.
5/9: Tito-forræderne gør skridtet fuldtud.
12/9: Tito ville lede alle folkedemokratierne (hvilken anmasselse! red.).
13/9: Tito-kliken er en fare for freden.
18/9: Tito-klikens forræderi gaar tilbage til krigens tid.
24/9: Jugoslaviens levefod halveret paa 16 mdr.
27/9: Titos hykleri.

Det kan vel kaldes en kovending!

DANSK ANDELS TRYKKERI
KØBENHAVN

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Smaablade fra A.I.C. **E** **1949** *Oktober 1949*

Ulykkesforsikringen — et nyt fremskridt

Socialdemokratiet kan nu notere et nyt fremskridt paa vej mod social sikkerhed for arbejderne. Fra den 1. oktober 1949 ændredes den lovpligtige ulykkesforsikring saaledes, at

13-ugers bestemmelsen ophæves
og afløses af en 7-*dages* bestemmelse. Enhver véd, at 13-ugers bestemmelsen har virket uheldigt og uretfærdigt. Kom en arbejder saa alvorligt til skade, at han ikke kunde passe sit arbejde, var han og hans familie henvist til at klare sig for de ofte meget lave dagpenge fra sygekassen, evt. suppleret med hjælp gennem den offentlige forsorg. Dette er nu efter den lov, som socialminister Joh. Strøm fik gennemført 12. april 1949 ændret saaledes, at den tilskadekomne *allerede efter 7 dages forløb* har krav paa dagpenge fra ulykkesforsikringen.

Samtidig skal noteres, at dagpengesatserne og invaliditetserstatningens maximum er *sat i vejret,* sidst ved lov af 23. marts 1948. Ved denne lov forhøjedes de maximumsbeløb for aarslønnen, der lægges til grund for beregningen, bl. a. af dagpengene, fra 3500 kr. til 5000 kr. Minimumsbeløbet for personer under 21 aar forhøjedes fra 1200 til 2400 kr. Erstatningsniveauet ved beregning af invaliditetserstatningen forhøjedes fra $^3/_5$ til $^2/_3$ af aarslønnen, og for dagpengenes vedkommende forhøjedes satserne fra $^3/_5$ til $^3/_4$ af den tilskadekomnes dagløn. Dagpengene udgør herefter maksimalt kr. 12,50 + pristalregulering siden 1947, i øjeblikket ialt *13,13 kr.*

Til slut skal der gives en skematisk sammenligning mellem ydelserne efter ulykkesforsikringsloven pr. 1. november 1947 og 1. april 1949. Der er regnet med de maksimale ydelser ved fuldstændigt tab af erhvervsevne og den maksimale aarsløn (incl. pristalsregulering).

	1. november 1947		1. april 1949	
1. Aarsløn	3.500 kr.		5.250 kr.	
2. Dagpenge	10 -		13,13 -	
3. Invaliditetserstatning	2.100 -	aarlig	3.500 -	aarlig
4. Efterlevelseserstatning				
a) Enkens	7.910 -	tilsammen dog ikke over 13.860 kr.	21.000 kr.	tilsammen dog ikke over 36.750 kr.
b) pr. barn, hvis enken lever	2.975 -		7.875 -	
c) pr. barn, uden at der er efterladt enke	5.950 -	ialt dog ikke over 13.860 kr.	15.750 -	ialt dog ikke over 36.750 kr.

Sammenhold nu ovenstaaende ændringer i satserne med bestemmelsen om, at 13 ugers bestemmelsen afløses af en 7 dages bestemmelse, saa vil man sikkert indrømme, at de tilsyneladende smaa fremskridt ikke er ganske uden betydning.

DANSK ANDELS TRYKKERI KØBENHAVN

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Smaablade fra A.I.C. **F 1949** *Oktober 1949*

Og saa var der **Kragelunds skattebillet**

For nogen tid siden omdelte den kommunistiske propagandacentral paa arbejdspladser en lille tryksag, hvis forside var en fotografisk gengivelse af en skattebillet for »Hr. Jord- og betonarbejder J. Mølgaard Kragelund, Møntmestervej 8 A. St.« Manden skal efter skattebilletten svare kr. 85,89 pr. termin, altsaa kr. 858,90 pr. aar. Heraf til staten 250 kr., til den fælleskommunale udligningsfond kr. 112,00, i kirkeafgifter kr. 14,50 og i indkomstskat til kommunen kr. 482,40.

Paa bagsiden af den usædvanlige tryksag siges det, at »skatteplyndringen har nu naaet et saadant omfang, at der er tale om direkte flaaning af den jævne befolkning .. De paa skattebilletten anførte beløb er mere end en arbejder kan udrede, naar han er i arbejde, uden at det gaar ud over hans eget og hans families leveniveau ..«

Og endelig udmunder teksten i en opfordring til at møde frem ved kommunisternes møde i Forum den 25. september.

Jo, jo. Kommunisterne har virkelig raad til at ofre noget, naar det gælder at tromme folk sammen til møde!

Se, selve skattebilletten og dens tal skal jo nok være rigtige. Denne mand, denne familie, maa svare kr. 858,00 aarlig i direkte skat. Det betyder, at mandens aarsindtægt aaret forud har været ca. 7.500—8.000 kr. Da vi har kunnet konstatere, at familien har et barn, maa den *skattepligtige* indtægt være sat til mellem 6.300 og 6.400 kr., og hertil svarer det omhandlede skattebeløb paa ca. 850 kroner.

Denne skatteyder har ved den af finansminister H. C. Hansen foreslaaede og af Rigsdagen ifjor gennemførte nedsættelse af *statsskatten* sparet over 100-kroner i skat i aar.

Og hvad faar han saa iøvrigt for sin skat?

Jo, f. eks. skolegang for et barn. Det koster det offentlige ca. 700 kr. aarlig pr. barn i en københavnsk skole.

Saafremt barnet deltager i skolebespisningen og faar sin frokost paa skolen, koster dette ca. 140 kr.

Dette vil sige, at *alene et barns skolegang* med den for alle tilgængelige skolebespisning koster lige saa meget som hele Kragelunds skattebeløb, ca. 850 kr.

Men hertil kommer, at Kragelund kan *ligge paa hospitalet*, hvis han

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

faar brug for det, for 1 kr. 20 øre pr. dag (gennem sygekassemedlemsskab for 60 øre pr. dag), skønt det koster kommunen ca. 30 kr. pr. dag pr. patient.

Han kan regne med *aldersrente*, naar han naar den alder, og et ægtepar kan her i dag regne med over 3000 kr. aarlig. Og han har chance for tillige at faa en billig aldersrentebolig, hvor lejen delvis betales af kommunen.

Byens *gader* er til hans raadighed, de er renholdt og oplyste, saa han kan færdes trygt.

Byens *parker* er til for hans, hans families og alle andre borgeres skyld. De staar aabne for alle, gratis!

Og paa en række andre omrader byder det offentlige paa goder og fordele, betryggelse og sikkerhed for borgerne.

— — —

Selv om vi alle gerne vil slippe med saa lave skatter som muligt, er det dog nyttigt at betænke, *hvad* man egentlig faar for sine skatter.

Socialdemokratiets bestræbelser gaar fortsat ud paa at opnaa en retfærdigere skattefordeling end den nuværende, saa at ogsaa Kragelund kan faa en ny skattenedsættelse foruden den, han i aar fik. Men hertil kræves fornøden politisk tilslutning.

Som kommunisterne ikke bidrager til at skaffe!

DANSK ANDELSTRYKKERI
KØBENHAVN

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Smaablade fra A.I.C. **G 1949** *Oktober 1949*

Er de **paalidelige vejledere?**

Bombastisk og med en paagaaenhed uden lige optræder kommunisterne ved enhver lejlighed som politiske vejledere for arbejderne. Saadan og saadan hænger det sammen! Saadan og saadan skal I gøre! Saadan og saadan bliver virkningen af det og det! *Vi* er arbejdernes eneste sande venner! *De andre* er enten reaktionære modstandere eller ynkelige forrædere!

Ja, det er tonerne i »Land og Folk«, i pjecer og brochurer, i opraab og resolutioner, hos talerne ved de kommunistiske møder.

Denne paagaaende frækhed duperer rimeligvis nu og da en del arbejdere, som blot læser og lytter, men glemmer at huske og tænke efter. Men den tænksomme arbejder vil ikke kunne duperes af disse støjsenderes højrøstede raaben eller af deres tryksagers forsøg paa at fortegne billedet af den politiske virkelighed.

Vi har jo gennem mange aar oplevet kommunisternes politiske vejledning og gang paa gang erfaret, hvor fejlagtige deres paastande og bedømmelser viste sig at være. Og gang paa gang oplevet, hvordan kommunisterne aldeles pludseligt — paa et givet signal (fra Moskva) — skiftede paastand og skiftede front. Lad os blot opfriske nogle faa eksempler:

Da Danmark havde oplevet 9. april 1940.

Fjorten dage efter (den 25. april 1940) tog »Arbejderbladet«, som kommunistbladet dengang hed, stilling til spørgsmaalet om, hvorvidt de danske søfolk og deres skibe skulde gaa i allieret sejlads eller søge hjem til Danmark (hvor Tyskerne jo havde brug for skibe). Bladets stilling fik følgende udtryk:

»Vi advarer mod at lytte til de uansvarlige røster, der over engelsk radio i internationalens navn søger at give vore medlemmer direktiver. Det er folk, der helt har stillet sig i den engelske imperialismes tjeneste og forraadt arbejderklassens internationale interesser ..

Man bemærker, at søfyrbøderne har fundet sig foranlediget til at advare deres medlemmer mod folk, der over engelsk radio forsøger at udstede direktiver til skandinaviske søfolk.

Det drejer sig her om nogle folk, der misbruger faginternationalens navn i den engelske imperialismes tjeneste ....

Disse mænd udsender nu, som redskaber for de engelske imperialister, opfordringer til de skandinaviske arbejdere om at stille sig paa den engelske imperialismes side og kæmpe for Britannia, til den sidste skandinav er faldet.«

Søfolkene valgte næsten som bekendt næsten alle at gaa i allieret sejlads. Og i 1945, efter befrielsen, skrev »Land og Folk« den 23. juli:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

»De danske sømænd, der var paa havene den 9. april 1940, blev Danmarks allerførste frihedskæmpere. Fra samme øjeblik, de gennem radioen fik »ordre« til at søge nærmeste danske havn, var deres stilling klar: Dansk havn søger vi først, naar tyskerne er slaaet, og vi vil være med til at slaa dem.«

Se, det var jo en anden tone. Nu var disse søfolk endog blevet Danmarks allerførste frihedskæmpere.

Det var da et held, at søfolkene ikke fulgte »Arbejderbladet« af 25. april 1940!

»Hr. Hitlers ord« —

7. juni 1939 kunde i »Arbejderbladet« læses:

»Det vil ikke lykkes statsministeren (Stauning) og hans udenrigsminister at fremstille kommunisterne som et eventyr- og krigsparti, fordi vi ikke tror paa hr. Hitlers ord.

Kun idioter og forbrydere kan tro en trefold ordbryders ord.«

Men i 1940, da den tyske besættelse havde varet et halvt aars tid, anlagde det samme blad følgende bedømmelse af hr. Hitlers ord:

»Tyskland har selvfølgelig ikke i sinde at fravige sin erklæring af 9. april, hvori det bl. a. blev sagt, at »det danske folks frihed agtes, og at dette lands fremtidige uafhængighed fuldt ud sikres«.«

(Arbejderbladet 24. novbr. 1940.)

Polens deling.

Som det vil erindres, kom i august 1939 afslutningen af den tysk-russiske ikke-angrebspagt ganske bag paa det danske kommunistblad. Men straks, da den var en kendsgerning, forsvaredes den af bladet, som dog afviste, at nazistaten og kommuniststaten skulde have aftalt at dele Polen (det var jo afslutningen af denne traktat, der gav Hitler mod til at aabne krigen mod Polen den 1. september 1939). »Arbejderbladet« skrev den 23. august 1939:

»Og det er simpelthen forbryderisk gement, naar dertil egnede blade fabler om, at nu skulde Sovjetunionen have aftalt med Hitler-Tyskland, at de to stater skal dele Polen.«

Simpelthen forbryderisk gement! Og allerede i slutningen af september skete delingen, idet russerne rykkede langt ind i Polen og besatte den del af landet, som tyskerne endnu ikke havde naaet at ødelægge eller besætte. Og »Arbejderbladet« giver 30. september følgende straalende forklaring:

»Det, Sovjetunionen, sin indstilling, karakter og socialistiske opgave tro nu har gjort i gaar, den 29. september, kun et aar efter München, er at sætte hele sin kraft ind paa fredens side imod imperialismens interesser i krigen.«

Som man ser, bladets vejledning er stadig værdifuld for læserne. Den linje, russerne dengang rykkede frem til, er stort set den, der idag danner Ruslands grænse mod Polen.

Ikke-angrebs-pagten i to bedømmelser.

I sommeren 1939 afsluttede Danmark som bekendt — efter tysk opfordring — en ikke-angrebspagt med Tyskland. Og det tør vel roligt siges, at Danmark i hvert fald ikke havde til hensigt at bryde denne

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

pagt! Men kommunisterne havde jo raad til at gaa imod, og »Arbejderbladet« skrev 1. juni 1939:

»Venskabspagten med naziriget er vendt mod fredskræfternes forsøg paa at standse krigsorganisatorernes fremstød ...«

Da Rusland *i august samme aar* havde afsluttet ikke-angrebspagt med Tyskland, skrev »Arbejderbladet« 23. august:

»Ikke-angrebspagten er et slag mod de fascistiske krigsbrandstiftere.«

Ja, saa behændigt var disse to »standpunkter« klaret. Og den politiske vejledning var jo virkelig værdifuld!

Kommunisternes stilling til forsvaret.

Ogsaa paa dette omraade er den politiske vejledning, som kommunisterne fra tid til anden har givet, betegnende for dem:

Aksel Larsen sluttede sig den *7. maj 1935* i en tale i Folketinget til følgende standpunkt:

»Danmark kan kun undgaa krigens rædsler ved en eneste ting, nemlig ved at ligge tot, *afskaffe en hvilken som helst form for militærvæsen og forsvarsvæsen* — saa udsætter man sig ikke for nogen art af angreb.«

Men i *april 1937* var han kommet til en ny erkendelse, udtrykt saaledes i Folketinget:

»Vi foreslaar ...., at man skrider til det eneste effektive forsvar, som er muligt, nemlig at *organisere et folk i vaaben*. Vi anser dette for at være muligt at bære økonomisk, vi anser det for at være tilstrækkelig militært effektivt.«

Den *15. marts 1948* stemte kommunisterne sammen med de konservative for en forhøjelse af statens tilskud til hjemmeværnsforeningerne paa 50.000 kr.

Den *21. oktober 1948* erklærer kommunisterne i Folketinget: »*Ikke een øre til militæret.*«

Og siden da har de daglig raset over Danmarks forsøg paa at genopbygge et forsvarsberedskab — nu skal landet igen (som det blev sagt i 1937) »ligge tot«.

Sikken karruseltur, ikke sandt?

Strejker — indenfor og udenfor jerntæppet.

Da den store kommunistinspirerede minestrejke *i Frankrig* fandt sted i efteraaret 1948, kunde man 22. oktober i »Land og Folk« læse:

»Den franske minearbejderstrejke er nu i sin tredie uge, og fronten er stadig ubrudt.

Dette i sig selv er en præstation, som bør kalde paa alle fagorganiserede arbejderes, ja paa alle ærlige demokraters udelte beundring, naar man tænker paa de vilkaar, hvorunder de franske arbejdere strejker.« ....

»De angribes af en næsten ensrettet, monopoliseret presse, der har ladet sig inspirere til en selv for franske forhold ualmindelig beskidt kampagne mod de strejkende af den socialdemokratiske indenrigsminister Jules Moch.« ....

»Man forsøgte at provokere de strejkende, og derfor satte Jules Moch et større opbud, henved 10.000 mand af politi, ingeniørtropper, mobilgardister og infanteri ind mod de strejkende.«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Helt anderledes blev tonen, da jernbanemændene i *Berlin* strejkede i maj 1949. Da kunde man i »Land og Folk« læse følgende overskrifter:

»Organiserede banditter ødelægger Berlins baner.«

»Nye alvorlige episoder i Berlin, medens splittelsesfagforeninger forsøger at skræmme med tomme trusler om generalstrejke.«

»Indtil nu er 28 medlemmer af jernbanepolitiet [fra østzonen], som er sat ind for at beskytte den berlinske S-banes anlæg, blevet saarede ved angreb fra ophidsede elementer, heriblandt er 6 haardt saarede.«

Her gjorde det altsaa ikke noget, at politi og strejkebrydere af russerne og den kommunistiske østzoneledelse sattes ind mod de strejkende. Disse var »banditter« og »ophidsede elementer«.

Men da det i juli maaned i aar kom til dokstrejke i *London*, ogsaa kommunistisk inspireret, saa var billedet paany ændret. Da kunde man i »Land og Folk« 12. juli læse:

»Som den engelske arbejderregering ved hjælp af militæret forsvarer det kapitalistiske samfund mod arbejdernes strejker for bedre kaar.«

Og saadan er kommunisternes stilling til strejker: I ethvert land uden for jerntæppet er strejker en fryd for kommunisterne. I ethvert land inden for jerntæppet er strejker forbudt. Og bryder de alligevel ud, er de strejkende »banditter«, der skal slaas ned af politiet og straffes.

DANSK ANDELSTRYKKERI
KØBENHAVN

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Smaablade fra A.I.C. **B** / **1949** *Oktober 1949*

Devaluering
Marshallhjælp
Østhandel o. s. v.

I kommunisternes ganske skruppelløse propaganda-omtale af Marshallhjælpen, devalueringen m. v. anvendes gang paa gang paastanden om, at hvis vi bare vilde lægge vor handel om, saa vi kunde faa større samhandel med Østeuropa, saa vilde alt blive saare godt, og det skal jo nok passe, at en og anden arbejder har lyttet til disse paastande og tænkt, at det kunde der vel være noget om. Nu er disse spørgsmaal belyst ganske fyldigt i en artikel i »Social-Demokraten« 23. juli d. a., skrevet af *Henry Grünbaum*, samt i en økonomisk kronik i »Arbejderen« 1. august d. a., skrevet af sekretær i Arbejderbevægelsens Erhvervsraad, *Claus Arp*, og vi skal derfor nøjes med her at give nogle faa tal til belysning af, hvor falsk *ogsaa denne* kommunisternes propaganda er.

Man maa først erindre, at Ruslands samhandel med andre lande hidtil har været meget ringe. Sovjet er et lukket samfund, der har omgivet sig med usynlige, men effektive mure. I 1938 havde det store sovjetrussiske rige en udenrigshandel, som omregnet til skandinaviske guldkroner udgjorde ca. 600 mill. kr., medens det lille *Danmarks* udenrigshandel paa samme tidspunkt udgjorde ca. 800 mill. kr.

Før krigen udgjorde Danmarks eksport til *Rusland* 6 mill. kr., og vor import derfra 23 mill. kr. Disse tal er efter krigen steget til 89 mill. kr., som vi eksporterer for, og 139 mill. kr., som vi importerer for. Som det ses en relativ ganske betydelig stigning, og det tør siges, at man fra dansk side har bestræbt sig for at faa den størst mulige samhandel til denne side, men at de faktiske muligheder derfor ikke har været tilstede, enten fordi Rusland ikke har kunnet levere de varer, som vi havde brug for, eller krævet for høj pris for dem, eller fordi Rusland ikke har kunnet købe saa meget hos os, som vi maaske gerne har villet sælge. Leverancerne fra Rusland kan ikke heller altid paaregnes til det forventede tidspunkt.

Til *Polen* eksporterede vi i 1938 for 10 mill. kr., medens vi importerede for 17 mill. kr. fra Polen hertil. I 1948 eksporterede vi for 64 mill. kr. til Polen, medens vi derfra importerede for 190 mill. kr. Som man ser ogsaa en meget betydelig stigning, men medens Polen straks efter krigen gerne

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

modtog fødevarer og heste fra Danmark, er behovet herfor nu ikke saa stort, og hvad kulleverancerne angaar, er polakkerne ikke just indstillet paa at levere os kul billigere, end vi kan faa dem andre steder. Polen vil bl. a. gerne have dollars i betaling.

Til *Tjekoslovakiet* eksporterede vi i 1938 for 4 mill. kr., i 1948 for 44 mill. kr., og vor import derfra udgjorde i 1938 10 mill. kr. og i 1948 52 mill. kr.; som det ses, ogsaa en betydelig stigning.

At vi efter krigen i højere grad har maattet købe korn og foderstoffer fra de vestlige lande skyldes ganske simpelt, at *de østlige lande selv havde brug for alt det, de kunde producere.* Det ligger i sagens natur, at hvis *vi* kunde importere korn og foderstoffer i tilstrækkelig mængde fra Østeuropa uden at skulle betale disse varer i dollars, som vi nu har maattet, vilde det være kærkomment for Danmark, men det har altsaa ikke været muligt at opnaa en saadan import. Hertil skal føjes, at de forskellige *leverancepligter,* som f. eks. Ungarn og Rumænien har maattet paatage sig over for Sovjetunionen, i høj grad har begrænset disse landes samhandelsmuligheder med andre lande.

Det er altsaa — ogsaa paa *dette* omraade — falsk tale, kommunisterne fører, naar de søger at bilde danske arbejdere ind, at Danmark ved en større samhandel med Østeuropa havde været bedre stillet end nu.

Der har nemlig ikke været mere at faa fra Østeuropa!

— — —

Hvad *devalueringen* angaar, mon saa kommunisterne selv tror, at Danmark efter Englands devaluering kunde nøjes med at faa 13 kr. hjem i stedet for 19? Mon ikke vi stadig behøver de 19?

Eller tror de mon, at dansk industri kunde have klaret sig i konkurrence med engelsk (og anden) industri, der kunde sælge for 13, naar vi forlangte 19?

Og mener kommunisterne for alvor, at Danmark er blevet fattigt ved at modtage som *gave* for 4—500 mill. kroner amerikanske varer i Marshallhjælp, varer som raastoffer til industrien, tobak, visse maskiner m. m.?

Thi i saa fald maa Rusland jo være blevet meget fattigt af al den UNRA-hjælp, det modtog lige efter krigen. Og som det i hvert fald tog imod med aabne arme.

DANSK ANDELSTRYKKERI
KØBENHAVN

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Europaraadet.

Banebryderen for Europaraadet er den »private« Europabevægelse, som opstod i løbet af 1947—48. En række forskellige Europabevægelser i de forskellige lande forenede sig ved Haag-kongressen i maj 1948 til en stor fælles Europabevægelse (European Movement). Alle Europabevægelser med undtagelse af »Europæisk parlamentarisk Union«, Grev Coudenhove-Kalergi's organisation, staar nu tilsluttet denne bevægelse.

En privat bevægelse kunde imidlertid ikke blive redskabet til at hidføre Europas forening; for at komme videre var det nødvendigt at komme fra en privat bevægelse over i et staternes initiativ. Dette lykkedes i efteraaret 1948 gennem to fremtrædende mænd inden for Europabevægelsen, der samtidig hørte til de ledende inden for Bruxellesstaternes sammenslutning: den daværende belgiske udenrigsminister, socialdemokraten Spaak, og den daværende franske udenrigsminister, folkerepublikaneren Bidault. Disse to opfordrede Bruxellesstaterne til at sammenkalde en europæisk raadgivende forsamling. Dermed var debatten bragt op i regeringernes ansvarlige kreds.

Forskellige fødselsveer gik forud for den endelige beslutning. En fransk-belgisk opfattelse kom til at staa over for en engelsk. Den fransk-belgiske opfattelse ønskede en virkelig europæisk forsamling, hvor enhver stemte efter overbevisning, ikke en konference af nationale delegationer med instruks hjemmefra om, hvordan de skulde stemme. Den engelske regering ønskede nationale delegationer, der stemte en bloc og efter regeringernes instruktioner, ganske som i UNO.

Efter at foruden de 5 Bruxellesstater yderligere 5 stater: Danmark, Norge, Sverige, Italien og Irland var blevet inviteret med til drøftelserne, blev enden et kompromis: Europaraadet kom til at bestaa af udenrigsministrenes komité og den raadgivende forsamling. Udenrigsministrene vil naturligvis altid være et udtryk for de regeringer, de sidder i; om den raadgivende forsamling hedder det ganske vist, at de enkelte regeringer selv kan bestemme, hvilke retningslinier de vil følge ved udpegningen af repræsentanter dertil. I virkeligheden har alle lande, med undtagelse af Tyrkiet, ladet alle større demokratiske partier udpege repræsentanter.

Den store indskrænkning i Europaraadets beføjelse er, at det kun er en raadgivende institution. Den raadgivende forsamling kan give ministerkomiteen raad. Ministerkomiteen kan give raad til regeringerne.

Hvordan gik det da, dengang 101 medlemmer af den raadgivende forsamling, repræsenterende 12 nationer (Grækenland og Tyrkiet kom i sidste øjeblik med) i august maaned mødtes i Strasbourg? Opgaven var: »At tilvejebringe en nærmere forening mellem medlemsstaterne med henblik paa at sikre og virkeliggøre de idealer og principper, som er deres fælles arvelod, og at begunstige deres økonomiske og sociale udvikling«. Og formen maatte være henstillinger til ministerkomiteen, er igen kunde rette henstillinger til medlemsstaternes regeringer.

Det egentlige arbejde blev gjort i kommissionerne. Efter en generaldat om politiske, økonomiske, sociale, juridiske og kulturelle emner attes lige saa mange kommissioner om disse emner.

n opgave, den *politiske kommission* fik overgivet af forsamlingen, »undersøge, hvilke forandringer i Europas politiske struktur, der

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

er nødvendige for at opnaa større enhed mellem medlemsstaterne og for at skabe et effektivt europæisk samarbejde paa de forskellige områder, der er specificeret i statuterne. I kommissionen skelnede man mellem to ting: 1) Planerne om Europas enhed paa langt sigt, d. v. s. spørgsmaalet federation eller løsere samarbejde i form af traktater mellem uafhængige stater. 2) Ændringer ang. Europaraadet, som kommissionen mente at kunne foreslaa indført allerede i dag.

Med hensyn til planerne paa længere sigt foreslog kommissionen — og det vedtoges af forsamlingen —, at den selv skulde fungere videre efter samlingens ophør for at gennemarbejde disse problemer og senest den 30. april 1950 oversende sin rapport til den raadgivende forsamlings præsident, der straks skulde videresende den til ministrenes komité. Denne rapport kan dog først komme til endelig behandling i selve den raadgivende forsamling i den ordinære samling efteraaret 1950.

De forandringer, den politiske kommission foreslaar indført øjeblikkelig, drejer sig især om selve Europaraadets statuter. Her vedtog kommissionen paa dansk initiativ to betydningsfulde forslag: Det første gaar ud paa, at nye stater kun kan indbydes til Europaraadet efter godkendelsen af den raadgivende forsamling. Det andet gaar ind for, at den raadgivende forsamling selv skal kunne bestemme sin dagsorden. Efter statuterne kan den kun drøfte de emner, ministerkomiteen tillader den at drøfte. Begge ændringer blev vedtaget af forsamlingen som henstilling til ministerkomiteen.

Endnu et vigtigt punkt var: Oprettelsen af den permanente komité. Meningen med den permanente komité er at bevare kontinuiteten fra samling til samling, at der skal være nogen til at vedligeholde kontakten med ministerkomiteen, naar forsamlingen rejser hjem; desuden skal den permanente komité koordinere alle andre kommissioners arbejde, forberede næste samling og tage et initiativ over for ministerkomiteen, hvis en ekstraordinær samling paa grund af ekstraordinære begivenheder skønnes ønskelig.

En anden af de vigtigste kommissioner var den *økonomiske*. Den økonomiske kommissions beretning var et af de punkter, hvor man delte sig efter økonomisk opfattelse og ikke nationalt. Det vanskelige var at forsone socialister og ikke-socialister. Trods uenighed med hensyn til planlægning eller ikke-planlægning var der enighed om hovedmidlet mod den truende krise: Skabelsen af eet europæisk marked. Alle var enige om, at kun derved kunde Europas produktion bringes i vejret og gøres tilstrækkelig billig. At en saadan udvikling imidlertid ikke bare vilde medføre behageligheder, stod ogsaa alle klart. Derfor var der ogsaa enighed om, at en saadan udvikling maatte foregaa gradvis. En mønt- og told-union ansaas tiden ikke for moden til. I stedet krævedes de europæiske valutaers konvertibilitet.

Et vigtigt punkt i den økonomiske kommissions beretning er *forholdet mellem Europa og de oversøiske omraader*, der er knyttet dertil. Ikke mindst det britiske Commonwealth har kompliceret problemet Europas forenede stater. Spørgsmaalet foreslaas af den økonomiske kommission løst paa en maade, der vandt tilslutning i alle kredse i forsamlingen: Det er ikke meningen, at noget baand mellem en europæisk og et oversøisk omraade skal sprænges, ikke meningen, at nogen præference mellem et europæisk land og et saadant omraade skal falde

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Maalet maa tværtimod være den gradvise udstrækning af disse præferencer til de øvrige lande inden for en europæisk union.

Den økonomiske kommissions beretning blev modtaget med temmelig megen kritik af forsamlingen, men blev dog vedtaget saa at sige enstemmigt. Repræsentanter for de fleste socialistiske partier fandt det imidlertid nødvendigt først at forklare, hvorfor de trods alt vilde stemme ja.

En anden vigtig kommission var den *juridiske kommission* med en menneskerettighedernes erklæring og forslaget om en europæisk domstol til at dømme, hvor saadanne menneskerettigheder krænkes. UNO har ogsaa en menneskerettighedernes erklæring; der er imidlertid en afgørende principiel forskel mellem UNO's arbejde paa dette omraade og det, der blev foreslaaet i Strasbourg. UNO's menneskerettigheder drejer sig om almindelige filosofiske principper, drejer sig om, hvad man synes *burde være* rettigheder for ethvert menneske. De europæiske menneskerettigheder skal ses i forbindelse med forslaget om en europæisk domstol. For den kan sager indbringes, ikke bare af stater som ved Haagdomstolen, men ogsaa af personer og organisationer. Domstolen er dog ikke at betragte som en almindelig øverste appelinstans for Europa. Den skal ikke afgøre, om en konkret dom er rigtig eller urigtig, men afgøre, hvorvidt den er fældet i strid med almindelige retsprincipper. Denne rapport om menneskerettigheder og den europæiske domstol blev vedtaget som henstilling til ministrene mod en lille opposition, der dog ikke stemte imod, men undlod at stemme.

Med hensyn til Europaraadets *videre arbejde* var forsamlingens og dens præsident, Spaaks, fortolkning af statuterne den, at raadet kan nedsætte staaende udvalg, som skal fortsætte arbejdet mellem samlingerne. Det skulde gælde for den permanente, den politiske, den økonomiske kommission m. m. Den faktiske mulighed for dette arbejde mellem samlingerne afhænger imidlertid af ministerkomiteens bevilling af pengemidler. Spørgsmaalet kan derfor først endelig afgøres efter det førstkommende møde i ministerkomiteen; dette venter man i begyndelsen af november. Derefter vil den permanente komité straks træde sammen for at planlægge de andre kommissioners arbejde.

Et forslag om en ekstraordinær samling i vinter med optagelse af Tyskland som hovedpunkt paa dagsordenen overlod forsamlingen til den permanente komité at tage stilling til.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Omkring radioen.

Det kommende radioraadsvalg.

Det nu siddende radioraads funktionsperiode udløber den 31. marts 1950. Det nye radioraad, der skal udnævnes efter funktionsperiodens udløb, udnævnes delvis paa grundlag af det antal medlemmer, som lytterorganisationerne har pr. 31. december i aar, og det er derfor saare forstaaeligt, at Arbejdernes Radioforbund i øjeblikket sætter alle sejl til for at øge organisationens medlemstal det mest mulige, saa meget mere som landets borgerlige lytterorganisationer flankeret af Det konservative Folkeparti og partiet Venstre i de seneste maaneder har iværksat en hetz imod arbejderbevægelsens indflydelse i radioen.

I det efterfølgende bringer »Socialdemokratiske Noter« en række oplysninger, som vil kunne være nyttige for tillidsmændene i fagforeninger og partiforeninger landet over. *For hele arbejderbevægelsen er det forestaaende valg yderst vigtigt, og det vil være af største betydning, om alle tillidsmænd vil være Radioforbundet behjælpelig i den paabegyndte agitation for tilgang af nye medlemmer. Ved radioraadsvalget er hvert medlem een stemme.*

Radioloven.

Som nævnt udløber det nuværende radioraads funktionstid den 31. marts 1950, og undervisningsministeren udnævner til den tid det nye radioraad. Udnævnelsen af radioraadet har sit grundlag i lov om radiospredning, og i den nugældende § 4 er der truffet følgende bestemmelser om radioraadets sammensætning.

Første kampvalg siden 1937.

Det fremgaar af ovennævnte lovparagraf, at 6 af radioraadets 16 medlemmer udnævnes af ministeren efter indstilling af de anerkendte lytterorganisationer. I praksis har man fulgt den regel at lade lytterorganisationernes medlemstal være bestemmende for, hvor mange mandater de forskellige lytterorganisationer kunde faa i radioraadet. Ikke siden 1937 har der været et egentlig kampvalg blandt lytterorganisationerne, idet man fandt, at forholdene i 1941, da raadet skulde fornyes, var af en saadan beskaffenhed, at de ikke opfordrede til kampvalg og stridigheder om radioledelsens sammensætning. De tyske myndigheder, der da var i landet, havde et vaagent øje til den demokratisk styrede danske radio. I 1945 — umiddelbart efter besættelsens ophør — enedes lytterorganisationerne paany om at bevare status quo udfra den betragtning, som var blevet fastslaaet ved oprettelsen af samlingsministeriet, at alle kræfter maatte samles for at genopbygge, hvad der under besættelsestiden var brudt ned, og paa dette omraade trængte radioen i allerhøjeste grad til positive kræfters enige optræden.

Ved valget i 1937 blev Arbejdernes Radioforbund den største ly[illegible] organisation med ca. 112.000 medlemmer (altsaa lig stemmer). K[illegible] Lytterforening fulgte efter med ca. 75.000 medlemmer, Den jysk[illegible] forening havde 36.000 stemmer, De upolitiske danske Radiokl[illegible]

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

og derudover fandtes der nogle borgerlige lytterorganisationer paa Fyn med tilsammen ca. 12.000 medlemmer. Mandatfordelingen efter valget i 1937 blev, at Arbejdernes Radioforbund fik 2 mandater, hver med ca. 56.000 stemmer bag sig, Kristelig Lytterforening 2, hver med ca. 37.000 stemmer, og de samlede borgerlige lytterorganisationer 2 mandater, det ene tilhørende Den jydske Lytterforening og det andet Almindelig dansk Lytterforening, hvis medlemsstab fortrinsvis findes paa Sjælland og Lolland-Falster. Denne fordeling af mandaterne bestaar fremdeles.

Medlemstallene i lytterorganisationerne er, saavidt man kan skønne, for alle organisationernes vedkommende lidt lavere, end de store tal fra 1937 kan opvise, men Arbejdernes Radioforbund, der i øjeblikket har henimod 100.000 medlemmer, er fremdeles langt den største lytterorganisation.

Den nuværende radioledelses sammensætning.

Radioraadet bestaar af følgende:

Formanden for radioraadet, Folketingets formand, Jul. Bomholt, Rigsdagen. Udpeget af ministeren.
Telegrafingeniør F. C. Wamberg, Gentofte. Udpeget af ministeren.
Redaktør Knud Rée, Esbjerg. Udpeget af ministeren.
Redaktør S. P. Quist, Odense. Pressens Telegrambureau.
Redaktør Aage Hjuler, Hillerød. Journalistforbundet.
Direktør Peder Nørgaard, København. Arbejdernes Radioforbund.
Landstingsmand Ernst Christiansen, København. Arbejdernes Radioforb.
Førstelærer Ludvig Rasmussen, Sjolte pr. Tappernøje. Kristelig Lytterforening.
Ingeniør R. Bruun, Odense. Kristelig Lytterforening.
Skoleinspektør F. Klintø, Esbjerg. Den jydske Lytterforening.
Gaardejer Rasmus Rasmussen, Flintebjerg pr. Brandelev. Almindelig dansk Lytterforening.
Borgerrepræsentant, sekretær fru Nina Andersen, København. Socialdemokratiet.
Folketingsmand Laurits Pedersen, Todbjærg pr. Hjortshøj. Venstre.
Folketingsmand, pastor Kristen Amby, Rigsdagen. Det kons. Folkeparti.
Folketingsmand, redaktør Børge Houmann, København. Kommunisterne.
Folketingsmand Oluf Steen, Lillerød. Det radikale Venstre.

Radioraadet nedsætter forskellige udvalg, der tager sig af specielle opgaver, der findes saaledes *forretningsudvalget*, der beskæftiger sig med radiofoniens drift og administration, og *programudvalget*, der har ansvaret for, at programmerne er i overensstemmelse med lovens forudsætning, nemlig, at de er af alsidig, kulturel og oplysende karakter.

Arbejdernes Radioforbunds kongres.

Arbejdernes Radioforbunds kongres, som i august maaned blev afholdt i København, havde samlet ca. 350 repræsentanter for hele landet. Kongressen vedtog en henvendelse til alle radiolyttere i Danmark samt opstillede kandidater til radioraadet. Henvendelsen til radiolytterne har følgende ordlyd:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Til alle radiolyttere i Danmark.

Efter 12 aars forløb afholdes der nu atter i aar radioraadsvalg. I 1941 og 1945 enedes lytterorganisationerne, under hensyn til krigstidens forhold, om at fastholde den fordeling af mandaterne i radioraadet, som foretoges i 1937 i henhold til lytterorganisationernes medlemstal paa dette tidspunkt. Men ved den forestaaende fornyelse af radioraadet bliver det medlemstallet i indeværende aar, som bestemmer radioraadets sammensætning. De lyttere, som ønsker at øve indflydelse paa statsradiofoniens ledelse og programmerne, maa derfor nu tilslutte sig en lytterorganisation.

Arbejdernes Radioforbunds kongres retter en indtrængende opfordring til alle frisindede lyttere om at tilslutte sig forbundet ved indmeldelse i en af Arbejdernes Radioklubber.

Censurens afskaffelse. — Arbejdernes Radioforbunds værk.

Gennem næsten 25 aar har Arbejdernes Radioforbund virket for en frisindet radio med alsidige programmer med plads for dansk aandsliv og kultur i alle former og opfattelser. Det var vort forbund, der rejste kravet om censurens afskaffelse, om frie diskussioner, om transmissioner fra folkelige organisationer af alle arter og mange andre krav i samme retning. Naar dansk radio med hensyn til aandsfrihed er blandt de første, maaske førende blandt samtlige landes radiofonier, har Arbejdernes Radioforbund en væsentlig del af æren derfor.

En frisindet og alsidig radio.

En frisindet og alsidig radio er og har altid været Arbejdernes Radioforbunds maal, og det er i direkte strid med kendsgerningerne, naar der fra Venstrekredse og konservative kredse samt disse partiers saakaldte »upolitiske« lytterorganisationer fremsættes paastande om, at den danske radio har socialdemokratisk slagside, og naar den demagogisk kaldes en »socialistradio«. Den socialdemokratiske arbejderbevægelse har ikke større plads i radioudsendelserne, end denne folkebevægelse har rimeligt krav paa. De urigtige paastande er kun udtryk for ønsket om at berøve arbejderbevægelsen dens berettigede plads i udsendelserne og dermed krænke alsidighedsprincippet.

Fornøjelig underholdning til sindets afspænding.
Dobbeltprogrammerne maa indføres.

Arbejdernes Radioforbund understreger, at det højeste kunstneriske niveau maa tilstræbes i udsendelserne. Dette gælder ikke alene for torsdagskoncerterne, men ogsaa for de folkelige musikalske og andre underholdende udsendelser. Radioens opgave er baade at oplyse og underholde. Det store lytterpublikums ønsker om virkelig fornøjelig underholdning til sindets afspænding efter dagens slid bør imødekommes. Dobbeltprogrammers indførelse maa fremmes mest muligt for derved at give programmerne større rummelighed.

Lytterafstemning. — Fjernsynet. — Kortbølgeudsendelserne.

Lytternes ønsker angaaende programmernes indhold bør være i høj grad vejledende for radiofoniens ledelse. Det er nu tyve aar, siden sidste lytterafstemning afholdtes, og programmetret og stikprøveundersøgelser kan kun give ufuldstændigt kendskab til lytternes mening. Statsradiofonien bør derfor snarest, ogsaa med hensyn til dobbeltprogrammerne, tage under overvejelse at afholde en lytterafstemning.

Med den stærke udvikling i fjernsynet, der foregaar i en række lande, melder dette problem sig ogsaa i Danmark. Der er grund til at

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

udtale tilfredshed med statsradiofoniens fjernsynseksperimenter. Naar tiden er inde til regelmæssige og almindelige fjernsynsudsendelser, maa udgifterne dertil dækkes med særlig licens.

De nye kortbølgeudsendelser betegner en værdifuld udvidelse af radiofoniens virksomhed. Arbejdernes Radioforbund finder det rimeligt, at radiofonien afholder udgifterne herved under hensyn til, at danske lyttere ogsaa kan høre udlandets radioer. Skulde kortbølgeudsendelserne udvides til et videre formaal, bør udgifterne dertil dækkes af staten.

Licensfritagelse til daarligt stillede. — Arbejdernes Radio-Hjælpefond.

Radioaflytningen bør gøres saa billig og let tilgængelig som muligt for alle. Kongressen takker statsradiofonien, fordi denne giver frilicens til gamle og daarligt stillede borgere. Derved og gennem de uddelinger af gratis radiomodtagere, der foretages bl. a. af Arbejdernes Radio-Hjælpefond, faar ogsaa de økonomisk svage i samfundet adgang til at nyde godt af radioens udsendelser. Forbundet takker alle, der har ydet støtte til dets hjælpefond.

En virkningsfuld bistand til at billiggøre radiomodtagere vil det være at ophæve rørafgiften paa radiomodtagere, der nu fordyrer hver dansk modtager med ca. 15 kr.

Fuld frihed til ogsaa at aflytte udlandets radio.

Radioen er efter sit væsen international. Den rækker over landegrænserne. Den bør staa i folkeforsoningens tjeneste. Arbejdernes Radioforbund opfordrer danske repræsentanter i internationale instanser og paa internationale kongresser, hvor radioens problemer behandles, til at virke for den størst mulige frihed i radioen, nationalt som internationalt. Landene bør undgaa »æterkrig«; benyttelse af støjsendere til at hindre aflytning af udenlandske radioer bør ikke finde sted. Der bør i alle lande være fuld frihed til ogsaa at aflytte udlandets radio.

I denne forbindelse udtaler Arbejdernes Radioforbund sin tilslutning til de bestræbelser, der af den danske statsradio er udfoldet og stadig udfoldes for at skabe en samvirken mellem alle landes radiofonier paa virkelig reelt demokratisk grundlag.

Slut op om Arbejdernes Radioforbund.

Nationalt som internationalt bør radioen virke i demokratiets og fredens tjeneste. En frisindet, folkelig og fornøjelig radio er det maal, Arbejdernes Radioforbund har virket og stadig virker for. Alle frisindede lyttere opfordres til at støtte dette arbejde ved indmeldelse i Arbejdernes Radioforbund.

De saakaldte »upolitiske« lytterforeninger har samlet sig i en fælles front. I nært samarbejde med Venstre og de Konservative bekæmper de arbejdernes indflydelse paa radiofonien. De vil berøve arbejderbevægelsen dens berettigede plads i radioudsendelserne. Den reaktionære fællesfront vil gøre dansk radio mindre frisindet og mindre folkelig. Reaktionen bør ikke faa lov til dette. Vær med i arbejdet for at sikre aandsfrihed og alsidighed i dansk radio. Slut derfor op om Arbejdernes Radioforbund.

Arbejdernes Radioforbunds virksomhed.

I henved 25 aar har Arbejdernes Radioforbund været arbejderbevægelsens talerør i alle radiospørgsmaal. I samme tidsrum har de lokale Arbejdernes Radioklubber udfoldet en stor og positiv indsats for lytterne i almindelighed. Utallige opgaver, som enkeltlytteren ikke formaaede at løse, er blevet klaret gennem klubbernes indsats. Teknisk tjeneste ud-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

føres betryggende af teknikere, kursusuddannede gennem Arbejdernes Radioforbunds mange tekniske kursus. Et landsomfattende hjælpefondsarbejde har givet til resultat, at mere end 4000 apparater er uddelt til gamle og syge standsfæller. Licensfritagelse og medvirken ved bekæmpelse af radiostøj hører ligeledes med til organisationens daglige opgaver. Henimod 400 lokalafdelinger, kaldet Arbejdernes Radioklubber, findes spredt ud over det ganske land, ca. 3500 tillidsmænd staar til raadighed med alle oplysninger.

Rigsdagen debatterer radioen.

Under rigsdagens finanslovdebat sidste vinter fremkom sekretær Harald Nielsen (Venstre) med et angreb paa radiofoniens ledelse og dens udsendelser. Harald Nielsen fandt, at der blev taget for lidt hensyn til de anskuelser og synspunkter, som partiet Venstre repræsenterede, og sagde bl. a.: »Jeg synes, man kan paapege tendenser af en ensidig favorisering af visse synspunkter«. — Han ønskede ændring i radioraadets sammensætning.

Harald Nielsens indlæg i debatten blev virkningsfuldt imødegaaet af radioraadets formand, Jul. Bomholt samt af undervisningsminister Hartvig Frisch. Radioraadsformanden paaviste med en gennemgang af statsradiofoniens ugeprogram, at Harald Nielsens udtalelser savnede enhver berettigelse, idet Bomholt kunde paavise, at Venstre-politikere og Venstreindstillede talere ofte var i endda meget stor overvægt. Hvad angaar spørgsmaalet om sydslesvigudsendelserne, som Harald Nielsen ogsaa havde omtalt, oplyste Bomholt om radioraadets stilling hertil og den enighed, der fandtes i raadet herom.

Modstanderne angriber.

De borgerlige lytterorganisationer er fornylig indgaaet i et samarbejde med det formaal for øje at bekæmpe Arbejdernes Radioforbund. »Fællesfronten«, der bestaar af Den jydske Lytterforening, Almindelig dansk Lytterforening, Odense Radioklub og Fyns Stifts Radiounion, bejler ogsaa til Kristelig Lytterforenings gunst. Det gælder for fællesfronten om at samle de flest mulige i en blok mod Arbejdernes Radioforbund.

Kristelig Lytterforenings medlemsblad »Lytterposten« skriver i nr. 3/1949 under overskriften: »En ejendommelig indbydelse« en artikel, hvoraf det fremgaar, at der ogsaa fra fællesfronten har været rettet henvendelse til denne organisation om at tilslutte sig listeforbundet, men at Kristelig Lytterforening øjensynlig er meget betænkelige ved at indtræde i et saadant listeforbund.

Man har dog ikke lukket af for tilslutning til fællesfronten, men afventer sandsynligvis, hvad Kristelig Lytterforenings repræsentantskabsmøde vil vedtage, naar dette om kort tid samles. Det maa dog antages, at Kristelig Lytterforening vil holde sig udenfor fællesfronten og paa den maade udadtil demonstrere sit upolitiske sindelag.

De desperate »upolitiske« lyttere.

I Almindelig dansk Lytterforenings blad (tidl. De upolitiske danske Radioklubber) har man i de seneste maaneder boltret sig med den mest utrolige socialistforskrækkelse. Over mange spalter beskylder foreningens formand, hr. Hønholt, arbejderlytternes repræsentanter for at ville hin-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

dre andre i at komme til mikrofonen og konkluderer saa i følgende: »Russerne har gennemført ensretningen lidt mere haardhændet, dog er i alt væsentlig resultatet det samme«.

Slige udtalelser kan virkelig fremkomme i en lytterforenings blad, som tilhører en lytterorganisation, hvis repræsentant i radioraadet, gaardejer Rasmus Rasmussen gang paa gang er gaaet ind for de udsendelser, som bliver angrebet i artiklen. Men alt tyder paa, at der mellem formanden for organisationen og radioraadsmedlemmet for samme organisation ikke hersker absolut enighed.

Sat paa plads af sine egne.

Den tone og det sprog, som føres i Almindelig dansk Lytterforenings medlemsblad, kommer i en noget afdæmpet form frem i hele den borgerlige presse. Saavel de Konservatives som Venstres blade har kogt suppe paa myten om den »socialiststyrede« radio. »Jyllandsposten« skriver saaledes den 29. august i en længere artikel om radioen og dens programmer:

»Arbejdernes Radioforbund har allerede rustet sig til valgkampagnen. Overfor den staar de upolitiske lytterforeninger, der ikke ønsker, at radioen skal have socialdemokratisk slagside. Mellem disse to grupper kommer kampen til at staa.«

»Randers Amtsavis« skriver den 30. august:

»For at faa en ændring i disse forhold, maa de upolitiske lytterforeninger øge deres indflydelse, og det eneste middel er at præstere flere stemmer ved det nu tilstundende radioraadsvalg. At ærgre sig og kritisere de daglige udsendelser nytter ikke, hvis ikke kritikken omsættes i et medlemsskab i en upolitisk radioklub.«

Saadanne og lignende citater kan hentes fra de borgerlige blade overalt i landet. Det er derfor bemærkelsesværdigt at se, at »Sorø Amtstidende«, der ligger helt paa linie med de ovenanførte to blades citater, bringer en kronik, hvori skribenten, stud. theol. Carl Trock skriver:

»Man kan gentage en usand paastand saa ofte, at man til sidst selv tror paa den — er det ikke saadan, det er ved at gaa os, efter det fra borgerligt hold atter og atter er gentaget, at radioen er et propagandaapparat for socialistiske ideer, fordi et socialistisk flertal kontrollerer radioen og dens udsendelser, og det ansætter kun folk i radioen, der har partibogen i orden — er vi ikke snart ved at tro, dette er sandt? — Men der kunde i dette tilfælde, som i saa mange andre, være grund til selv at se paa forholdene, og hvordan forholder det sig saa? Ja, en hurtig gennemgang af radioens forhold vil jo vise, at paastanden om den socialistiske radio ikke holder stik.«

Videre i samme kronik hedder det, efter at radioraadets og programudvalgets sammensætning er gennemgaaet, og det er konstateret, at der ikke er socialdemokratisk flertal nogen af stederne:

»Selv om socialdemokraterne ikke har noget absolut flertal i nogen af raadene, kan det jo meget vel tænkes, at de dog som den største gruppe er de styrende, idet de andre ikke kan enes om noget. Saadan gaar det saa mange andre steder, at socialdemokraterne vinder frem, dels paa grund af kraftig organisering og solidaritet, og dels fordi de har noget at kæmpe for — de borgerlige derimod trækker hver sin vej, idet

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

deres fælles interesser mere er en kamp mod socialisering end for noget. De kan enes i at kæmpe mod socialismen, men ikke om hvordan der skal kæmpes og heller ikke for hvad, og derfor giver de socialdemokratiet større muligheder. Men heller ikke dette bliver tilbage af paastandene om den socialistiske radio.

Det har jo vist sig, at i alle større spørgsmaal har beslutningerne været enstemmige eller saa godt som enstemmige, baade naar det drejer sig om udsendelserne og om nyansættelserne i radioen. Der bliver altsaa ikke meget af den socialistiske radio tilbage —.«

Som en konklusion fastslaas det derefter: »Konsekvensen af det anførte maa være, at myten om den socialistiske radio maa falde. Har radioen slagside — hvad jeg ikke mener — falder ansvaret herfor i alt fald helt og holdent paa borgerlige repræsentanter.«

En frisindet, folkelig og fornøjelig radio.

Lytterorganisationerne ruster sig nu til kampen, og Arbejdernes Radioforbund har saa gode kort paa haanden, at erobring af et mandat fra en af de borgerlige lytterorganisationer skulde være indenfor mulighedernes grænser, saafremt der virkelig gøres en indsats for forøgelse af medlemstallet. Forud for det sidste store kampvalg udtalte daværende statsminister *Th. Stauning* til »Radio og Film«:

»I et demokratisk samfund skulde det være ufornødent at have særlige lytterforeninger for at drage omsorg for radioens forsvarlige anvendelse. *Jeg har imidlertid set, at det er fornødent, hvis man vil sikre sig imod saakaldte »upolitiske lyttere«s politiske overgreb .... Man bør naturligvis som modtræk imod »upolitiske« manøvrer melde sig ind i Arbejdernes Radioforbund* og derved bidrage til at skaffe arbejderklassen og dermed demokratiet en rimelig repræsentation.«

Disse udtalelser fra 1937 staar stadig ved magt, og den voldsomme tilgang af lyttere, der siden da har fundet sted (der findes i øjeblikket ca. 1.200.000 indregistrerede lyttere), skulde gøre det muligt for Arbejdernes Radioforbund ved en energisk agitation, bistaaet af alle, som ønsker en frisindet, folkelig og underholdende radio, at forøge medlemstallet ganske betydeligt, og dermed sikre den danske radio mod reaktionens stormløb.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

LOVGIVNINGS-ARBEJDET

Rigsdagen træder sammen.

Aabningstalen.

Ved rigsdagssamlingens aabning den 4. oktober forelagde statsminister *Hans Hedtoft* regeringens synspunkter og planer i den saakaldte trontale, hvis hovedpunkter refereres nedenstaaende:

Udenrigspolitik og forsvar. Færøerne. Grønland.

Statsministeren udtalte, at »Ministeriet vil søge Danmarks deltagelse i det internationale samarbejde fremmet i overensstemmelse med landets stilling som medlem af De forenede Nationer, Den nordatlantiske Pagt og Det europæiske Raad. Samarbejdet med de andre nordiske lande vil blive søgt videreført og yderligere udviklet.

I det sydslesvigske spørgsmaal vil ministeriet fremdeles arbejde for den politik, der har støtte hos Rigsdagens store flertal, og som senest fik udtryk i fem rigsdagspartiers fælleserklæring af 29. juni 1949. Ministeriet vil i overensstemmelse hermed gøre, hvad der staar i dets magt, for mest muligt at lette den trykkende flygtningebyrde syd for grænsen. Ministeriet har med tilfredshed modtaget meddelelse om, at landdagen i Kiel har tiltraadt landsregeringens erklæring om de dansksindedes rettigheder i Sydslesvig. Det er ministeriets haab, at denne erklæring vil bidrage til at give de dansksindede sydslesvigere sikkerhed og tryghed og til at udvikle et godt naboforhold mellem Danmark og Tyskland.«

Videre udtalte statsministeren, at Danmark fortsat vil deltage i det internationale økonomiske samarbejde til fremme af den økonomiske genopbygning og sikring af en bedre samordning af landenes økonomi. Herunder vil vi medvirke til, at der skabes muligheder for friere handel mellem Europas lande. Der vil i rigsdagssamlingen blive fremlagt forslag om tiltrædelse af overenskomsten om told og udenrigshandel og de dertil knyttede aftaler om gensidige toldnedsættelser, som blev resultatet af toldforhandlingerne i Annecy.

Forsvarskommissionens arbejde vil blive videreført paa det ændrede grundlag som følge af tilslutningen til Atlanterhavspagten. »Den nye forsvarsordning maa opbygges under hensyntagen til de militære opgaver, som Danmark paatager sig under forhandlingerne mellem Atlantpagtens lande.«

Statsministeren nævnede, at kongens og dronningens, finansudvalgets og indenrigsministerens besøg i sommer paa Færøerne havde styrket det gode forhold mellem det færøske og det danske folk, og at ministeriet vilde yde sin medvirken til løsning af de færøske opgaver.

Ogsaa Grønlandskommissionens og Grønlandsudvalgets rejse til Grønland omtaltes. Kommissionen vil videreføre sit arbejde med det formaal, at der om muligt allerede i indeværende samling kan forelægges Rigsdagen forslag om nyordning.

Forfatningen. Mindedag for Danmarks befrielse.

Statsministeren udtalte forventning om, at aftalen af 16. marts 1949 om valgretsalderen kunde danne grundlag for, at arbejdet i forfatnings-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

kommissionen gennemføres med positivt resultat. Forslaget om en mindedag for Danmarks befrielse vil blive genfremsat.

Den økonomiske politik. Statens finanser og skatteproblemerne.

Om disse spørgsmaal sagde statsministeren:

»Ministeriet vil fortsætte den økonomiske politik, som i det forløbne aar har bragt genopbygningen væsentligt fremad og i stort omfang muliggjort ophævelser og lempelser af krigs- og efterkrigstidens restriktioner.

Forsyningsmæssigt har det forløbne aar bragt væsentlige lettelser. Afviklingen af rationeringssystemet er bragt langt frem og vil blive videreført i det omfang, hensynet til eksporten og valutastillingen gør det forsvarligt.

Investeringerne og opsparingen har været i fortsat vækst. Dette har fundet udtryk i et udvidet og forbedret produktionsapparat og i et stort boligbyggeri. Produktionen er vokset indenfor alle erhverv og er for industri og haandværk højere end nogensinde.

Den samlede beskæftigelse ligger fremdeles paa et højt niveau; indenfor nogle grupper, især arbejdsmændene, har der dog vist sig en stigning i antallet af arbejdsledige. Denne arbejdsløshed — der er særlig følelig i visse egne af landet, og som bl. a. skyldes nedgang i produktionen af indenlandsk brændsel og ophør af andre stærkt krigsprægede produktioner — nødvendiggør, at den bestaaende beskæftigelseslovgivning i øget omfang udnyttes til iværksættelse af beskæftigelsesforanstaltninger. Ministeriet maa anse det for stærkt paakrævet, at tilstrækkelige bevillinger stilles til raadighed til dette formaal.

Hvad beskæftigelsesspørgsmaalet som helhed angaar, maa dette efter ministeriets opfattelse have en fremtrædende plads ved fastlæggelsen af de generelle retningslinier for penge- og finanspolitiken, investeringerne og handelspolitiken.

Englands beslutning den 18. september om devaluering af pundet gjorde det nødvendigt, at Danmark ændrede sin dollarkurs i samme omfang. Dette skridt blev tilraadet af repræsentanter for erhvervenes hovedorganisationer og tiltraadt af repræsentanter for Socialdemokratiet, Venstre og Det radikale Venstre. Havde Danmark ikke i den foreliggende situation fulgt denne vej, vilde en alvorlig krise have ramt landets økonomiske liv. Det er ministeriets opfattelse, at man — uanset de overgangsvanskeligheder, som uundgaaeligt vil indtræde — ved den trufne afgørelse har muliggjort en fortsættelse af den fremskridtslinie, som i de sidste aar har kendetegnet dansk økonomi og erhvervsliv.

Det vil være ministeriet magtpaaliggende, at de prisstigninger, de ændrede kursforhold medfører, bliver holdt indenfor saa snævre grænser som muligt. De med dette formaal iværksatte priskontrollerende forholdsregler vil bidrage hertil. Yderligere vægt maa nu lægges paa gennem fortsat rationalisering og modernisering af produktionsapparatet at nedbringe omkostningsniveauet. En stadig voksende og friere vareudveksling, som maa føre til, at priser og avancer reguleres af den forøgede konkurrence, vil virke i samme retning. De muligheder for udvidet eksport — ikke mindst til dollaromraaderne —, som devalueringen frembyder for dansk erhvervsliv, maa søges udnyttet fuldtud.

Det maa anses for nødvendigt, at de bestaaende tilskudsordninger indtil videre opretholdes.

Ministeriet tillægger det stor betydning, at de fornødne investeringer til gavn for genopbygningen kan gennemføres. Opgaven maa derfor være at sikre en tilstrækkelig likviditet, saaledes at renten kan holdes paa et rimeligt niveau. Udfra dette synspunkt maa statens laanepolitik bestemmes. Ministeriet maa fortsat lægge vægt paa, at forslaget om gen-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

opbygningsfonden, der vil blive genfremsat, ophøjes til lov. Tillægslovene til sparekasseloven og bankloven vedrørende kassebindingsreglerne, som udløber til nytaar, vil ikke blive søgt forlænget.

Et overskud paa statens finanser maa fortsat tilstræbes; omfanget heraf maa imidlertid afpasses efter den kommende økonomiske udvikling.

De til forenkling af administrationen og nedbringelse af de offentlige udgifter sigtende reformer, som forvaltningskommissionens arbejde giver anledning til, vil blive søgt fremmet.

Ministeriet forventer en snarlig afslutning af skattekommissionens arbejde, saa at det fornødne grundlag for en samlet reform af skattelovgivningen kan foreligge. Det er hensigten derefter at forelægge Rigsdagen lovforslag herom.

Forslaget om ændringer i loven om grundstigningsskyld vil paany blive forelagt.«

Tjenestemandslønningerne.

Statsministeren meddelte, at der vilde blive forelagt forslag, hvorefter tjenestemændene bevarer de nuværende lønninger uanset den seneste pristalsnedgang, ligesom det midlertidige løntillæg foreslaas forlænget til 31. december 1950.

Bebudelse af lovforslag.

Trontalens følgende afsnit indeholdt en bebudelse af de lovforslag, ministeriet agter at fremsætte. Det drejer sig om følgende love og omraader:

Prislov, lov om vareforsyning og erhvervsøkonomiske foranstaltninger, sukkerlov, ændring af loven om tilsyn med pensionskasser, lov om maal og vægt, lov om bemanding af skibe med underordnet dæks- og maskinpersonel og ændringer i lovgivningen om skibes indretning og udrustning m. v.

Ændringer i byggestøtteloven med udbygning af reglerne om huslejetilskud og en udvidelse af denne ordning til ogsaa at omfatte alders- og invaliderentemodtagere og kronisk syge samt lempelse i reglerne for kommunernes garantiforpligtelser. Forslag om lempeligere vilkaar for parcelhusbyggeri for mindrebemidlede og forretningsmæssigt boligbyggeri samt om statslaan til alderdomshjem. Forslag om en amtsarkitektordning er under overvejelse. Lejelovsforslaget genfremsættes.

Forslagene om mejerirationalisering og frugtlagre genfremsættes, og lovene om statstilskud til forbrugerpriser og udførsel af landbrugsprodukter foreslaas forlængede. En række andre landbrugslove vil blive foreslaaet forlængede, herunder laan til ensilagebeholdere og ombygning eller nyopførsel af ajlebeholdere. Ny lov om hegn vil blive foreslaaet.

De midlertidige fiskerilove foreslaas forlængede. Ligeledes lovene om ind- og udførsel af fisk og støtte til nybygning af fiskerfartøjer. Nyt forslag om kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer bebudedes.

Forslaget om folkebiblioteker bliver genfremsat. Der kommer forslag om ændring af loven om bispeembeders besættelse, hvorved bl. a. fastsættes regler for valgmenigheders deltagelse i bispevalg.

Forslag om udlændinges adgang til at erhverve fast ejendom forelægges. Ændring i straffelovens kapitler 12 og 13 om højforræderi og landsforræderi. Nedsættelse af et permanent straffelovsudvalg til gennemgang af straffesystemet for at tilvejebringe et bedre værn for samfundet og en mere hensigtsmæssig behandling af lovovertrædere.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Der vil blive foreslaaet godtgørelse til kommunalbestyrelsesmedlemmer for tabt arbejdsfortjeneste, en lov om bygningsmæssige civilforsvarsforanstaltninger og en ny lov om erhvervelse og fortabelse af indfødsret. Forslaget om en levnedsmiddellov genfremsættes. Der vil blive foreslaaet vederlagsfri calmettevaccination af børn under den skolepligtige alder og ændring i loven om statsstøtte til behandling af tuberkuløse.

Arbejderbeskyttelsesforslaget genfremsættes. Forslag om ændringer i folkeforsikringsloven om dens invaliditetsbegreb, ret for invaliderentemodtagere til efter deres 65. aar at oppebære rente som invaliderentemodtagere og ændringer i reglerne om boligtilskud for aldersrentemodtagere. Eengangstillæg til alders- og invaliderentemodtagere. Forslag om bosætningslaan. Ændringer i kommunehjælpens retsvirkninger. Ministeriet overvejer ændring i lovreglerne om mødres forhold, herunder forbedring af barselshvilereglerne og ændring af mødrehjælpsloven. Forslag om en endelig tilskudsordning vedrørende opdragelseshjemmene og institutionerne for forebyggende børneforsorg. Forslaget om døve og tunghøre genfremsættes.

Der vil blive fremsat forslag om ændringer i arbejdsløshedsloven, hvorved der bl. a. aabnes mulighed for en særlig refusion af arbejdsløshedskassernes socialt betonede udgifter til forsørger- og børnetillæg.

Opfordring til samarbejde.

Statsministeren sluttede trontalen saaledes:

»I de udtalelser, jeg fremsatte ved aabningen af sidste rigsdagssamling, blev det fremhævet, *at* ledetraaden for ministeriets virke vilde være at arbejde for det danske riges selvstændighed og frihed, for vor ret til at leve i et frit folkestyret samfund og jævnsides hermed at gøre en indsats i det mellemfolkelige arbejde til fremme af fredeligt samarbejde og forstaaelse mellem nationerne, og *at* ministeriet vilde bestræbe sig for at samle alle ansvarsbevidste kræfter i vort land om den økonomiske genrejsning for derigennem at sikre hjemmenes tryghed og skabe forudsætningerne for nye sociale og kulturelle fremskridt. Denne erklæring staar stadig ved magt. Ministeriet vil vedvarende virke for disse maal og søge støtte dertil i et bredt demokratisk samarbejde.

Ogsaa i den kommende rigsdagssamling vil forholdene stille krav om løsningen af vigtige spørgsmaal for det danske samfund, og selvom forskellige opfattelser og interesser naturligt maa gøre sig gældende ved løsningen af saadanne spørgsmaal, er det ministeriets haab, at hensynet til det fælles samfund vil være det stærkeste og kan forene kræfterne i et arbejde til gavn for vort land.«

Rigsdagens konstituering.

Kort efter trontalens oplæsning den 4. oktbr. afholdt Folketing og Landsting konstituerende møder. I Folketinget, hvor mødet lededes af Inger Gautier Schmit, valgtes Julius Bomholt til formand. Til viceformand valgtes Arnth Jensen (V.), Victor Larsen (K.), Jørgen Jørgensen (R.) og Algred Jensen (Km.). I Landstinget, hvor mødet lededes af H. Hauch, valgtes K. K. Steincke til formand. Til viceformænd valgtes Elmquist (V.), Korsgaard (K.) og Axel Christensen (R.). I Folketingets finansudvalg skete den ændring, at Gustav Pedersen valgtes i stedet for den afgaaede Aksel Sneum, og fhv. trafikminister Elgaard afløste Thorkil Kristensen, som ikke skal have ønsket genvalg. Venstremanden Jensen-Broby genvalgtes som formand for finansudvalget. Aksel Sneums afløser i Folketinget er Leonard Hansen, Aarhus.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Finansloven.

Finansminister H. C. Hansen fremlagde i Folketinget den 5. oktober *forslag til finanslov for finansaaret fra 1. april 1950 til 31. marts 1951.*

De samlede statsindtægter i det kommende finansaar er anslaaet til 2066,1 mill. kr., medens udgifterne er beregnet til 2056,6 mill. kr. Der skulde saaledes blive et overskud paa 9,5 mill. kr. Indtægterne er rundt 7 mill. kr. lavere end paa indeværende aars finanslov, og udgifterne er 9,4 mill. kr. mindre, men i denne forbindelse skal man iagttage, at der i aar for første gang paa finanslovforslaget er opført en konto paa 250 mill. kr. til imødegaaelse af de merudgifter, som erfaringsmæssigt vil blive optaget paa forslaget om tillægsbevilling. Ligeledes er der under socialministeriets konto opført en udgift paa 6,3 mill. kr. til erstatninger til besættelsestidens ofre. Denne konto har tidligere været opført paa status til senere afskrivning.

Se iøvrigt finansministerens kommentarer paa følgende sider.

OVERSIGT
over
statens driftsbudget for finansaaret 1950—51.

		Indtægt kr.	Udgift kr.
§ 1.	Domænerne	148.422	
§ 2.	Statsvirksomhederne	÷ 62.146.381	
§ 3.	Rentekonto	÷ 7.157.853	
§ 4.	Oversk. af universitetets og statens højere almenskolers fond samt af bispetienderne	582.953	
§ 5.	Skatter og afgifter	2.117.431.339	
§ 6.	Overskud af klasselotteriet	2.689.960	
§ 7.	Adskillige indtægter	14.586.661	
§ 8.	Statsydelse til Hans Majestæt Kongen		1.975.000
§ 9.	Aarpenge til medl. af det kgl. hus		592.500
§ 10.	Rigsdagen		5.500.000
§ 11A.	Statsministeriet		4.036.357
§ 11B.	Ministre uden portefeuille		164.622
§ 12.	Udenrigsministeriet		20.280.432
§ 13A.	Landbrugsministeriet		35.179.666
§ 13B.	Fiskeriministeriet		5.010.789
§ 14A.	Indenrigsministeriet		64.605.368
§ 14B.	Ministeriet for byggeri og boligvæsen		26.736.085
§ 15A.	Socialministeriet		449.883.189
§ 15B.	Arbejdsministeriet		74.182.029
§ 16.	Ministeriet for offentl. arbejder		29.830.406
§ 17.	Ministeriet for handel, industri og søfart		38.786.574
§ 18.	Grønland		0
§ 19.	Justitsministeriet		91.184.327
§ 20.	Kirkeministeriet		12.158.049
§ 21.	Undervisningsministeriet		209.362.691
§ 22.	Krigsministeriet		240.619.784
§ 23.	Marineministeriet		111.281.197
§ 24.	Finansministeriet		556.256.780
§ 25.	Pensionsvæsenet		79.001.590
		2.066.135.101	2.056.627.435
	Overskud		9.507.666
		2.066.135.101	2.066.135.101

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Skatter og afgifter føres til indtægt med nedenstaaende 2.117.431.339 kroner.

	Kr.	Kr.
I. Skatter paa faste ejendomme:		
A. Ejendomsskyld		7.000.000
B. Grundskyld		10.000.000
C. Jernbaneskyld		25.000
D. Grundstigningsskyld		3.500.000
Ialt		20.525.000
II. Skatter paa indkomst og formue:		
A. Indkomstskat:		
Af personer	700.000.000	
Af selskaber	145.000.000	
		845.000.000
B. Formueskat		75.000.000
C. Efterbetalinger og bøder	75.000.000	
Heraf overføres til § 26 I. K.	54.000.000	
		21.000.000
Ialt		941.000.000
III. Stempelafgifter og midlertidig afgift af arv:		
A. Midlertidig afgift af arv i henhold til lov nr. 173 af 16. maj 1933.		250.000
B. Almindelig stempelafgift		25.000.000
C. Særlig stempelafgift ved overdragelse af offentlige værdipapirer		1.500.000
Ialt		26.750.000
IV. Forbrugsafgifter:		
A. Toldafgifter:		
1. Indførselstold	120.000.000	
2. Pakhusleje	400.000	
3. Leje af frilagre	200.000	
4. Toldbodarbejdspenge	1.300.000	
5. Andre indtægter	7.300.000	
		129.200.000
B. 1. Spiritusafgift		2.000.000
2. Tillægsafgift paa spiritus		65.000.000
C. Ølskat		105.000.000
D. Afgift af indenl. tilvirkn. af roesukker		8.000.000
E. Afgift af cigarer, cigaretter m. m. samt paa dyrkning af tobak		420.000.000
F. Stempelafgift af spillekort		500.000
G. Afgift af indenlandsk vin, cider o. desl.		7.000.000
H. Afgift til stat og kommune paa omsætningen af stærke drikke		195.000.000
I. Omsætningsafgift af chokolade- og sukkervarer m. m.		100.000.000
K. Afgift af offentl. forestillinger og fremvisninger m. v.		22.000.000
L. Afgift af motorkøretøjer		36.000.000
M. Afgift af benzin		110.000.000

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

N. Omsætningsafgift af motorkøretøjer ...		10.000.000
O. Tillægsafgift paa benzin		20.000.000
P. Afgift af kaffesurrogater		7.000.000
Q. Tillægsafgift paa sukker		7.000.000
R. Benzinafgift i henhold til lov nr. 115 af 8. april 1932		4.000.000
S. Benzinafgift i henhold til lov nr. 191 af 17. april 1941		4.000.000
T. Afgift af pap og papir		18.000.000
U. Omsætningsafgift		7.500.000
V. Afgift af elektriske glødelamper o. lign.		4.000.000
X. Afgift af radiolamper		1.500.000
Y. Afgift af mineralvand		7.000.000
Z. Parfumeafgift		12.000.000
Æ. Afgift af konsum-is		7.000.000
Ialt		1.308.700.000
Heri fragaar:		
a. Statens tilskud til kommunerne iflg. H.	10.700.000	
b. Statens tilskud til kommunerne til vejarbejder og snekastning ifølge L.—N. ..	63.000.000	
c. De til særlige formaal bestemte indtægter ifølge L.—N.	93.000.000	
d. Statens tilskud i henhold til lov nr. 115 af 8. april 1932, jfr. § 26	4.000.000	
e. Statens tilskud i henhold til lov nr. 197 af 17. april 1941, jfr. § 26	4.000.000	
f. Beløb til afskrivning paa statens reguleringskonto i Danmarks Nationalbank .	47.000.000	
		221.700.000
Rest		1.087.000.000
V. Gebyrer, sportler, kendelser m. m.		42.156.339
Ialt		2.117.431.339

Af finansministerens kommentarer.

For at give et klart billede af driftsoversigten maa overførsler til reguleringskontoen i Nationalbanken tages med i betragtning. Endvidere maa det samlede udgiftsbeløb korrigeres under hensyntagen til, at visse udgifter foranlediget ved den tyske besættelse og dennes afvikling hidtil er overført til § 26 og afskrevet over driften i anden takt end den, hvori de faktisk er afholdt. Endelig er det for sammenligningens skyld praktisk for alle aarene at anbringe statsvirksomhedernes og rentekontoens nettoresultat som indtægt, d. v. s. med et negativt beløb i de aar, hvor der har været underskud.

Saafremt den finansielle stilling gøres op paa denne maade, fremkommer følgende billede af udviklingen efter krigen.

(Mill. kr.)

	Indtægt	Udgift	Overskud
1945—46	1.403	1.935	÷ 532
1946—47	1.997	1.897	100
1947—48	2.151	2.020	131
1948—49	2.330	1.967	363

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Udgiftstallene for 1948—49 bør dog forhøjes med 43 mill. kr. til 2.010 mill. kr., idet nogle større udgiftsposter vedrørende januar kvartal 1949 ikke naaede at komme til udbetaling inden regnskabets slutning. Overskudstallet for 1948—49 bør derfor være 320 mill. kr.

For indeværende finansaar, 1949—50, kan udgifterne nu anslaas til ca. 2.100 mill. kr., mens de paa det fremlagte forslag for 1950—51 opførte udgifter andrager 1959 mill. kr. I dette sidste tal er ikke medregnet de merudgifter, som devalueringen medfører. Derimod er som noget nyt opført en post paa 250 mill. kr. til imødegaaelse af tillægsbevillinger. Her er særlig tænkt paa udgifter ved forlængelse af de bestaaende tilskuds- og rabatordninger. Man maa dog regne med, at de 250 mill. kr. ikke vil kunne dække alle tillægsbevillinger. I 1948—49 udgjorde tillægsbevillingerne ialt 485 mill. kr.

Hvad statens indtægter angaar, har de været vigende, dels paa grund af skattenedsættelse, dels paa grund af nedgang i nogle indirekte afgifter, navnlig spiritusafgifterne. Endelig maa regnes med et større underskud paa statsbanerne. Indtægterne kan for indeværende finansaar, 1949—50, anslaas til 2200—2250 mill. kr., hvilket er noget højere end det, der er opført paa finansloven for samme periode, men ca. 100 mill. kr. mindre end det samlede indtægtsbeløb for 1948—49.

For det kommende finansaar regner forslaget med samlede indtægter paa 2113 mill. kr., altsaa et beløb, der er mindre end det forventede provenu for i aar. Her skal dog bemærkes, at der ikke er regnet med indtægter af den forhøjede spiritusafgift og den 20 pct. forhøjelse af selskabsskatten, som der endnu ikke er skabt lovhjemmel for at opkræve i det kommende finansaar.

Devalueringen vil medføre en række merudgifter. Statens gæld i dollars svarede før devalueringen til et kronebeløb paa 850 mill. kr. Nu er kronebeløbet 1225 mill. og kurstabet derfor ca. 375 mill. kr., hvilket svarer til en aarlig merudgift i 10 aar paa 37,5 mill. kr. Hertil kommer stigningen i udenrigsministeriets udgifter ved ambassader og gesandtskaber, Danmarks bidrag til FN og andre internationale sammenslutninger.

Hertil kommer yderligere, at indkøb af militærmateriel og maskiner, apparater og inventar til statens anlægsarbejder vil stige. Endelig maa regnes med, at visse raavarer til statsdriften vil stige i pris, saaledes for statsbanerne prisen paa kul, olie o. s. v. Finansministeren mente at kunne anslaa den samlede stigning i udgifterne i anledning af devalueringen for et helt finansaar til ca. 70 mill. kr.

Paa baggrund af udviklingen kan skønnes, at overskuddet i indeværende finansaar vil blive ca. 100 mill. kr., mens alt tyder paa, at overskuddet i 1950—51 vil blive yderligere reduceret.

Efter at finansministeren havde gennemgaaet statsregnskabet og de enkelte ministeriers konti i det fremlagte forslag, fremsatte han en række betragtninger over aarsagen til devalueringen og dennes formodede virkninger. Derefter udtalte H. C. Hansen:

»Den ligevægt i hele vor økonomiske situation, som vi efterhaanden var stærkt paa vej til at naa, har blandt andet givet sig det udslag, at det har været muligt at ophæve en række rationeringer. Den har ogsaa vist sig paa den maade, at det ikke mere ensidigt er sælgerne, der bestemmer, hvad vi skal købe og til hvilke priser, forbrugerne kan tillade sig at være kritiske, at se nøje paa varernes kvalitet og pris. Jeg tror, man kan sige, at denne overgang fra et sælgermarked til et købermarked er udtryk for en sund udvikling, er et tegn paa, at vi nærmer os en normalisering af det økonomiske liv.

Men det maa ikke glemmes, at denne sanering ikke blot har været et resultat af vore egne forholdsregler, men i betydelig grad skyldes Marshall-hjælpen, som paa den ene side har skaffet os en række vigtige

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

raavarer til produktionen og paa den anden side i høj grad har medvirket til at formindske inflationspresset.

Marshall-hjælpens omfang vil i den kommende tid blive af aftagende betydning, og det vil derfor dels være afgørende nødvendigt at søge dollareksporten udvidet, dels være nødvendigt at følge den finansielle balance meget nøje, saaledes at der ikke paany opstaar inflationskræfter.

Det er forbundet med store vanskeligheder at skønne over, hvorledes devalueringens virkninger vil blive paa landets finansielle stilling. Det gælder de umiddelbare virkninger saavel som virkningerne paa længere sigt fremover.

For Danmarks vedkommende har som nævnt udviklingen i tiden forud for devalueringen medført, at inflationspresset indtil videre er bragt ud af verden. Den økonomiske aktivitet har dog fortsat været meget høj, og alt tyder paa, at nationalproduktet i 1949 vil blive ikke ubetydeligt større end i 1948 og større end forudset ved aarets begyndelse. Ogsaa investeringsvirksomheden synes som helhed at ville blive større end ventet. Ikke destomindre har arbejdsløsheden i alle aarets maaneder fra og med marts ligget lidt højere end i de tilsvarende maaneder de foregaaende aar. Selvom arbejdsløsheden endnu ikke kan siges at være af noget faretruende omfang, maa det dog i høj grad vække til eftertanke, at vi er kommet ind i en periode med voksende ledighed. Samtidig har der paa flere punkter vist sig en tendens til afsvækket investeringslyst. Denne tendens er endnu ikke kommet til udtryk i tallene for den faktiske investeringsvirksomhed, blandt andet fordi de investeringer, der er foretaget i sommerens løb, har været resultatet af dispositioner, der er truffet allerede i 1948 eller senest i begyndelsen af 1949. Og naar investeringerne i 1949 endda er blevet noget større end ventet, kan det maaske forklares ved, at der er sket en fremskyndelse af det allerede igangværende byggeri som følge af mere hensigtsmæssig tilrettelægning af byggeriet, hvilket vel delvis er et resultat af boligministeriets virksomhed. De oplysninger, der i øjeblikket foreligger angaaende ønsker om nye byggetilladelser, tyder imidlertid paa, at investeringslysten nu er i aftagende, og der skulde saaledes kunne ventes et fald i investeringsaktiviteten fremover — med mindre devalueringen virker i modsat retning.

Ministeriet har allerede gennem nogen tid været opmærksom paa, at den stigende linie i investeringerne næppe vilde vare ved, og specielt var man klar over, at investeringerne paa enkelte vigtige omraader kunde blive ufyldestgørende.

Virkningerne af en almindelig nedgang i investeringsvirksomheden vilde blive en nedgang i den samlede beskæftigelse, som ikke ud fra noget synspunkt kunde være ønskelig; og en nedgang i de specielle investeringer, som er af central betydning for genopbygningen, var det særlig magtpaaliggende at undgaa. Dette var blandt andet baggrunden for det af regeringen i sommersamlingen fremsatte lovforslag om oprettelse af en genopbygningsfond.

Den prisopgang, som efterhaanden vil komme gennem importen, maa — saavidt jeg kan se — i hvert fald en overgang nærmest virke i retning af at modvirke tendensen til nedgang i investeringsvirksomheden; det vil nemlig være en fordel at søge paatænkte investeringer fremskyndet og iværksat, inden prisstigningen har naaet at fordyre byggeomkostninger m. v. Devalueringen skulde saaledes ogsaa virke i retning af at holde beskæftigelsen oppe. Tendensen til øget produktion og investering vil efter alt at dømme ogsaa gøre sig gældende i eksporterhvervene, som nu efter devalueringen af kronen har faaet forbedrede afsætningsvilkaar i de lande, der ikke har devalueret eller ikke har devalueret fuldtud.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Konklusionen heraf skulde da være den, at den tendens til øget arbejdsløshed, som har gjort sig gældende det sidste halvaar, i hvert fald ikke bliver forstærket, men snarere afsvækket som følge af devalueringen. Tendensen til øgede investeringer og øget beskæftigelse vil imidlertid gøre det vanskeligere at holde igen paa de udefra kommende prisstigninger og forstærke nødvendigheden af effektive foranstaltninger mod prisopgangen. Dette synspunkt maa blive afgørende for tilrettelægningen af finanspolitiken i den kommende tid; det er derfor regeringens hensigt, som det ogsaa er kommet til udtryk i statsministerens programtale igaar, *fortsat at stile mod at tilvejebringe et overskud paa statsbudgettet.* Dette vil være et væsentligt led i prisstabiliseringspolitiken, omend naturligvis ikke det eneste.

Der har flere gange her i salen været fremsat ønsker om at faa gennemført en afvikling af de gældende pristilskudsordninger. ..... Saadan som tingene nu udvikler sig, vil det være nødvendigt at fortsætte de i øjeblikket gældende tilskudsordninger, og det maa paaregnes, at visse af dem, f. eks. rugbrødsordningen, nu vil blive noget dyrere, end man hidtil har regnet med. Det er ogsaa muligt, at det bliver nødvendigt at udvide nogle af ordningerne for derved at modvirke stigningen i det indenlandske prisniveau. Dette er imidlertid spørgsmaal, som maa drøftes i den kommende tid.

Devalueringen vil yderligere, som jeg nævnte før, medføre visse direkte udgiftsforhøjelser paa statsbudgettet. Saafremt den engelske devaluering ikke var kommet, og tendensen til øget ledighed her i landet var fortsat, kunde det være blevet aktuelt at gennemføre yderligere skattelempelser for at undgaa fortsat stigning i ledigheden. Saadan som landet nu ligger, tror jeg dog, at mulighederne i den retning er meget smaa.

Om *pengepolitiken* skal jeg ogsaa til slut fremsætte nogle bemærkninger:

Ud fra de forudsætninger om finanspolitiken, jeg har opridset i det foregaaende, maa man regne med, at der fortsat vil ske en vis pengeopsugning over statens finanser. Naar bortses fra de sæsonmæssige svingninger i statens udbetalinger, vil denne opsugning ske i et aftagende tempo fremover, fordi de forskellige eengangsforanstaltninger, der blev iværksat som led i pengesaneringen efter krigen, nu efterhaanden er saa godt som afsluttet, samt fordi man i den kommende tid maa regne med en ret stærk udvidelse af statens udlaansvirksomhed i henhold til lovgivningen om støtte til boligbyggeri. Der er i løbet af de sidste finansaar bevilget store beløb til dette formaal, men foreløbig er det kun forholdsvis beskedne beløb, som er kommet til udbetaling. Da en stor del af det byggeri, der er givet laanetilsagn til, nu er afsluttet, maa der regnes med en stærk stigning i udlaansvirksomheden, og dette vil bremse tempoet i pengeopsugningen over statsfinanserne.

Paa den anden side foregaar der for tiden en meget betydelig pengeopsugning over Marshallhjælpen, idet jo som bekendt de kronebeløb, der indbetales af importørerne for Marshallvarerne, indsættes paa særkonti i Nationalbanken. Devalueringen betyder umiddelbart, at der for hver Marshall-dollar indbetales ca. 7 kr. paa særkontoen i stedet for tidligere 4,81, og selv om strømmen af Marshall-dollars vil flyde mindre rigelig fremover, vil der saaledes endnu en tid blive tale om store indbetalinger.

Saafremt denne pengeopsugning ikke blev modvirket ved andre foranstaltninger, vilde der ske en stramning paa pengemarkedet, som antagelig efterhaanden vilde føre til rentestigning. En saadan rentestigning anser ministeriet ikke for ønskelig, da den vil virke bremsende paa investeringsvirksomheden — og dermed paa genopbygningen.

Selv om større investeringer og øget beskæftigelse, alt andet lige, kan

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

føre til et vist pres paa priser og lønninger, maa det dog tillægges stor betydning, at investeringerne fortsat fremmes. Den lettelse i vor konkurrencemæssige stilling over for udlandet, der er opnaaet ved devalueringen, vil næppe paa længere sigt kunne fastholdes fuldtud, og det er derfor fortsat af allerstørste betydning, at der i de nærmeste aar sker en modernisering og rationalisering af vort produktionsapparat. Kun ved at sænke produktionsomkostningerne gennem øget effektivitet i produktionen, d. v. s. ved at øge det produktionsresultat, der naaes i en arbejdstime, kan vi varigt styrke landets økonomiske stilling. Hertil kommer, at vi fortsat har en betydelig boligmangel her i landet, og en hurtig afhjælpning heraf maa anses for ønskelig.

Regeringen vil derfor søge at fortsætte den genopbygningslinie, som er skitseret i langtidsprogrammet og nationalbudgettet.

Paa baggrund heraf er det regeringens hensigt at søge at modvirke en eventuel tendens til rentestigning gennem forholdsregler, der sikrer bankerne og erhvervslivet den nødvendige likviditet. Jeg skal ikke her gaa i detailler med hensyn til de muligheder, der foreligger, men nøjes med at fremhæve, at de gældende kassebindingsregler, der udløber ved aarets udgang, ikke vil blive foreslaaet forlænget.

Andre love.

Vareforsyningslov. — Prislov.

Handelsminister Krag fremsatte den 6. oktbr. i Folketinget forslag til lov om uforandret forlængelse af *vareforsyningsloven* og forslag til lov om uforandret forlængelse af prisloven.

Sidste aar blev der paa konservativ foranledning nedsat en kommission bestaaende af erhvervsfolk og særlige sagkyndige, der skulde undersøge muligheden for afvikling af vareforsyningsloven og prisloven. Kommissionens resultat blev en udtalelse om, at man ikke finder tiden inde til hverken vareforsyningslovens eller prislovens afvikling. Efter devalueringen er dette forhold blevet klarere, hvorfor handelsministeren da ogsaa har foreslaaet begge love forlænget.

I sin forelæggelsestale fremsatte Krag en række betragtninger over Danmarks økonomi og forsyningsforhold. Af pladshensyn maa vi nøjes med referat og korte uddrag:

Den produktionsfremgang, der længe har præget erhvervslivet, synes at fortsætte, udtalte ministeren bl. a. Han fortsatte:

— Det skønnes, at den samlede produktion i 1949 vil blive ca. 5 pct. højere end i 1948. For industriens vedkommende endda ca. 7 pct. højere. Fremgangen skyldes især en øget produktion pr. arbejder.

Stigningen i produktionen i forbindelse med væksten i udenrigshandelen har gjort den varemængde, der staar til raadighed, større. Ialt mener man at kunne regne med, at den samlede disponible varemængde i 1949 vil være ca. 7 pct. større end i 1948.

Bedringen i de økonomiske forhold har ført til en stærk udvidelse af investeringerne. Efter de beregninger, der foreligger, skulde den i aar blive henved 20 pct. større end i 1948.

Efter en nærmere redegørelse for investeringens nødvendighed udtalte handelsministeren:

— Skal det hul i Danmarks betalingsbalance, der for tiden udfyldes af Marshall-hjælpen, senere dækkes af os selv, maa det enten ske gennem nedsat levefod eller gennem øget produktion. Vi vil naturligvis ønske at vælge den sidste positive løsning. I saa fald maa det ske ved nye investeringer og en fortsat bedre effektivitet, idet der næppe er

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

store uudnyttede reserver tilbage i vort nuværende produktionsapparat.

Disse yderligere effektivitetsforberedelser maa ske nu, allerede om et par aar kan det være for sent.

Ministeren gik derpaa over til en omtale af betalingsbalancen i 1949 og pegede paa, at den optimisme, der udvistes ved aarets begyndelse, synes at have være begrundet. Han fortsatte:

— Produktionen og eksporten har oversteget forventningerne for en række af landbrugets varer, hvorimod eksporten af forskellige industrivarer knap har naaet de skøn, der opstilledes ved aarets begyndelse, selvom der ogsaa her er tale om en betydelig forøgelse sammenlignet med 1948.

Som følge af eksportens udvidelse har vi kunnet importere mere end oprindelig forudset bl. a. af brændsel, olier, jern, staal og tekstilvarer.

Handelsministeren pegede videre paa, at Marshall-hjælpen er blevet mindre end forudset, og han nævnte ligeledes, at saa længe devalueringen ikke har udtømt sine virkninger, er det vanskeligt at skønne over udviklingen i resten af aaret.

— Overfor visse lande har der været større betalingsvanskeligheder end forudset, udtalte handelsministeren derefter. Det gælder især dollarområdet men ogsaa Belgien, Svejts og Frankrig. Hovedaarsagen er, at landbrugseksporten til disse lande har svigtet i ikke ringe grad — og for Frankrigs vedkommende har frigivelsen af turistrejserne været en haard belastning.

I Belgien er vor gæld forøget med 25 mill. kr. til 50 mill. og i Svejts fra 17 til 44 mill. kr. I Frankrig havde vi ved aarets begyndelse 8 mill. kr. til gode mod nu en gæld paa godt 50 mill. kr.

Uanset denne forringelse af betalingsstillingen overfor enkelte valutaområder skønnes det dog muligt at opretholde det totale niveau for saavel import som eksport, der var forudset ved aarets begyndelse, endog med en mindre forøgelse. Vi skønner nu, at eksporten i 1949 vil kunne forøges til godt 3,3 milliarder kr. og importen til godt 4,4 milliarder kr.

Overfor England er vort betalingsforhold forbedret. Ganske vist skylder vi fortsat 440 mill. kr. paa den faste gældskonto, men paa den løbende konto er det lykkedes at oparbejde et tilgodehavende paa 120 mill. kr.

Ministeren omtalte derpaa spørgsmaal i forbindelse med Europahandelens frigørelse.

— Regeringen er indstillet paa at yde det størst mulige bidrag til disse bestræbelser. De danske forslag til Parisforhandlingerne svarer til én samlet dansk import i 1948's maalestok paa godt 700 mill. kr. Lægger man hertil den egentlige frilisteimport paa ca. 30 mill. kr. og importen af korn og foderstoffer paa ca. 300 mill., vil det sige, at forslagenes gennemførelse vil være ensbetydende med frigørelse af ca. ⅓ af vor totale import.

Handelsministeren nævnede, at det for at imødegaa risikoen ved en saadan frigørelse er nødvendigt at tage hensyn til ligevægten paa den samlede handelsbalance. Vi maa, sagde han, passe paa ikke at øge gælden til de »haarde« lande, og den positive sterlingkonto maa bevares. Endelig maa det ogsaa være en forudsætning, at andre lande yder tilsvarende indrømmelser.

Herunder omtalte ministeren den prispolitik, som føres af visse lande, og som betyder, at der leveres raavarer til en lavere pris til egne eksportvirksomheder end den pris, hvortil raavarerne kan købes af andre lande.

— Diskriminerende foranstaltninger af denne karakter vil betyde yderligere en hindring for tilvejebringelsen af den frie konkurrence mellem landene, føjede ministeren til.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Under en omtale af dollarudvalgets arbejde pegede ministeren paa, at skinker og ost utvivlsomt kan eksporteres i voksende omfang til USA, og han gjorde sig til talsmand for en analyse af markederne derovre.

Vedrørende forsyningssituationen konstaterede ministeren, at der siden 1947 af 18 rationer er ophævet 12, og paa andre omraader er rationerne forhøjet. Ogsaa paa en lang række erhvervsmæssige omraader er restriktioner hævet eller lempet, og en række varer er opført paa frilisterne for import og eksport.

Varedirektoratets personale er gaaet ned til 962 ansatte mod 1574 paa kulminationstidspunktet.

Om sukkeret udtalte ministeren, at der af den kommende høst antagelig vil blive 20.000 tons dels til forøgelse af rationerne af syltesukker, dels til ekstraordinær eksport, som kan faas betalt i dollars. Regeringen prøver stadig alle muligheder i den hensigt at faa kaffe for sterling.

Under en omtale af prisloven sagde handelsminister Krag, at det er regeringens opfattelse, at der ved de ændringer, som gennemførtes i marts maaned, er skabt det fornødne grundlag for en afvikling af prisrestriktionerne i tilfælde, hvor konkurrencen er tilstrækkelig til at sikre en fri prisdannelse, samtidig med at loven iøvrigt giver det offentlige adgang til at gribe ind, der hvor konkurrencen ikke er tilstrækkelig samt i tilfælde af monopolistiske prisdannelser. Derfor foreslaar regeringen, at prisloven forlænges uændret, og ministeren betegnede det som ansvarsløst at skride til en svækkelse af prisreguleringen.

Der er ialt ophævet godt 200 prisordninger, saaledes at 110 ordninger endnu staar tilbage. Prisdirektoratet var i april 1948 oppe paa at beskæftige 408 medarbejdere. Nu er der kun 231, og snart vil kun ca. 140 være tilbage.

Ministeren omtalte derpaa den prisbekendtgørelse, han udsendte i anledning af devalueringen, og paaviste, at han var i overensstemmelse med sine bemyndigelser, da den udstedtes. Gennem denne bekendtgørelse, fortsatte han, er det forhindret, at de umiddelbare virkninger af devalueringen giver mulighed for misbrug ved omgaaende prisforhøjelser paa varelagrene.

Ministeren sluttede:

— Hidtil har Danmarks økonomi baade med hensyn til produktionens fremskridt, pengevæsenets voksende sundhed og den sociale tryghed, ikke mindst saadan som denne finder udtryk i beskæftigelsen, indtaget en endog meget fremragende plads blandt de krigsramte europæiske nationer. Hvis denne udviklingslinje skal fortsættes, hvis vor hidtidige placering skal hævdes, kræves der en maalbevidst økonomisk politik. Det økonomiske livs normalisering og frigivelse skal fortsættes, men den til enhver tid siddende regerings handleevne maa hverken lammes eller afvæbnes. Bemyndigelserne maa anvendes efter de betingelser, hvorunder de parlamentarisk er blevet givet; men de maa ikke i saa urolige tider gøres ubrugelige.

Genopbygningsfond.

Finansminister *H. C. Hansen* fremsatte i Folketinget 5. oktober *forslag til lov om oprettelse af en genopbygningsfond.* Forslaget, der er en genganger fra forrige rigsdagssamling, hvor Venstre og Konservative gik imod det, gaar ud paa, at der af det beløb, der indgaar paa Marshallkontoens gavesektor, kan oprettes en genopbygningsfond paa 100 mill. kr., samt at der derudover af det paa kontoen indestaaende beløb afskrives 250 mill. kr. paa reguleringskontoen i Nationalbanken.

Genopbygningsfondens midler skal kunne bruges til investeringsformaal i industri og haandværk samt til fremme af eksporten og til støtte for valutaindtjenende erhverv, herunder turisterhvervet. Endelig vil fon-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

dens midler kunne anvendes til fremme af den teknisk-videnskabelige forskning. Det er klart fastslaaet i forslagets paragraffer, at der kun kan raades over genopbygningsfondens midler efter bestemmelse ved særlig lov, dog er det fundet hensigtsmæssigt, at finansministeren med tilslutning af Rigsdagens finansudvalg kan disponere over indtil 10 mill. kr.

Som nævnt var Venstre og de Konservative i forrige rigsdagssamling modstandere af genopbygningsfonden. Dette har dog ikke hindret, at erhvervsrepræsentanter, herunder særlig andelsmejeriernes repræsentanter stærkt har opfordret regeringen til at søge fonden oprettet.

Rationalisering af mejerier.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Folketinget 5. oktober *forslag til lov om udlaan til sammenlægning og rationalisering af mejerier.* Forslaget er fremsat i tilknytning til forslaget om en genopbygningsfond og var ligesom dette forslag fremsat i forrige rigsdagssamling. Forslaget gaar ud paa at stille indtil 50 mill. kr. til raadighed til udlaan til rationalisering og sammenlægning af mejerier for herigennem at fremme rentabiliteten. Laanene skal ydes med panteret i den faste ejendom med maskinanlæg indenfor $^{9}/_{10}$ af den godkendte overslagssum, og forrentningen bliver 2 pct. med en afdragstid paa 20 aar.

Formanden for mejeriernes fællesrepræsentation, venstremanden proprietær Overgaard har paa fællesrepræsentationens generalforsamling fornylig stærkt opfordret landbrugsministeren til at søge forslaget fremmet.

Opførelse af frugtlagre.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Folketinget 5. oktober *forslag til lov om udlaan til opførelse eller udvidelse af frugtlagre.* Forslaget støtter sig ligesom forslaget om mejeriernes rationalisering paa forslaget om genopbygningsfond og var ligesom disse to forslag fremsat i forrige rigsdagssamling og er nærmere omtalt i Noterne, 20. aarg., nr. 9. Det foreslaas at stille 18 mill. kr. til raadighed til udlaan mod panteret indenfor 80 pct. af overslagssummen til 3 pct. rente og med 25 aars afdragstid.

Statstjenestemændenes løn.

Finansminister *H. C. Hansen* fremsatte i Folketinget 5. oktober forslag til lov om midlertidigt løntillæg til statens tjenestemænd. Som det vil erindres, blev der ved lov af 30. oktober 1948 tillagt tjenestemændene og pensionisterne et midlertidigt løntillæg, som skulde bortfalde med udgangen af 1949. Tillægget var for tjenestemændenes vedkommende paa 2½ portion reguleringstillæg og for pensionisternes vedkommende 50 pct. af det beløb, der var tillagt tjenestemændene. Ved sidste pristalsregulering faldt pristallet for juli fra 310 til 307 point, hvilket i henhold til tjenestemandslovens regler vilde medføre, at tjenestemændene skulde afstaa en portion reguleringstillæg fra 1. oktober d. a. Da pristalsnedgangen for arbejderne i det frie erhverv ikke medførte nogen lønnedgang, indledtes der mellem finansministeren og partierne og senere med tjenestemændenes repræsentanter forhandlinger om, at nedgangen i pristallet ikke skulde have virkning for tjenestemændene, men at den ene portion, man ellers skulde afstaa, blev bevaret. Samtidig naaedes til enighed om, at det midlertidige tillæg paa 2½ portion skulde forlænges yderligere et kalenderaar. Endvidere opnaaedes der enighed om at forhøje pensionisternes procent fra 50 til 70.

Da der er enighed om aftalen mellem de afgørende partier, og da statstjenestemændene har givet ordningen deres tilslutning, kan den forventes gennemført. Forslaget kom til 1. behandling den 21. oktober. Par-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

tierne gav tilslutning. Dog bebudede de Konservative ændringsforslag om at gaa over til procenttillæg i stedet for portionstillæg. Dette vilde tjene de bedrelønnede tjenestemænds interesse. Kommunisten, Alfred Jensen, kritiserede skarpt den nye pristalsberegning. Aage Fogh og Bue Bjørner, der ligesom Alfred Jensen har været medlem af pristalsnævnet, oplyste, at Alfred Jensen ikke i nævnet havde kunnet paavise fejl i det opstillede beregningsgrundlag. Forslaget sendtes i lønningsudvalget.

Normeringsloven.

Finansminister *H. C. Hansen* fremsatte den 5. oktober i Folketinget *forslag til lov om tillæg til normeringslov for finansaaret 1949—50.* Forslaget er fremkaldt af, at civilbeskyttelsesloven nu søges praktiseret, hvorfor de i henhold til loven oprettede tjenestemandsstillinger skal normeres. Der foreslaas oprettet ialt 326 tjenestemandsstillinger i civilforsvarskorpset. Ved forslagets 1. behandling den 21. oktober blev det anbefalet fra alle sider, før det sendtes i lønningsudvalget.

Landbrugets eksportudvalg.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Folketinget 6. oktober *forslag til lov om udførsel af landbrugsprodukter.* Denne lov, der har været gældende fra 1932—33, giver landbrugsministeren bemyndigelse til med tilslutning fra Landbrugsraadet og husmandsforeningerne at regulere landbrugseksporten til markeder, der handelsmæssigt og økonomisk giver den største fordel. Da loven for et halvt aar siden blev forlænget, var der megen strid derom, og man maatte forudse, at de borgerlige partier, herunder de Radikale, vilde forlange loven ophævet ved dens udløb pr. 15. november. Imidlertid har devalueringen skabt en ny situation, der gør det nødvendigt fortsat at kunne regulere udførselen af landbrugsprodukter. Der synes da ogsaa at være en kursændring i opfattelsen, saaledes nævnede landbrugsministeren i sin forelæggelsestale, at De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation havde givet udtryk for, at loven maatte forlænges. Dette synspunkt havde efter Bordings oplysninger faaet tilslutning fra husmandsorganisationerne og andre landøkonomiske organisationer.

Forslaget kom til 1. behandling den 21. oktober. Det viste sig her, at stillingen faktisk var den samme, som da loven sidst var til behandling, at de Radikale og de Konservative nok vilde bevare landbrugsministerens kontrol med landbrugseksporten, saalænge vi har tosidige handelsaftaler, men vilde have landbrugets eksportudvalg afløst af friere handelsforhold, saaledes at ogsaa private eksportører kunde faa en chance. Ogsaa Venstre var inde paa tanken om afvikling; deres repræsentant mente, at loven skulde afvikles ved dens udløb den 15. november. Da bemyndigelserne herefter vilde overgaa til handelsministeriet, ønskede han problemerne vedrørende landbrugets eksport drøftet under vareforsyningsloven. Iøvrigt talte han for, at landbruget selv i samarbejde med de private handlende skabte organer, der kunde afløse landbrugets eksportudvalg.

Landbrugsminister Bording mente, at det vilde være vanskeligt for landbruget selv at skabe de af venstremanden omtalte organer. Han fandt iøvrigt, at naar der ikke var almindelig enighed om, at loven skulde udløbe, burde man gaa ind for fortsættelse en tid endnu. Iøvrigt gav han tilsagn om forhandling om spørgsmaalet i det udvalg, hvortil lovforslaget henvistes.

Forbrugerpriserne.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Folketinget 6. oktober *forslag til lov om statstilskud til forbrugerpriserne for rugbrød, mælk og flæsk.*

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Forslaget gaar ud paa at forlænge den nugældende tilskudsordning et aar. Som bekendt har der paa Rigsdagen været stærke ønsker fremme om gradvis at afvikle tilskudsordningerne, og man kunde formentlig have regnet med, at en afvikling vilde have fundet sted i takt med et prisfald. Devalueringen og de deraf følgende prisstigninger vil imidlertid sætte en stopper herfor. Regeringen er derfor af den opfattelse, at tilskudsordningerne maa forlænges for herigennem at holde prisen paa livsfornødenhederne nede mest muligt. Saafremt tilskudsordningen blev ophævet, vilde et 4 kg groft rugbrød stige med 73 øre, 1 kg flæsk vilde stige med kr. 1,30, og mælk vilde stige med 6,9 øre pr. liter. Forslaget gaar ud paa at stille 42 mill. kr. til raadighed til brødpriserne, 37 mill. kr. til mælkepriserne og 96 mill. kr. til flæskepriserne, ialt ca. 175 mill. kr. pr. aar.

Forslaget kom til 1. behandling den 21. oktober. Fra socialdemokratisk side blev stærkt fremhævet det ønskelige i at fortsætte tilskudslovgivningen særlig efter devalueringen, der vilde tendere i retning af prisstigninger.

De 3 borgerlige partiers repræsentanter stillede sig meget fornuftigt til spørgsmaalet, idet de paa den ene side gav udtryk for ønske om afvikling af tilskudsordningerne, samtidig med at de udtalte deres forstaaelse af det vanskelige tidspunkt. Dog fandt Venstre og særlig Konservative, at med den ændrede beregning, pristallet havde faaet, hvor skatterne var kommet til at spille en meget større rolle end tidligere, var det muligt at ophæve tilskudsordningerne til fordel for skattelettelse, uden at det samlede pristal steg. Fra konservativ side udtalte man forstaaelse af samtidig gennemførelse af et børnetillæg og eventuelt rabatkort til mindrebemidlede.

I sit svar sagde Bording, at han ikke kunde se, at tidspunktet var særlig gunstigt for en afvikling. Vi kan vente prisstigninger, og det havde været naturligt at afvente en prisfaldsperiode. Han var imidlertid villig til at forhandle om en afvikling, bare det ikke kom de daarligst stillede til skade. Samtidig oplyste Bording, at det vilde være vanskeligt at ophæve rationeringen af kød og flæsk, saalænge tilskudsordningen bevares. Man kan ikke kombinere statstilskud med frit forbrug.

Forslaget gik derefter i udvalg.

Udlaan til statshusmandsbrug.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Folketinget 6. oktober *forslag til lov om udlaan til stathusmandsbrug m. v.* Forslaget, der er en konsekvens af den gennemførte lov om statshusmandsbrug, gaar ud paa at yde en særskilt bevilling paa indtil 1 mill. kr. aarlig i 2 aar til indkøb af jord, der videresælges til udstykning i kolonihaver. Midlerne hertil har hidtil været afholdt af den bevilling paa 3 mill. kr., der har været stillet til raadighed til erhvervelse af jord til udstykning. Denne bevilling paa 3 mill. kr. foreslaas forlænget og søges nu udelukkende forbeholdt til erhvervelse af jord til udstykning af selvstændige brug og tillægsparceller samt til grundforbedring, vejanlæg og beplantning af disse jorder. Endvidere søges hjemmel til at yde ansøgere, der ønsker at oprette nye gartnerier eller havebrug efter statshusmandsloven, etableringslaan til anskaffelse af besætning og inventar. Endelig søges hjemmel til at yde statshusmænd tillægslaan til etablering eller forbedring af vandforsyning til brugene. I en aarrække har nedbørsmængden ligget under normalen, og dette i forbindelse med byernes store vandforbrug har bevirket, at mange tidligere gode brønde trækker utilstrækkeligt vand eller løber helt tørre.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Landarbejderboliger.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Folketinget 6. oktober *forslag til lov om udlaan til arbejderboliger paa landet.* Forslaget følger loven fra sidste aar, dog er der søgt forhøjelse paa 1 mill. kr. til 8,5 mill. kr. aarlig til bevilling af jordkøbslaan og byggelaan til landarbejdere, der agter at bygge paa privat indkøbt jord. Bevillingen har hidtil været for lille, saaledes at mange kvalificerede ansøgere har faaet afslag. Endelig foreslaas den ændring, at højestesatsen for tilskud til indløsning af ældre pantegæld forhøjes fra 1500 kr. til 2500 kr.

Hegn.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Landstinget 6. oktober *forslag til lov om hegn.* Forslaget, der er meget specielt, skal ikke her gennemgaas, kun skal nævnes, at forslaget skal afløse en lov fra 1869, og at forslaget er udarbejdet paa basis af en kommissionsbetænkning. Efter en kort 1. behandling den 13. oktober sendtes forslaget i udvalg.

Fredskovsnotering.

Landbrugsminister *Bording* fremsatte i Landstinget den 6. oktober *forslag til lov om tillæg til lov nr. 164 af 11. maj 1935 om skove.* Efter den gældende skovlov bestemmes, at for landkommunernes og købstædernes markjords vedkommende skal anmeldelse om overdragelse af ejendom ske til skovtilsynet, forsaavidt der findes skove eller fredskovspligt paa grunden, hvorved det efterhaanden bliver muligt at faa et register over, paa hvilke grunde der hviler fredskovspligt. Denne udvikling er efterhaanden skredet saaledes frem, at noteringerne er gennemført eller snarest ventes gennemført for visse retskredse. For ikke at sinke overdragelse af ejendomme ved, at skødet skal indsendes til skovtilsynet, foreslaas nu, at landbrugsministeren bemyndiges til, naar fredskovsnoteringen er afsluttet i en retskreds, at sætte bestemmelserne om indsendelse af skøde ud af kraft for paagældende retskreds' vedkommende. Ved 1. behandling den 13. oktober anbefaledes, hvorefter forslaget sendtes direkte til 2. behandling.

Handelsrejsendes udstillinger.

Handelsminister *Krag* fremsatte i Landstinget 6. oktober *forslag til lov om handelsrejsendes udstilling af deres prøvekollektioner.* Som det er bekendt, har repræsentanter med større prøvekollektioner selvstændigt foranstaltet udstillinger, f. eks. i hotellokaler, hvor de handlende kunde komme og se paa varerne og afgive bestillinger. Ved dom er denne form for udstilling imidlertid erklæret for ulovlig, medmindre den paagældende havde løst næringsbrev i den eller de byer, hvori han udstillede. Da man imidlertid har fundet, at den hidtil gældende praksis var rimelig, gaar forslaget ud paa at give repræsentanterne ret til at udstille deres prøvekollektioner og dér modtage ordrer. Efter anbefalende udtalelser fra alle partier ved 1. behandling den 20. oktober sendtes forslaget i udvalg.

Maal og vægt.

Handelsminister *Krag* fremsatte i Folketinget 6. oktober *forslag til lov om maal og vægt.* Forslaget var i forrige rigsdagssamling til behandling i Landstinget, hvor det blev vedtaget, men det naaede ikke at blive færdigbehandlet i Folketinget. Forslaget er enslydende med det tidligere fremsatte.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Sparekassetilsynet.

Handelsminister *Krag* fremsatte 6. oktober i Folketinget *forslag til lov om ændring i lov om sparekasser*. Forslaget tilsigter nogle mere redaktionelle ændringer bl. a. fremkaldt af forslaget om bosættelseslaan og af sparekassernes arbejde med skolesparekasserne. Endelig ændres reglerne om, at sparekassernes sekundære anbringelser ikke maa udgøre mere end 7 gange sparekassens egen kapital.

Ind- og udførsel af fisk.

Fiskeriminister *Chr. Christiansen* fremsatte i Landstinget 6. oktober *forslag til lov om ind- og udførsel af fisk*. Forslaget gaar ud paa at forlænge den nugældende regel om, at fiskeriministeren kan regulere ind- og udførsel af fisk indtil udgangen af aaret 1951. Dette forslag blev sammen med fiskerilovene sendt i et fælles udvalg den 20. oktober.

Fiskerilovene.

Fiskeriminister *Chr. Christiansen* fremsatte i Landstinget 6. oktober *forslag til lov om midlertidige ændringer i de gældende fiskerilove*. Et sagkyndigt udvalg, der arbejder med ændringsforslag til de gældende fiskerilove, har ikke kunnet gøre sit arbejde færdigt, hvorfor foreslaas, at disse love med enkelte ændringer forlænges indtil udgangen af 1950. Ændringerne, der drejer sig om anvendelse af aaleskovlvaad og avnvaad, er tiltraadt af de sagkyndige.

Arbejderbeskyttelse.

Socialminister *Strøm* fremsatte i Folketinget 6. oktober *forslag til lov om arbejderbeskyttelse*. Forslaget er enslydende med det i forrige rigsdagssamling fremsatte forslag, som ikke blev færdigbehandlet. Vi skal derfor henvise til omtalen af nævnte forslag i Noterne, 20. aarg., nr. 6.

Døve og tunghøre.

Socialminister *Strøm* fremsatte i Folketinget 6. oktober *forslag til lov om foranstaltninger vedrørende døve og tunghøre*. Forslaget er en genfremsættelse, dog er der indføjet de ændringer, man i folketingsudvalget i sidste rigsdagssamling havde forhandlet sig tilrette om. Den væsentligste ændring er, at tilsynet med undervisning af døve og tunghøre børn uden for statens kostskoler for døve udøves af den, socialministeren maatte beskikke, i stedet for som tidligere foreslaaet af forstanderen for vedkommende kostskole for døve.

Bosættelseslaan.

Socialminister *Strøm* fremsatte i Folketinget 6. oktober *forslag til lov om bosættelseslaan*. Forslaget er med undtagelse af enkelte ændringer overensstemmende med det af ungdomskommissionen udarbejdede forslag. Det gaar ud paa, at statskassen over for sparekasserne vil garantere for laan til indkøb af møbler til vordende ægtefæller, til ægtefæller inden 5 aar efter ægteskabets indgaaelse samt til enligtstillede mødre, der agter at stifte hjem; i sidstnævnte tilfælde skal paagældende være indstillet af en mødrehjælpsinstitution. Det er en forudsætning for opnaaelse af laan, at laansøgerne gennem mindst 2 aar har foretaget en regelmæssig opsparing. Laanene kan maksimalt blive paa 3.000 kr., og de ydes iøvrigt efter følgende skala:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Naar den gennemsnitlige skattepligtige indkomst i de sidste 2 aar for begge parter sammenlagt udgør:

indtil 4.000 kr.	5	gange opsparingen
fra 4.000— 4.999 kr. ..	4	— —
- 5.000— 5.999 - ..	3	— —
- 6.000— 7.999 - ..	2	— —
- 8.000— 9.999 - ..	1½	— —
- 10.000—11.999 - ..	1	— —

Opsparingen skal være saa stor, at den sammen med laanet udgør 3.000 kr. Det vil i de tilfælde, hvor man kan opnaa et laan paa 5 gange opsparingen, sige, at det opsparede beløb skal være paa 500 kr. Det betyder, at vordende ægtefæller hver skal opspare 125 kr. om aaret i to aar eller eventuelt fordelt over et længere tidsrum. En del unge vil ikke paa grund af arbejdsløshed eller studier være i stand til at foretage opsparing, men vil alligevel kunne faa et laan paa indtil 3.000 kr., forsaavidt et nedsat nævn anbefaler det. Har laanet og det opsparede beløb ikke tilsammen udgjort 5.000 kr., kan sparekassen, der har givet laanet, yde et suppleringslaan, naar det første er tilbagebetalt, saaledes at de unge ialt faar stillet 5.000 kr. til raadighed. Laanet skal forrentes med 2 pct. om aaret og tilbagebetales i løbet af 6 aar. Her gælder det dog, at for hvert barn, der fødes i ægteskabet, kan der indrømmes en afdragsfri periode paa 6 maaneder. Dette omfatter dog kun de første 4 børn. Kun 20 pct. af laan og opsparing kan udbetales i kontanter, resten vil blive udbetalt i særlige anvisninger, der kan anvendes til indkøb af udstyr og møbler.

Over for sparekasserne garanterer staten for $^4/_5$ af laanet samt giver i direkte tilskud forskellen mellem den procent, som laantageren skal give, nemlig 2, og den til enhver tid værende udlaansrente samt 1 pct. til administration. I socialministeriet har man skønsmæssigt beregnet, at der det første aar bliver optaget 10—20.000 bosætningslaan til en samlet størrelse af ca. 25 mill. kr. Efter 5 aar ventes laanebeløbet at blive 60 mill. kr., hvorefter det falder til 45 mill. kr. Under forudsætning af, at staten skal yde som tilskud en forskelsrente paa 3, bliver statens renteudgift i samme periode henholdsvis 75.000 kr., 1.800.000 kr. og 1.350.000 kr. Endelig foreslaas, at der i forbindelse med forslagets vedtagelse nedsættes et oplysningsudvalg, der skal propagandere for køb af gode møbeltyper, saaledes at man ad den vej vil søge at hjælpe de unge til at faa bedst mulig udnyttelse af laan og opsparing.

Engangstillæg til aldersrentemodtagere.

Socialminister *Strøm* fremsatte i Folketinget 6. oktober *forslag til lov om et ekstraordinært tillæg til alders- og invaliderentemodtagere.* Forslaget gaar ud paa, at der til personer, der oppebærer alders- og invaliderente, sammen med renten for december maaned udbetales et ekstraordinært tillæg, der skal udgøre for enlige samt for ægtepar, hvor kun den ene ægtefælle oppebærer rente, 30 kr. i København, 28 kr. i provinsen og bymæssige bebyggelser og 25 kr. paa landet. For ægtepar, hvor begge ægtefæller oppebærer rente, skal tillægget være henholdvis 49, 43 og 40 kr.

Baggrunden for tillægget er følgende: Da rentesatserne sidst blev reguleret i henhold til pristallet, opnaaede aldersrentemodtagerne dækning for 5 procents stigning, medens der herudover var en stigning saa stor, at saafremt pristallet var steget yderligere 0,1 pct., vilde rentemod-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

tagerne have faaet dækning for yderligere 2 pct. Da der nu ved forhandling med tjenestemandsorganisationerne er opnaaet enighed om, at pensionisternes tillæg set i forhold til tjenestemændenes løn skal stige fra 50 til 70 pct., har regeringen fundet det rigtigt, at rentemodtagerne opnaar et tilsvarende tillæg. Endvidere har rentemodtagerne hidtil faaet smørrabat, der tidligere har været omregnet til et engangstillæg. Lægger man dækningen for prisstigningerne sammen med tilskud til smørprisen, kommer man op paa det foreslaaede engangstillæg. Udgiften vil ialt beløbe sig til 6,85 mill. kr., hvoraf 1,25 mill. kr. vedrører dækning for stigning af smørprisen. Forslaget kom til 1. behandling den 21. oktober, hvor det anbefaledes af alle partier, dog ikke med lige megen varme. Venstre vendte sig principielt mod eengangstillæg ud over den aarlige regulering, medens kommunisterne bebudede ændringsforslag om større tillæg. Samtlige borgerlige partier efterlyste forslag fra den nedsatte folkeforsikringskommission, men socialminister Strøm kunde svare: »Hvad dælen nøler I efter«, fordi tre af kritikerne selv er medlem af kommissionen. Forslaget gik i udvalg.

Lejeloven.

Boligminister Kjærbøl forelagde den 6. oktober i Folketinget *forslag til lov om leje,* der ikke blev færdigbehandlet i forrige rigsdagssamling.

I den skriftlige forelæggelsestale omtaler ministeren arbejdet i det udvalg, der skulde udarbejde forslag til en normalkontrakt, og som kom ind paa spørgsmaalet om lejeforhøjelse i ejendomme, der har været underkastet huslejestop siden 1939. Her ønskede udlejernes repræsentanter en generel lejeforhøjelse plus forhøjelse, hvor det kan dokumenteres, at den er nødvendig for en passende forrentning. Lejerrepræsentanterne har modsat sig en generel forhøjelse, men vil give adgang til indtil 10 pct. forhøjelse, hvor ejerne over for et nævn dokumenterer, at den nugældende leje ikke giver mulighed for rimelig forrentning.

Det har, siger ministeren, ikke været muligt at bygge bro mellem de principielle modsætninger, men de synspunkter, der er kommet til orde i udvalgsberetningen, synes ikke at udelukke, at der i Rigsdagen kan findes en løsning af spørgsmaalet, der i det væsentlige maatte kunne tiltrædes af de to parter, ejere og lejere.

Indfødsret.

Indenrigsminister *Smørum* fremsatte den 5. oktober i Landstinget *to forslag om indfødsretsmeddelelse.* Det ene forslag er det normale aarlige forslag om indfødsret til en del mennesker, der opfylder indfødsretslovens bestemmelser om opholdstid o. s. v., i aar ialt 282 personer. Det andet forslag rummer 313 personer, der normalt automatisk vilde have opnaaet indfødsret, men som paa grund af de særlige spærrebestemmelser, der indførtes i 1945, nu har været underkastet særlige undersøgelser. Begge forslag sendtes i udvalg den 13. oktober.

Kommentarer til nationalbudgettet.

Den 6. oktober udsendte Det økonomiske Sekretariat en økonomisk oversigt med undertitlen »Kommentarer til nationalbudgettet«. Oversigten indeholder en redegørelse for den internationale konjunkturudvikling, udenrigshandelen og betalingsbalancen, produktion og beskæftigelse, investeringsvirksomhed samt finans- og pengeforhold.

Pressen og strejkemulighederne.

De Radikale anmeldte den 14. oktober i Folketinget forslag til beslutning af Folketinget. Forslaget gaar ud paa, at regeringen skal nedsætte et udvalg omfattende repræsentanter for samfundsmagten samt for arbejderes og arbejdsgiveres organisationer indenfor dagspressen, for at de

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

kan finde frem til en voldgiftsordning, der forhindrer, at lockouter, strejker, blokade eller boycot kan standse den frie dagspresse. Forslaget er fremsat med henvisning til typografkonflikten i 1947, til en konflikt af lignende karakter i Finland fornylig og endelig til, at de svenske typografer med deres arbejdsgivere har en ordning, der gaar ud paa saavidt muligt at hindre arbejdskonflikter ved dagspressen.

Materielanskaffelse til militæret.

De Radikale anmeldte 14. oktober i Folketinget forslag til beslutning af Folketinget. Forslaget gaar ud paa, at Folketinget skal opfordre regeringen til efter forhandling med Folketingets finansudvalg at foranledige, at alle anskaffelser af materialer til militære og civile formaal sker efter samraad med økonomisk og forretningsmæssigt sagkyndige, og at alle økonomiske dispositioner vedrørende militære anlæg ligeledes træffes efter saadant samraad.

Amtsskatterne.

Venstre fremsatte den 14. oktober i Folketinget 2 forslag om amtsskatterne. Forslagene, der er genfremsættelser, gaar ud paa, at saafremt en amtskommune i et skatteaar udskriver et skattebeløb, der overstiger det tilsvarende beløb for skatteaaret 1937—38, kan amtsraadet bestemme, at indtil halvdelen af det overskydende beløb lignes direkte paa de af amtraadskredsens beboere, der er paalignet indkomstskat til staten.

Da forslaget tidligere var til behandling, blev det afvist under hensyn til, at skattekommissionen arbejder med forslag til ændrede skatteregler ogsaa for amtskommunerne, hvorfor man maatte afvente resultatet af kommissionens arbejde.

Iøvrigt hævdede finansminister H. C. Hansen forleden, at en løsning af amtskommunernes skatteforhold maatte foretages sammen med en ændring af kommunernes skatteforhold, saaledes at man saa det kommunale skatteproblem som en helhed.

65 mill. kr. til offentlige arbejder.

Den ledighed, der gennem længere tid har gjort sig gældende særlig blandt arbejdsmændene, nødvendiggør iværksættelse af særlige beskæftigelsesforanstaltninger. Arbejdsminister *Marius Sørensen* har derfor søgt og opnaaet finansudvalgets tilslutning til en bevilling paa 65 mill. kr., der skal ydes som tilskud til saadanne arbejder. I anledning af denne bevilling har Marius Sørensen fremsat en udtalelse til Social-Demokraten (22. oktober) om, hvilke planer, man har i ministeriet. Ministeren udtaler:

— Det drejer sig først og fremmest om vejarbejder, kloakarbejder, indretning af sports- og parkanlæg — rensningsanlæg m. v. Rundt omkring i kommunerne er der planlagt saadanne arbejder, og jeg nærer ingen tvivl om, at kommunerne vil søge dem gennemført. I første instans er der bevilget tilskud paa 4—5 mill. kr. til arbejder med en samlet omkostning paa 12—15 mill. kr., og yderligere er arbejder med tilskud paa 2—3 mill. kr. teknisk færdigbehandlet her i ministeriet og klar til at forelægges til endelig godkendelse for arbejdsministeriets beskæftigelsesudvalg. Vi maa gøre noget for at beskæftige de ledige indenfor arbejdsmændenes omraade. Ledigheden rammer de smaa hjem, og en arbejder kan ikke forstaa, at hans arbejdskraft skulle være overflødig.

Jeg kan da ogsaa oplyse, at vi for kort tid siden har udsendt et cirkulære, hvori vi anmoder amter, kommuner og beskæftigelsesudvalg om at udfolde et initiativ for fremskaffelse af øget beskæftigelse. Saaledes opfordrer vi kommunerne til at iværksætte de arbejder, der var godkendt i henhold til tidligere bevillinger, men som endnu ikke er sat igang. Vi

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

har ogsaa opfordret de samme instanser til at iværksætte arbejder i henhold til den saakaldte lille beskæftigelseslov, efter hvilken der kan ydes tilskud fra den fælleskommunale udligningsfond.

Endelig fremhæver ministeriet i det paagældende cirkulære, at kommunerne har adgang til at indsende andragender om tilskud efter den almindelige beskæftigelseslov.

Jeg kan hertil føje, at vi — efter at have faaet de nødvendige bevillinger — agter at udsende et nyt cirkulære til kommunerne med en opfordring om at indsende andragender om nye tilskudarbejder i det omfang, de enkelte kommuner skønner det nødvendigt. Herudover har vi til hensigt at optage direkte forhandlinger med kommunerne om hele beskæftigelsesproblemet, og det gælder naturligvis navnlig de kommuner, der er ramt af en større arbejdsløshed, saaledes at vi hurtigst muligt kan faa iværksat foranstaltninger til beskæftigelse af de ledige hænder.

— Har man ikke andre planer udover beskæftigelsesforanstaltningerne?

— Jo, det har vi. Her i ministeriet forbereder vi paa visse omraader en beskæftigelsespolitik saa at sige over en bred front. Den tager sigte paa udjævning af arbejdssæsonerne, undersøgelse i marken af arbejdsmændenes beskæftigelsesproblemer og behandling af spørgsmaalet om forholdet mellem faglært og ikke faglært arbejdskraft med henblik paa en omskoling af ufaglærte. Disse undersøgelser er allerede igang, og de første resultater af undersøgelserne vil formentlig snarest kunne foreligge, slutter ministeren.

MAANEDENS POLITISKE DEBAT

Den politiske debat i september—oktober stod naturligvis i *devalueringens* og *den »politiske situation«s* tegn. Da pressediskussionen i det store og hele fulgte de samme linjer som finanslovdebatten, er hovedvægten i det følgende lagt paa denne. Desuden har *landbrugsministeriets eksportudvalg* og landbrugsorganisationernes stilling til forslaget om *mejerirationalisering* spillet en rolle i diskussionen. Af andre aktuelle spørgsmaal kan nævnes den seneste internationale udvikling i *Sydslesvig*, brydningen mellem »hjemstavnspolitikerne« og den »rene« danske linje.

Landbrugsministeriets eksportudvalg.

Fra den politiske oppositions side, bl. a. Venstre, er landbrugsministeriets eksportudvalg, hvorigennem afsætningen af landbrugets hovedprodukter er centraliseret, krævet ophævet. Dette har mødt bestemt indsigelse fra væsentlige landbrugskredse. Saaledes blev spørgsmaalet behandlet paa de danske mejeriforeningers fællesorganisations repræsentantskabsmøde i Odense den 29. september. Her gik formanden, propr. *S. Overgaard*, meget bestemt *imod* en ophævelse af eksportudvalgene, idet han beklagede, at »en strengt saglig behandling af dette for landbruget saa vigtige spørgsmaal efterhaanden synes at fortone sig i baggrunden til fordel for et snævert politisk tovtrækkeri.«

Videre udtalte Overgaard bl. a.:

»Man maa jo gøre sig klart, at eksportudvalgenes hele virksomhed og de beføjelser, der er tillagt dem, i overvejende grad er betinget og nødvendiggjort af forhold, som det ligger uden for vor rækkevidde her hjemme at ændre. Den internationale samhandel har siden krigens ud-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

brud og ikke mindre i aarene efter krigen været kørt i stramme tøjler. I de allerfleste lande gennemførtes saaledes en centralisering af importen, og de tosidede handelsaftaler blev den dominerende form for handel landene imellem, ligesom mulighederne for valutakonvertering næsten faldt bort. Under hensyn til landbrugseksportens dominerende betydning til sikring af landets forsyning med livsvigtige varer har staten anset det for nødvendigt at have haand i hanke med fordelingen af denne eksport, og eksportudvalgene har da haft til opgave at regulere og gennemføre eksporten i overensstemmelse med de af staten trufne handelsaftaler.

Spørgsmaalet er da, om situationen virkelig har undergaaet en saadan ændring, at udenrigshandelen — importen og eksporten — kan faa lov til at udfolde sig frit. Jeg vil da spørge d'herrer politikere: anser man tiden for at være inde til at ophæve vareforsyningsloven, der paa ganske samme maade som loven om udførsel af landbrugsprodukter har de unormale samhandels- og forsyningsforhold som forudsætning? Jeg tror roligt jeg kan svare paa d'hrr.'s vegne, og svaret er nej. De økonomiske forsyningsmæssige forhold er endnu i næsten alle lande præget af strenge restriktioner, og under disse omstændigheder kan man ikke forvente, at en regering paa nuværende tidspunkt vil give afkald paa sine beføjelser til at lede landets udenrigshandel. Eksportudvalgenes ophævelse vil saaledes ikke være ensbetydende med, at afsætningen kan foregaa uden indgriben fra statens side. Alene den kendsgerning, at en meget betydelig del af vor landbrugseksport foregaar til lande, hvor der fortsat opretholdes en centralisering af importen, viser nødvendigheden af at opretholde den centraliserede eksportform i tilsvarende omfang.«

Endelig henviste Overgaard til, at andelskongressen i foraaret i en udtalelse havde sagt, at eksportudvalgene ikke kunne ophæves, saalænge samhandelen med udlandet ikke kunne foregaa uden indblanding af statsorganer. Denne udtalelse har intet mistet af sin gyldighed, sagde Overgaard, og han tvivlede ikke om, at den havde tilslutning fra praktisk talt det samlede landbrug.

Paa mejerimødet vedtoges *enstemmigt* en resolution, der retter en *kraftig henstilling* til regering og Rigsdag om *ikke* at ophæve eksportudvalgene, »før dette kan ske som et udtryk for en fuldstændig frigørelse fra statens indblanding i eksportens forhold.« Hvis det derfor var hensigten at foreslaa en videreførelse af vareforsyningsloven, opfordrede man landbrugsministeren til ogsaa at foreslaa en midlertidig forlængelse af loven om udførsel af landbrugsprodukter (i henhold til hvilken eksportudvalgene bestaar).

Paa de jyske husmænds sendemandsmøde i Aarhus den 27. september tog formanden, *P. Nielsen*, Tvis, (der er radikal) samme standpunkt, idet han bl. a. udtalte:

»Jeg har ikke kunne forstaa, hvordan de medlemmer af Rigsdagen, som selv mener, at de særlig er landbrugets repræsentanter, tør tage ansvaret for paa nuværende tidspunkt med de handelsforhold, som hersker, at kræve de landbrugsministerielle eksportudvalg ophævet. At danne nye private udvalg er da meget nødvendigt; men deres arbejde vil ikke kunne blive saa effektivt, som det vi har, og det vil blive producenterne, som kommer til at bære tabet.«

Denne udtalelse er saa meget mere betydningsfuld, som den radikale *Aage Fogh* i fjor hævdede, at det maatte være sidste gang, man forlængede loven om eksportudvalgene.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Paa denne baggrund maa det ses, at det radikale »Skive Folkeblad« den 4. oktober i en redaktionel kommentar skrev:

»Om landbrugserhvervets stilling kan der derfor ikke herske tvivl. Kravet om frihed for handelen og ønsket om afskaffelsen af de snærende baand, der lyder storartet, har ikke noget særligt velvilligt ekko hos landbrugets ledere, som staar med ansvaret og skal søge at afsætte landbrugets produkter i størst muligt omfang til bedst mulig pris.

Den priskrig, som nu indledes — ogsaa fra vor hovedkunde England — gør det naturligt, at man overvejer hele dette problem endnu engang. Kan man finde en ordning, der ændrer udvalgenes stilling noget, f. eks. saaledes, at de fremtidig kun skal være raadgivende m. h. t. eksporten og ikke selv ordne handelen, vil det være udmærket, men sagen har aabenbart mange sider, og hele spørgsmaalet bør derfor nu overvejes meget nøje ud fra de nye forudsætninger, som kronesænkningen har skabt.«

Mejeriforeningerne kræver mejeri-rationaliseringen gennemført.

Venstre er som bekendt gaaet imod forslaget om en genopbygningsfond og det dertil knyttede forslag om sammenlægning og rationalisering af mejerier. Det har derfor interesse at gengive følgende udtalelser af formanden for De danske mejeriforeningers fællesorganisation, propr. *S. Overgaard,* paa organisationens repræsentantskabsmøde den 29. september:

»Jeg maa desværre tilstaa, at jeg har lidt svært ved at forstaa den modstand, som forslagets gennemførelse mødte, og fra mejeribrugets side maa vi beklage, at det ikke lykkedes at opnaa flertal for forslaget, som efter min overbevisning vilde have givet rationaliseringen et godt skub fremad. Vi sætter imidlertid vor lid til, at landbrugsministeren ikke giver op paa halvvejen, men tager forslaget frem paany, og at forslagets politiske modstandere da, efter moden overvejelse, er naaet til en bedre erkendelse af sagens realitet.«

Landbrugets omkostninger.

Paa de jyske landboforeningers delegeretmøde i Aarhus den 7. oktober understregede formanden, folketingsmand *Hans Pinstrup* (v), at landbrugets omkostninger maatte bringes ned, og saavel af hans tale som af mødets resolution fremgaar, at man i denne forbindelse navnlig tænkte paa skatter og afgifter, især ejendomsskatterne.

Det er heroverfor af interesse, at forstander *Johs. Petersen-Dalum* i sin radiooversigt den 5. oktober pegede paa *en anden mulighed for omkostningssænkning,* nemlig ensilering af roetoppe. Dette er man delvis inde paa i landbruget, men ikke nær i tilstrækkeligt omfang. Petersen-Dalum mente, der vilde være mulighed for halvering eller mere af oliekageindkøbene, hvis ensileringsmulighederne udnyttedes fuldt ud. Dette vilde for den enkelte landmand betyde en besparelse, ligesom det for samfundet som helhed vilde betyde besparelse af haard valuta.

Konservativ landmand erkender devalueringens betydning.

De Konservative er gaaet imod en devaluering i samme omfang som sterlingnedskrivningen. Som et udtryk for, at ikke alle konservative er blinde for virkningerne af partiets egne standpunkter, gengiver vi følgende udtalelse, som fremsættes af den tidligere konservative folketingsmand, gdr. *Chr. R. Christensen,* paa et møde i Otterup den 18. september — altsaa *før* han kendte devalueringen og det konservative standpunkt hertil:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

»Der er tale om en nedskæring af sterling, og det vil kunne blive en katastrofe for os. Det vilde betyde stor nedgang i vore eksportpriser. Smør-overenskomsten blev indgaaet paa det for os mest uheldige tidspunkt. De folk, der har indgaaet den, har vist, at de var dygtigere, da de vilde kritisere Christmas Møller, end naar de selv skulde handle med England.

Grunden til Danmarks stigende velstand i aarene fra krigen til nu er industriens og landbrugets stigende eksportevne. Denne evne maa vi arbejde paa at bevare.«

(»Fyens Stiftstidende« 19. september.)

Kiel-erklæringen vedtaget.

Den saakaldte Kiel-erklæring vedtoges enstemmigt af den slesvig-holstenske landdag den 26. september, idet dog to slesvigske medlemmer af CDU undlod at stemme. Forinden vedtagelsen af erklæringen maatte enkelte ændringer foretages i dens tekst som betingelse for at opnaa CDU's stemmer.

Den væsentligste af disse ændringer er udeladelsen af pkt. 4 i afsnit II (se teksten i Socialdemokratiske Noter, 20. aargang, nr. 12, side 835).

Det tyske mindretal i Danmark.

Efter vedtagelsen af Kielerklæringen sendte *det tyske mindretal* i Sønderjylland en henvendelse til den danske regering, hvori man under paaberaabelse af gensidighedsprincippet foreslog udstedelse af en lignende dansk erklæring og oprettelse af et »kontaktudvalg«, hvorigennem mindretallet kunde fremføre klager o. l. Saasnart meddelelsen om mindretallets hensigter kom offentligt frem, tog statsminister *Hedtoft* i en kort udtalelse til pressen den 1. oktober afstand derfra, og paa et møde i Graasten den 9. oktober udtalte kirkeminister *Frede Nielsen* om samme emne bl. a.:

»I Danmark har tyskerne friheder og rettigheder som landets øvrige borgere. I vort land staar demokratiet grundfæstet og skal ikke først til at prøve sig frem. Her gælder respekten for den enkelte persons og den enkelte bevægelses frihed. Den politiske anerkendelse, danskheden i Sydslesvig først senere fik, har tyskerne i Danmark altid haft.

Friheden til paa demokratiets vis at arbejde paa en grænserevision uden frygt for retsforfølgning har tyskerne altid haft. Lige fra 1920 havde de paa deres program et krav om grænseændring, og der er intet sket dem af den grund. Hvad angaar henvendelse til danske myndigheder, véd tyskerne, at adgangen til ministre og administration staar dem frit.

Vi vil ikke afslutte nogen gensidighedstraktat, der aabner adgang for landene til at blande sig i hinandens forhold. Mindretalsforholdene paa begge sider grænsen vil sjældent, sansynligvis aldrig kunne ordnes til hundrede procent ens, fordi der altid vil gøre sig forskelligartede forhold gældende.

Men gensidighedshensynet erkender vi, og det vil vi vise i gerning. Det tyske mindretals aktion er hverken behændig eller berettiget.«

Paa et partiformandsmøde den 21. oktober fik regeringen tilslutning til ovennævnte synspunkter, hvorefter der vilde blive sendt hjemmetyskerne et svar i overensstemmelse hermed. Regeringen vil dog naturligvis ikke afslaa at *forhandle* med repræsentanter for hjemmetyskerne om rent praktiske spørgsmaal.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

H. C. Hansen i Sydslesvig.

I begyndelsen af oktober aflagde finansminister *H. C. Hansen* besøg i Sydslesvig, hvor han bl. a. talte i den danske socialdemokratiske forening i Flensborg. Han redegjorde her for det danske Socialdemokratis stilling til Sydslesvig-spørgsmaalet og sluttede iflg. »Flensborg Avis« med at udtale:

»Det foreholdes os undertiden, at vi ved vor holdning ødelægger haabet om genforening, og man spørger: Hvorfor egentlig virke og leve? Jeg svarer:

Haabet om genforening bliver ikke dræbt, men modnings-processen er uomgængelig. Der ligger store værdier alene deri at være dansk og at tilhøre den danske kulturverden.

Paa dette grundlag har det lille danske mindretal levet efter 1920 og har udført et beundringsværdigt arbejde. Det maa falde jer saa meget lettere, som I i dag er langt stærkere i tal.

I øvrigt sætter vi vort haab til, at disse mindretals-problemer kan bringes i en større sammenhæng og blive genstand for international anerkendelse og efterligning. Ikke mindst heri ligger vort haab for fremtiden!«

Efter foreliggende pressemeddelelser skal *H. C. Hansens* besøg og udtalelser have gjort et godt indtryk blandt de dansksindede sydslesvigere.

Brydninger blandt sydslesvigerne.

Sydslesvigsk vælgerforening holdt den 13. oktober landsmøde i Slesvig, og efter fremkomne pressemeddelelser aabenbaredes her forskellige indre brydninger mellem den »rene« danske linje, der især hævdedes af repræsentanterne for Flensborg, og en mere *hjemstavnsbetonet* linje, der især hævdedes af vestkystens repræsentanter. Et indtryk af anskuelserne indenfor denne retning giver følgende uddrag af det Ritzautelegram, der i Danmark udsendtes om mødet.

»I forgrunden stod en lang debat om vælgerforeningens politiske linje. I denne forbindelse sagde medlem af forbundsdagen, fhv. borgmester Hermann Clausen, at man maatte rykke spørgsmaalet om Sydslesvigs nationale tilhørsforhold i baggrunden og istedet for de økonomiske vanskeligheder og landets selvbestemmelsesret i forgrunden. Fejlen ved den politik, der er ført i Sydslesvig siden 1945, har været den, at man er stivnet i de engang opstillede krav, og at man ikke har haft evne til at føre en elastisk politik. Ændrer vi ikke vor politiske kampførelse, er faren for stagnation i vor politiske kamp stor. Dette rokker ikke noget ved kampens endelige maal, men der maa føres en realitetsbetonet politik.

I denne opfattelse støttedes Clausen af landdagsmand Bahnsen, Læk, der betegnede den af sydslesvigerne hidtil førte politik som en illusionspolitik. Vor opgave maa i første række være at gøre sydslesvigerne til sydslesvigere igen. Det gør vi kun ved at lade vor sag faa en organisk udvikling.

Friseren, gaardejer W. Reeder, Poppenbøl, udtalte: Vi maa bort fra mindretalspolitiken. I vor kamp gælder det først og fremmest at samle alle slesvigere om de opnaaelige maal. Derfor maa vi i første omgang lade det nationale moment ude af kampen. Som jeg ogsaa har sagt det i Danmark, vægrer jeg mig lige saavel ved at tage mod ordrer fra København som fra Kiel. Vi maa ikke være alt for selvudslettende overfor danskerne. Vi skal først vise, at vi kan klare os selv, og at vi duer til noget.«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Finanslovdebatten.

Finanslovdebatten indledtes den 13. og 14. oktober, da partiernes ordførere talte i første omgang. Den fortsattes den 18. oktober med statsminister *Hedtofts* svartale.

Ordførernes første omgang.

Gustav Pedersen (s) beskæftigede sig især med den økonomiske politik. Da Knud Kristensen traadte til, havde Danmark et tilgodehavende paa 200 mill. kr. i England. Det var forvandlet til en gæld paa 700 mill., da han fratraadte, og foruden denne valutapukkel maatte den socialdemokratiske regering arbejde under virkningerne af den daarlige høst i 1947. Alligevel er nu valutagælden til England halveret, den samlede løse gæld nedbragt, og den ene generende restriktion efter den anden fjernet. Det gode resultat var ikke mindst naaet, fordi regeringen ikke gav los, før den var sikker paa, at behovene kunde dækkes, saaledes at der ikke kom tilbageslag. Gustav Pedersen lagde ikke skjul paa, at Marshallhjælpen og den gode høst havde spillet en rolle for det gode resultat, men det var berettiget at pege paa, at regeringen havde faaet *orden* og *plan* i Danmarks økonomi.

Efter regeringens handelspolitik skal raavarer og maskiner til konkurrencedygtige virksomheder og til landbruget have fortrin fremfor færdigvarer, naar disse maskiner og raavarer er nødvendige for at udnytte produktionens kapacitet og beskæftige arbejdskraften. Dermed mentes ikke, at regeringen var modstander af enhver færdigvareimport. Udenlandske færdigvarer kan opmuntre til sund konkurrence, og selv om raavareimporten havde faaet fortrinnet, var der sket en mærkbar importforøgelse paa andre omraader. »Men hvad vilde det hjælpe, om butikkerne bugnede med udenlandske varer, hvis arbejderne manglede beskæftigelse og dermed indkomst til at købe for?«

Selv om der var et ikke-socialistisk flertal paa Rigsdagen, tvivlede Gustav Pedersen paa, om det kunde enes om en økonomisk politik. Han afviste, at Kommunisterne kunde henregnes til regeringens parlamentariske basis, som derfor blev et spørgsmaal om, hvorvidt der var vilje hos Venstre og Konservative til at føre det nødvendige arbejde gennem Rigsdagen, ikke mindst med henblik paa en fortsættelse af den økonomiske politik, der hidtil havde givet fremskridt.

Gustav Pedersen omtalte beskæftigelsesspørgsmaalet, og om devalueringen sagde han, at den vilde give visse prismæssige forskydninger, men de principielle vilkaar for vor samhandel med omverdenen var ikke af den grund blevet anderledes. Vi maatte stadig bygge paa vore handelsaftaler, og vi havde stadig svært ved at faa de nødvendige raastoffer.

Den konservative økonomiske politik karakteriserede han som ønsket om en tilstand, »hvor en høj rentefod, faldende indtægter og voksende arbejdsløshed klarer bl. a. en del af forsyningsspørgsmaalet paa *den* maade, at pengene bliver saa haardt rationerede, at der ikke behøves andre reguleringsbestemmelser. Følgen heraf vilde blive *tilbagegang* i investeringer, i byggeri og beskæftigelse. Produktionen vilde gaa ned og vareforsyningen forringes. Denne politik betyder altsaa arbejdsløshed med deraf følgende forbrugsbegrænsning, men denne vej er ikke vor vej. Maalet maa være en passende ligevægt mellem varer og penge og ikke overvægt hverken til den ene eller den anden side.« Det maa bero paa et skøn, hvor stor likviditet det var forsvarligt at opretholde. Finansministeren havde været saa nær det rigtige, som det var praktisk muligt at komme. Pengeopsugningen havde været saa stor, at kapløbet om varerne stilnede af, og konkurrencen igen begyndte at gøre sig gældende. Pengeopsugningen fortsatte stadig, ikke mindst gennem Marshall-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

hjælpen, og det var derfor uhyrligt at sige, at regeringen førte inflationspolitik.

Efter en omtale af forsvarsspørgsmaalet og Sydslesvigspørgsmaalet, hvorunder han betegnede prof. Hansen Larsen som smædeskriver, udtalte Gustav Pedersen om den foreliggende situation, hvor man talte om mulighederne for valg:

»Om dette spørgsmaal skal jeg foreløbig kun sige, at regeringen har indbudt til samarbejde, fordi det er baade regeringens og Socialdemokratiets agt at videreføre det rolige genopbygningsarbejde, der i løbet af de svundne to aar har givet saa store resultater. Det tilkommer nu oppositionen at tale og tale klart. Politisk teatertorden har vi haft nok af. Regeringen har aldrig dikteret Rigsdagen sin vilje, *men det omvendte kan heller ikke gøres.* Der er love, f. eks. vareforsyningslov og prislov, som ikke kan undværes, hvis ikke det hidtil udførte genopbygningsarbejde skal bryde sammen i et økonomisk kaos ... Disse love er lagt paa bordet før denne debat, og ordførerne bør derfor redegøre for partiernes stilling ... Det kan ikke være saadan, at disse love kan gøres saa værdiløse, at de ikke gør det muligt for regeringen at løse de opgaver, den skal klare.«

Gustav Pedersen gjorde opmærksom paa, at Socialdemokratiet og de Radikale ved sidste valg havde ca. 50.000 stemmer mere end Venstre, Konservative og Retsforbund tilsammen, og hvis derfor regeringen kunde forhandle sig til et resultat med de Radikale, men ikke med de andre partier, maatte det have ret til at gaa til vælgerne. *Socialdemokratiet var villigt til samarbejde med alle demokratiske kræfter, men vilde ikke akceptere, at mulighederne for en videreførelse af regeringens politik blev beskaaret eller begrænset.*

Erik Eriksen (v) talte paafaldende forsigtigt i sin første tale. Han indledede med nogle betragtninger over udenrigspolitik, forsvar og Sydslesvig, hvorunder han sagde, at kernen i Venstres opfattelse af Sydslesvigspørgsmaalet er den særudtalelse, partiet afgav i forbindelse med fælleserklæringen af 29. juni.

Om trontalen sagde Erik Eriksen, at statsministeren ikke snakkede over sig, men at talen var et beredskabslager, der af en socialdemokratisk regering kunde bruges til hvad som helst naar som helst. Der blev ikke i talen givet besked om et eventuelt valg. Iøvrigt var Venstres stilling til regeringen og dens politik i enhver henseende upaavirket af trusler om valg.

Devalueringen var ikke til at komme uden om, men den maatte have følelig indflydelse paa noget centralt og aktuelt i regeringens politik: restriktionslovgivningen. Vore økonomiske vanskeligheder er ikke overstaaet med devalueringen. Hvad vil regeringen gøre for at stive vor økonomi af og for at fastholde vor bedrede konkurrencemæssige stilling? Erik Eriksen hævdede, at regeringens hidtidige politik paa en række omraader har været præget af *en bevidst inflationstendens.* Forslaget om mejerirationalisering var en inflationspræget statsfinansiering, som oven i købet tog sigte paa at faa investeringskontrol anerkendt som princip. *Venstre kunde staa for fristelsen!*

Det gjaldt nu om at holde omkostningerne nede og at sikre den fri konkurrence og den frie import. Regeringen maatte lægge sig i selen for at komme bort fra restriktionerne — i hvilken forbindelse *Erik Eriksen beklagede, at vi havde en socialdemokratisk regering* fremfor en regering, der byggede paa et mere liberalistisk syn. Han fandt det *ikke rimeligt at beholde alle de bemyndigelser, som paa en eller anden maade greb ind i produktionen.* En mindretalsregering kunde ikke i den nuværende situation med føje forlange dette.

Efter en række betragtninger om sparsommelighed, tilbageholdenhed

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

med hensyn til de sociale opgaver og nødvendigheden af skattelettelser og amtsskatteomlægninger vendte Erik Eriksen tilbage til trontalens ord om beskæftigelsespolitiken. Han frygtede, at der heri laa *en socialistisk beskyttelsespolitik*, og at regeringen ikke i tilstrækkeligt omfang vilde løsne baandene. Men maaske var dette program en harmonika, som ogsaa andre kunde trække i. Han sluttede med at udtale, at *regeringen ikke skulde savne sagligt medarbejderskab. Det springende punkt var, hvad trontalen egentlig indeholdt.* Til en socialdemokratisk politik kunde regeringen ikke faa Venstres støtte.

Ole Bjørn Kraft (k) holdt en udpræget valgtale med skarpe angreb paa regeringens økonomiske politik. *Han angreb meget voldsomt den foretagne devaluering* og udtalte sin beklagelse af, at Venstre og de Radikale i det stykke havde fulgt regeringen. De konservative vilde ikke have opretholdt den gamle dollarkurs fuldtud, hvilket ensidigt vilde have lagt byrderne paa eksporterhvervene, men han paastod, at devalueringen, som den var gennemført, ensidigt lagde byrderne paa mellemstanden udenfor landbruget, funktionærerne, handelens og haadværkets næringsdrivende, sparerne og pensionisterne. Man burde have forhandlet om en devaluering paa 15 pct. Landbruget og arbejderne kunde regne med uændret levefod — de sidste paa grundlag af dyrtidsreguleringen, og det var derfor mellemstanden, som kom til at betale gildet, men *de Konservative vilde ikke være med til at proletarisere mellemstanden.*

Kraft udtalte, at regeringen ikke lod til at ville være med til at bekæmpe inflationen, men at den vilde fortsætte sin hidtidige uheldige politik. *Det var de Konservative magtpaaliggende at sige fra i tide.* Tidspunktet til afvikling af restriktionerne var inde nu. *Vareforsyningsloven kunde ikke forlænges uændret.* Friere forhold maatte kunne tilvejebringes paa en række omraader. »Vi maa have bestemte garantier for, at en virkelig liberalisering vil finde sted, og disse garantier maa klart fremgaa af vedtagelser her i tinget.« Kraft mente, at det *ikke længere var nødvendigt med bemyndigelser til at opretholde rationeringer,* det maatte ske ved lov. *Det var heller ikke nødvendigt at opretholde byggerestriktionerne og byggeministeriet* — »dette røde ministerium«, kaldte han det!

Kraft talte videre for en folkepensionsordning og for en revision af brugsforeningsskatten. Han mente ikke, at regeringen tog tilstrækkeligt hensyn til tjenestemændene. Om den foreliggende situation sagde han, at *der ikke var tilstrækkelig overensstemmelse mellem regeringens opfordring til samarbejde og det forelagte program.* Det afgørende i situationen var kampen mod inflationen, og de Konservatives holdning overfor regeringen vilde være bestemt af dens endelige holdning hertil, saaledes som den vilde fremgaa af udtalelser under finanslovdebatten og af stillingen til de erhvervsmæssige love. *Hvis regeringen med sig selv vidste, at den ikke vilde give indrømmelser til de Konservatives synspunkter, maatte den hellere give besked. Saa vilde de Konservative ikke mene, at et valg i den nuværende situation vilde skade landet.*

Til slut fremsatte Kraft nogle udtalelser om udenrigspolitik og Sydslesvigspørgsmaalet.

De tre ovennævnte talere havde ordet den 13. oktober. Den 14. talte de resterende fire ordførere.

Bertel Dahlgaard (r) advarede ganske vist mod valg, men hans tale tog i høj grad valgeventualiteten i betragtning, idet han fremsatte en række radikale ønsker overfor regeringens politik og samtidig skarpt trak forskellen op mellem de Radikales »socialliberalisme« og Venstres og de Konservatives negative socialistforskrækkelse. Undervejs fandt han anledning til nogle ord om »tipningsgalskaben« og udtrykte den radikale uvilje overfor militærbevillingerne, idet han ikke blot krævede gennem-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

ført sparsommelighed, men udtalte tvivl om, at de militære udgifter kunde undgaa at paavirke den sociale standard. Han krævede det udskrevne mandskab og tjenestetiden formindsket.

Bertel Dahlgaard hævdede, at devalueringen var nødvendig. I modsat fald var vi styret ind i en katastrofal krise. Fallitterne vilde have floreret, og sparerne var blevet ramt. Man havde endnu ikke set, at en krise ikke i sit forløb var faldet med hele sin tyngde paa mellemstanden. En kun 15 pct.s devaluering vilde have skabt tvivl og mistro til, at vi kunde holde stillingen, og dermed usikkerhed i erhvervslivet, og den vilde have skabt landbrugskrise. Bjørn Krafts kritik var formelt rettet mod regeringen, men var i virkeligheden tænkt som forbitrede kølleslag mod Venstre. Denne strid mellem de to partier gav ingen tillid til, at netop *de* var udvalgt til at genrejse Danmarks økonomi.

Videre fremhævede Dahlgaard, at vi havde vist selvbeherskelse nok til ikke at ophæve restriktionerne, før der var varer nok, men samtidig understregede han, *at det sidste halve aars stærke ophævelse af restriktioner maatte fortsætte*, og han regnede med, at *regeringen var indforstaaet med, at den økonomiske lovgivning skulde administreres i overensstemmelse med Rigsdagen*. Han omtalte omraader, hvor frigørelse kunde finde sted. Byggerestriktionerne maatte bl. a. kunne ophæves, naar man blot bevarede et vist indseende med større byggeforetagender. Der maatte kunne gives valgfrihed mellem smør og margarine, og byttemærkerne til restauranter maatte kunne afskaffes i hvert fald inden næste sommer. Husmødrene vilde være glade for ophævelse af sukkerrationeringen. Restriktionernes ophævelse maatte dog ikke afløses af private monopolistiske tendenser.

Omkostningsstigningen maatte bekæmpes. Produktionen maatte øges gennem større indsats af den enkelte og rationalisering af bedrifterne. Kornprisen maatte overvejes. Hvis der viste sig tendenser til stigende arbejdsløshed, *vilde de Radikale ikke følge den konservative kreditstramningspolitik*, men han var ængstelig for, at regeringen ensidigt vilde anvende offentlige arbejder. I stedet maatte man *opmuntre erhvervslivet til en produktiv indsats*, i hvilken forbindelse han fremhævede mejerirationaliseringen og talte for støtte til øget staldhygiejne og for flere ensileringsanlæg, der vilde spare landet for utalte millioner dollars til indkøb af foderstoffer. De ufaglærte burde omskoles. Under en omtale af pengepolitiken erklærede han, at de Radikale ønskede *en skattenedsættelse paa 150 mill. kr.* fordelt med halvdelen paa direkte og halvdelen paa indirekte skatter. Der maatte spares paa statens uproduktive udgifter.

De Radikale vilde *forhandle om regeringens sociale forslag*. Folkepensioneringstanken nævntes, og Dahlgaard opfordrede til at holde inde med henrettelserne. Efter hans opfattelse var der *ingen saglig begrundelse for ekstraordinære valg*. Der var et antisocialistisk flertal, og derfor var der ikke og kunde der ikke føres socialistisk politik. Det gjaldt om paa længere sigt at forhindre et socialistisk flertal, og hertil fandt han de Radikales socialliberale politik, som han skildrede, bedre egnet end Venstres og de Konservatives politik, som han tog skarpt afstand fra. Han fandt de to partiers mistænkeliggørelse af samarbejde med Socialdemokratiet »naragtig« og fremhævede, at *en socialliberal politik indbyder Socialdemokratiet til et samarbejde*, det ikke kan undslaa sig for uden at tabe tillid. Der kunde i visse situationer være grundlag for regeringssamarbejde med Socialdemokratiet. Det var der i 1929, men ikke i 1947. Endnu i nogen tid maatte man fortsætte med mindretalsregeringer. Det var ikke ideelt, og derfor maatte grundlovsrevisionen gennemføres, saa der kunde komme større fasthed i statsstyret.

Aksel Larsen (komm.) erklærede, at uenigheden mellem de andre

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

partier kun var tilsyneladende. Valget var besluttet paa forhaand, og nu spillede man sorteper om paaskudet dertil. I virkeligheden havde alle partierne været enige om den førte politik, som han karakteriserede i grove vendinger — karrighed mod de gamle, skatteplyndring, oprustning —, saaledes at der nu forelaa et fallitbo. Devalueringen var en følge af Marshallplanen, og den betød, at levestandarden efter amerikansk forlangende skulde forringes for den arbejdende befolkning. Regeringen ønskede valg, før devalueringens virkninger viste sig. Regeringen havde solgt Danmarks nationale og økonomiske frihed til amerikanerne. Paa denne linje laa hele hans tale, hvori han især vendte sig mod »oprustningen«, idet han ved nogle fantastiske udregninger fandt frem til, at Danmark anvendte rene fantasibeløb paa »krigsforberedelse«. Han sluttede med følgende dagsordensforslag:

»Idet Folketinget paapeger, at oprustningsmillionerne bør anvendes til boligbyggeri, til produktive beskæftigelsesforanstaltninger og til andre sociale formaal, gaar tinget over til næste sag paa dagsordenen.«

Da denne dagsorden efter sin ordlyd medførte nægtelse af at behandle finansloven, var den ensbetydende med *et mistillidsvotum til regeringen.*

Starcke (Retsf.) *lykønskede regeringen til nedsættelse af grundskyldskommissionen,* men brugte iøvrigt sin taletid til *en voldsom kritik af regeringens økonomiske politik* med udgangspunkt i en omtale af devalueringen, som han betegnede som følgen af en forkert politik. Regeringen havde handlet forkert ved devalueringen, og den havde ikke givet befolkningen ordentlig besked om, hvad den betød. Retsforbundet ønskede kronen givet fri, men ikke alene den. Det ønskede ogsaa erhvervslivet, eksporten, importen, produktionen frigjort. Endvidere talte han for skattenedsættelser. Starckes konklusion gik ud paa, at *Retsforbundet ikke ønskede valg, men en anden handelspolitik, og kunde de ikke faa det, vilde de have en anden handelsminister.* Han stillede til slut fem spørgsmaal til handelsministeren. De gik dels i almindelighed ud paa, om handelsministeren vilde fjerne restriktionerne for udenrigshandelen, dels konkret paa, om ministeren vilde kræve opretholdt den Englands-smørpris, vi havde før 1. oktober, og om han til Marshallorganisationen i Paris vilde sende en friliste paa mindst halvdelen af Danmarks import og uden nogle forbehold. Hvis svarene ikke blev tilfredsstillende, bebudede Starcke *et mistillidsvotum til handelsministeren.*

Lau (hovedstadens V.) beskæftigede sig som sidste ordfører især med den økonomiske politik og handelens frigørelse.

Statsministerens svartale.

I sin svartale den 18. oktober imødegik statsminister *Hedtoft* den paastand, Bjørn Kraft havde fremsat, at regeringen, da devalueringen blev besluttet den 18. september, kun var mødt frem med tre tal. Hedtoft skildrede de forudgaaende forhandlinger i administrationen, med nationalbanken og erhvervsorganisationerne og nævnte de redegørelser, minister Buhl havde givet partiernes repræsentanter. Buhl havde bl. a. oplyst, at Norge vilde følge England, at Finland og Island formentlig vilde gøre det samme, og at der ogsaa vilde blive devaluering i Sverige og Holland. Naar Kraft havde nævnt Belgien, Frankrig og Italien som lande, der ikke havde devalueret fuldt ud, kunde dette næppe tages alvorligt, da disse lande — modsat England og de skandinaviske lande — havde devalueret deres valutaer flere gange efter krigen. Der maatte naturligvis bestaa en vis uklarhed om prisvirkningerne, men der var dog fra regeringen straks gjort opmærksom paa, at dollarvarerne vilde stige, og at der efterhaanden ogsaa maatte paaregnes begrænsede prisstigninger fra andre lande. Hedtoft skildrede nærmere virkningerne af ikke at have devalueret eller kun at have gjort det halvvejs. Naar de

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Konservative nu tvivler om, at devalueringen vilde stimulere dollareksporten, hvor meget mindre vilde det saa ikke være sket ved en halv devaluering? Og hvorledes kunde man have arbejdet for frigørelse af den europæiske handel, hvis vi ikke havde devalueret fuldt ud?

Ole Bjørn Kraft og Erik Eriksen havde beskyldt regeringen for at føre inflationspolitik, men de maatte have glemt, hvad inflation betød: en økonomisk tilstand, hvor der af indenlandske aarsager er tendens til stærkere og stærkere prisstigninger. Hvis de havde fulgt engrospristallets, detailpristallets og rentens udvikling det sidste aar, kunde de ikke have talt, som de gjorde. Marshallorganisationens ekspertkomite havde undersøgt de vesteuropæiske landes indre finansielle forhold og havde den 5. september i aar udtalt, *at der var opnaaet prisstabilitet i Danmark, og at de inflatoriske tendenser var blevet standset.* Af statsregnskabet, nationalbudgettet og dettes revision fremgik det, at pengemængden i 1948 var formindsket med 7—800 mill. kr. og den i indeværende aar vilde blive formindsket med omkring 300 mill. kr. Det samlede overskud paa de offentlige budgetter var i 1948 ca. 400 mill. kr. og skønnedes i 1949 at blive ca. 300 mill. kr. *Paastandene om regeringens inflationspolitik kunde saaledes ikke staa for en nærmere prøvelse.* Videre spurgte Hedtoft, hvorledes forslagene omkring genopbygningsfonden, hvorefter der skulde anvendes 100 mill. kr. til investering over flere aar, kunde blive inflation, naar der samtidig gennem Marshallhjælpen opsugedes i hundredvis af millioner kroner.

Regeringen vil ikke inflation, men den vil heller ikke en *deflation,* og det vilde en stramning af pengepolitiken have ført til. »Regeringen vil ikke akceptere den konservative linje, der gaar ud paa at tilvejebringe saakaldt fuld økonomisk frihed herhjemme paa bekostning af et stort antal arbejdsløse.« Det var klart sagt i trontalen, at en saadan politik vilde regeringen ikke føre, og *dette standpunkt stod den fast paa.* En konservativ politik, der ved høj rente standsede genopbygningen og skabte arbejdsløshed, vilde ramme mellemstanden meget haardt. For de handlende var den første betingelse, at deres kunder havde beskæftigelse og dermed penge mellem hænderne.

Overfor kravene om *offentlige besparelser* krævede Hedtoft klar besked om, *hvor* man vilde spare.

Regeringens økonomiske politik efter devalueringen sammenfattede Hedtoft i følgende punkter: Hindring af alle ikke absolut nødvendige prisstigninger. Derfor maatte *prisloven fastholdes.* Ved handelsforhandlinger med udlandet maatte gældende priser søges fastholdt. Bestaaende tilskudsordninger maatte forlænges, for at prisen paa livsnødvendige varer kunde fastholdes. Støtte til rationaliseringer og moderniseringer af produktionsapparatet maatte ydes indenfor den bestaaende lovgivning og om fornødent ved ny lovgivning. Handelens frigørelse vil efter regeringens mening bidrage til at holde priserne nede. Frigørelsen maatte foretages i takt med den økonomiske udvikling. Man vilde støtte ethvert eksportfremstød, især mod de haarde valutaomraader. Den nye situation maatte øve indflydelse paa pengepolitiken og statens finanspolitik, som nævnt af finansministeren ved finanslovens forelæggelse.

Det var rigtigt, at regeringen ønskede at placere beskæftigelsesspørgsmaalet i første række, og at den tillagde den sociale lovgivnings udvikling stor betydning, men det var *ikke* rigtigt, at den havde glemt produktionens udvikling og kun tænkte paa at »øse millioner ud«. Her pegede Hedtoft paa produktionens og handelsflaadens stærke udvidelse og takkede erhvervslivets og handelens mænd, arbejderne, teknikerne og funktionærerne for deres bidrag hertil.

Hedtofts svar til Aksel Larsen gengives andetsteds i dette nr. af Sociald. Noter.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Om den foreliggende situation, hvor spørgsmaalet om valg drøftedes, sagde Hedtoft, at der havde været situationer, hvor det ud fra partitaktiske overvejelser havde været gunstigt at tage et valg, men regeringen havde set det som sin pligt at søge modsætningerne udlignet og finde flertal for sagernes forsvarlige løsning. En mindretalsregering maatte altid være *indstillet* paa valg, da oppositionen jo kunde sætte den finde flertal for sagernes forsvarlige løsning. En mindretalsregering stolen for døren. Havde man imidlertid ikke nu den situation, at oppositionen var enige om at være *mod* regeringen, men uenige om alt andet. Det var spørgsmaalet, som maatte klares. Spørgsmaalet om valg eller ej afhang heraf.

De Konservative havde talt tydeligt. I den økonomiske politik var der *ingen bro mellem dem og Socialdemokratiet*. Kommunisternes stemmer talte naturligvis med i salen, »og det maa ogsaa sag for sag gælde tinget og regeringen imellem, men efter Kommunisternes hele holdning *ønsker regeringen ikke i den givne situation at bygge sin politik paa bistand fra Kommunisterne*. Socialdemokratiet er et dansk og et demokratisk parti, og vi har aldrig haft aftaler eller forstaaelse med dem om at være støtteparti, og vi ønsker det heller ikke.«

Retsforbundet havde bebudet mistillidsdagsorden, og en saadan vilde blive gjort til kabinetsspørgsmaal. Det radikale Venstre ønskede samarbejdet fortsat, og Hedtoft var enig deri, men — sagde han — det afhang nu af Venstres holdning. Her pegede han meget virkningsfuldt paa forskellen mellem Erik Eriksens ordførertale, der kunde fortolkes som villighed til fordomsfrit samarbejde med regeringen, og det, der blev skrevet i Venstres presse og sagt af Venstres talere *ude i landet*. Som eksempel blev nævnt Edvard Sørensen. Knud Kristensen havde som finanslovordfører erklæret regeringen Venstres mest »ubetingede mistillid«, og den 8. april i aar havde Erik Eriksen selv foreslaaet Folketinget at udtale »sin mistillid til regeringens evne og vilje til at genskabe erhvervsfrihed — og dermed til virkningsfuld fortsat genopbygning af Danmarks økonomi.« Paa denne baggrund stillede Hedtoft følgende spørgsmaal til Erik Eriksen: »Hvad er aarsagen til, at Venstre bedømmer mulighederne for et samarbejde med regeringen gunstigere i dag end i april maaned? Er partiet nu af den opfattelse, at regeringen har baade evne og vilje til at lede en forsvarlig økonomisk politik til sikring af genopbygningen?«

Erik Eriksen maatte oplyse, om Venstres stilling til regeringen under debatten var alvorligt ment eller en henholdende manøvre som led i rivaliseringen med de Konservative. Der maatte skabes klarhed over, om stillingen i Folketinget gav tilstrækkelige muligheder for det lovgivningsarbejde, som landets tarv og den planmæssige genopbygning krævede.

Udenrigsministerens svartale om Sydslesvig.

I sin svartale den 18. oktober under finanslovdebatten gav udenrigsminister *Gustav Rasmussen* redegørelser for arbejdet i Europaraadet, for det europæiske og det nordiske økonomiske samarbejde og navnlig for udviklingen i Sydslesvig-spørgsmaalet.

Ministeren tilbageviste paastanden om, at regeringen intet havde udrettet, med at nævne eksempler paa de opnaaede resultater. Regeringen betragtede Kiel-erklæringen som et væsentligt skridt henimod tilvejebringelse af harmoniske tilstande i grænselandet.

I Kiel-erklæringens indledning udtrykkes forventning om, at den danske regering vil indrømme det tyske mindretal i Danmark de samme rettigheder og friheder, som dem, der opregnes i erklæringen.

Disse rettigheder er sikret tysksindede statsborgere i Danmark i den

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

danske grundlov og de forskellige enkeltlove, hvorefter tysksindede medborgere har ret til at oprette deres egne tysksprogede skoler o. s. v. Saaledes har det været siden 1920, og saaledes vil det fortsat være i overensstemmelse med den erklæring, som Danmark afgav den 6. marts 1919 til fredskonferencen i Versailles, og hvori det siges, at alle den danske stats fremtidige borgere behandles efter samme liberale og demokratiske grundsætninger og nyder samme rettigheder.

Nogen nødvendighed for en ny erklæring om en særlig sikring nord for grænsen af vore demokratiske frihedsgoder vil heller ikke kunne paavises. Hvis forholdene i Tyskland altid havde været som i Danmark, havde de dansksindede sydslesvigere ikke haft grund til at søge en særlig sikring af deres rettigheder.

Udenrigsministeren beskæftigede sig indgaaende med regeringens bestræbelser for at lette flygtningetrykket. I nær fremtid kan der antagelig ventes en fællesnordisk henvendelse til stormagterne om dette spørgsmaal.

Flytningen af flygtningene er begyndt, idet der siden juni 1949 er flyttet 24.956 personer fra Slesvig-Holsten, men i samme tidsrum er ankommet 17.356 flygtninge fra Østtyskland. Befolkningen er saaledes kun formindsket med 7600, men i fremtiden vil der ikke blive anbragt flere østtyske flygtninge i landsdelen.

Regeringen vil med kraft fortsætte sine bestræbelser paa at tilvejebringe en lettelse af flygtningepresset og er ogsaa indstillet paa eventuelt at stille jernbanevogne til raadighed og i et begrænset tidsrum yde levnedsmidler til underhold af flygtningene i det nye opholdsland, hvis der herved kan opnaas, at flere flygtninge end ellers muligt fjernes fra Sydslesvig eller i det mindste, at flytningen foregaar hurtigere, end den ellers vilde være sket.

Finansministerens svartale.

Ogsaa finansminister *H. C. Hansen* havde ordet den 18. oktober. Han sagde bl. a., at regeringen vilde tilstræbe, at inflationskræfterne holdes nede, hvilket i særlig grad var en arbejderinteresse, fordi en inflationsbevægelse altid medførte en tendens til mere ulige indkomstfordeling. Den konservative løsning væltede ikke blot byrderne over paa arbejderklassen, den førte ogsaa til, at hele samfundet blev fattigere, fordi produktionen hemmedes. Regeringen vilde fortsat stile mod overskud paa statsbudgettet, hvilket vilde være et væsentligt led i prisstabiliseringspolitiken. Hvis der var et købekraftpres i samfundet som følge af, at befolkningens opsparing ikke holdt maal med den investeringsindsats, genopbygningen af erhvervslivet kræver, maatte neutraliseringen af dette købekraftpres sikres ved den nødvendige offentlige opsparing. Denne politik var ført i tre aar, og man vilde fortsætte dermed, men naturligvis tilpasset den forhaandenværende økonomiske situation.

Den opfattelse, at der ikke vilde kunne blive skattelettelser, holdt naturligvis ikke stik, hvis der skulde vise sig muligheder for nedsættelse af statens udgifter. H. C. Hansen vilde ikke benægte muligheden af besparelser, men efterlyste paavisning af, hvor det kunde ske. Der var meget nøje kontrol med anvendelse af statens penge, og Rigsdagen havde sit medansvar her. I det store og hele var der tale om udgifter, som var nødvendige for samfundet. Han vilde ikke paa forhaand afvise, at der kunde skaffes mulighed for skattelettelser ved afvikling af tilskudsordningerne, men i saa fald maatte skattelettelserne komme den brede befolkning tilgode, idet den jo maatte bære de prisstigninger, som tilskuddenes bortfald vilde medføre.

H. C. Hansen paaviste nærmere, hvor lidt bund der var i Retsforbundets »besparelsesagitation«, og han gav forskellige oplysninger om

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

militærudgifterne. Spørgsmaalet om amtsskatterne maatte behandles i sammenhæng med hele den kommunale beskatning, som var til behandling i skattekommissionen. Der var ingen anledning til atter at tage brugsforeningsbeskatningen op, da de Konservative under udvalgsbehandlingen i fjor tydeligt havde dokumenteret, at de ikke vilde give slip paa deres agitationsnummer. Bertel Dahlgaards forslag om at anvende midler fra den foreslaaede genopbygningsfond til forbedring af staldhygiejnen og oprettelse af ensileringsanlæg vilde regeringen tage under overvejelse med henblik paa fremsættelse af forslag herom.

Handelsministerens svartale.

Endelig talte ogsaa handelsminister *Krag* den 18. oktober. Han fremhævede straks, at saa usikre, som de økonomiske forhold ude i verden tegnede sig, krævedes i Danmark en maalbevidst økonomisk politik, og derfor maatte den regering, der skulde lede Danmark i disse aar, ikke være udgaaet af en splittet og indbyrdes uenig flok. Han fandt ikke, at oppositionens ordførere havde haft en anden politik at sætte i stedet for regeringens.

Krag paapegede, hvorledes det praktiske arbejde for restriktionernes ophævelse var udført af den nuværende regering. Han fremhævede, at det rette tidspunkt for ophævelse af en rationering var inde, naar der var varer nok. Denne linje var fulgt. Krag lovede velvillig overvejelse af at ophæve restaurationsmærkerne inden næste turistsæson. Regeringen arbejdede for at skaffe Danmark ret til at købe korn for Marshall-dollars i Canada og Sydamerika. Regeringen var interesseret i handelen med Østeuropa, og Krag paaviste den udvikling, der var sket heri.

Endelig beskæftigede Krag sig med Retsforbundets ordfører, dr. Starcke, af hvis fem spørgsmaal han besvarede det første bekræftende. Om det andet sagde han, at regeringen haabede, at den friere import, som nu søgtes gennemført, vilde medføre større konkurrence og dermed modvirke prisstigninger. De to spørgsmaal vedrørende Englandspriserne afviste Krag at besvare under henvisning til de stedfindende forhandlinger med englænderne. Starcke kunde stille sine spørgsmaal i denne sag i udenrigsnævnet. Det femte spørgsmaal om frilisterne besvarede Krag benægtende — og til gengæld stillede *han* Starcke en række ubehagelige modspørgsmaal.

Ordførernes 2. omgang.

Den 19. oktober om eftermiddagen fik ordførerne ordet i 2. omgang.

Gustav Pedersen (s) pegede paa, at der ikke mellem oppositionens partier var enighed. »Tror man virkelig, at denne paa vigtige omraader dybt splidagtige gruppering kan tiltage sig fuldmagt til at diktere vilkaar til en regering?« Det vilde være dyrt og uheldigt at lave valg, men hvis det arbejde, som var nødvendigt for at føre genopbygningen videre, truede med at gaa i staa, kunde det blive langt dyrere for befolkningen at undlade at afholde valg.

Det centrale afsnit i den tale, *Erik Eriksen* (v) holdt, var følgende (efter »Fyns Tidende«):

»Min tillid til regeringen er ikke vokset, og den vokser ikke paa kommando, men jeg vil aabent og ærligt indrømme, at den økonomiske og erhvervsmæssige stilling efter devalueringen har rejst mange problemer, der skal løses i løbet af højst nogle uger. Vi har derfor fundet det uforsvarligt ikke at gaa med i samarbejde. Vi er gaaet ind i en positiv forhandling, fordi vi tror, at et flertal ønsker en liberalisering af vareforsyningsloven. Skal arbejdet hermed udsættes, vil megen og kostbar tid gaa tabt.

Statsministeren sagde, at han i den givne situation ikke vil bygge paa

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

kommunisterne. Gælder dette ogsaa efter et eventuelt valg? Jeg forstaar, at afvisningen af kommunisterne ikke er noget varigt princip for statsministeren. Vil han f. eks. føre en Sydslesvig-politik, støttet til kommunisterne, men en indenrigspolitik uden støtte derfra?

Tiden er nu, som statsministeren sagde, inde, da der maa siges til og gives ren besked. Han gør klogt i selv at henvende sig til sin handelsminister. Hos ham ligger det mest afgørende i den nuværende situation. Jeg kan ikke se, hvad statsministeren mener, men jeg vil gerne spørge, hvad der ligger i hans udtalelser.«

Ole Bjørn Kraft (k) hævdede, at statsministeren havde brudt broerne af til et samarbejde med de konservative.

Bertel Dahlgaard (r) gjorde opmærksom paa, at naar det gjaldt at forhindre en moderat-konservativ politik, talte de Radikale og Socialdemokraterne flere stemmer end Venstre, Konservative og Retsforbundet, men at de Radikale ogsaa taltes med, naar det gjaldt om at forhindre en socialistisk politik. Statsministeren havde opført sig godt i den forløbne tid, men fordi det var gaaet nogenlunde godt i 2 aar, var der ingen grund til at slaa porcelænet i stykker det tredje. Valg burde kun holdes, naar der forelaa uforligelige modsætninger, og det gjorde der ikke nu. Ingen skulde trække veksler paa de radikale, hvis landet nu skulde føres ud i voldsomme politiske kampe. De Radikale havde ikke beskæftiget sig med spørgsmaalet om at gaa ind i en socialdemokratisk regering og havde ingen opfordring modtaget dertil, men de vilde dog ikke give nogen haandfæsning om deres stilling efter et valg. Hvis Thorkil Kristensen havde faaet 100 stemmer flere paa Venstres landsmøde, vilde de Radikale sikkert være gaaet ind for en regering af Socialdemokratiet, Radikale og Venstre.

Endelig talte *Aksel Larsen* og *Starcke*. Starcke fandt, at handelsministeren havde været mere imødekommende, end han havde ventet. Han vilde under den følgende debat se, hvor langt ministeren vilde gaa. Heller ikke i denne omgang stillede Starcke nogen mistillidsdagsorden.

Statsministerens 2. svartale.

Om aftenen samme dag havde statsminister *Hedtoft* for anden gang ordet i debatten. Han ironiserede over, at oppositionen ikke havde haft mod til at stille dagsordener. Ordførertalerne havde ikke bidraget til afklaring. Videre udtalte Hedtoft (iflg. »Social-Demokraten«):

»Erik Eriksens svar er karakteristisk for Venstres uklare holdning. Han udtalte, at Venstres tillid til regeringen ikke var vokset. Det kan vel ikke betyde andet, end at Venstre opretholder den tidligere udtalte ubetingede mistillid til regeringen og dens evne til at genskabe Danmarks økonomi. At han føjede nogle almindeligheder til om samarbejde, takker jeg for, men hvad betyder de ord? Venstre kunde ikke tiltræde de forslag, vi i dag sendte til Paris efter forhandling i vareforsyningsudvalget.

Klarhed er derfor nødvendig. Vil Venstre stemme for en mistillidsdagsorden, eller vil partiet stemme for en tillidsdagsorden — eller vil partiet, hvad der ogsaa er karakteristisk, afholde sig fra noget som helst?

Regeringen har ikke tilstræbt et valg for enhver pris. Gives der os muligheder derfor, vil vi fortsætte samarbejdet om genopbygningen, men oppositionen mod de økonomiske love kan ikke stille regeringen overfor et diktat. Regeringen har krav paa at faa klarhed over stillingen, om der er grundlag for et virkeligt sagligt arbejde.«

Dagsordener.

Efter statsministerens anden tale stillede *Bertel Dahlgaard* paa egne og *Gustav Pedersens* vegne følgende dagsordensforslag:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

»Idet Folketinget godkender den af regeringen trufne beslutning om efter den engelske devaluering at lade kronen følge sterling, tilsiger tinget sin støtte til ministeriets fortsatte ledelse af et samarbejde mellem de demokratiske partier om videreførelse af den økonomiske politik til afvikling af krigstidens restriktioner og fremme af genopbygningen gennem beskæftigelse og produktion og fortsætter behandlingen af finanslovforslaget.«

Efter at mødet var udsat i 2½ time, og Venstre havde holdt et meget bevæget gruppemøde, meddelte *statsministeren*, at han kunde modtage *Bertel Dahlgaards* dagsorden, men *ikke* den, *Aksel Larsen* tidligere havde stillet.

Erik Eriksen meddelte, at Venstre i og for sig ikke kunde have noget imod Dahlgaards forslag, men da det var *for lidt konkret*, kunde man ikke stemme for det. (Senere motiverede han yderligere Venstres stilling med, at der i Dahlgaards dagsorden stod noget om at tilsige ministeriet støtte.) Han stillede følgende dagsordenforslag:

»Idet Folketinget udtaler,

at den nye økonomiske situation, vort land nu befinder sig i, kræver en alvorlig og maalbevidst indsats af regering og lovgivningsmagt for at genskabe tilliden til det danske pengevæsen,

at forudsætningen herfor er, at alle kræfter sættes ind paa at standse en økonomisk udvikling, der gør de ofre, som devalueringen af kronen er udtryk for, illusoriske,

opfordrer tinget regeringen til i forening med Rigsdagen at forme en økonomisk politik, der tager sigte paa:

1) at underbygge og fremme konkurrenceevnen i dansk erhvervsliv og derved modvirke unødige stigninger i pris- og omkostningsniveauet, saaledes at kronens købekraft styrkes,
2) at udnytte de af devalueringen skabte muligheder for at foretage en effektiv afvikling af restriktionssystemet og for at faa genoprettet balancen mellem produktion og forbrug,
3) at støtte de internationale bestræbelser for at naa frem til en friere og mangesidet handelsomsætning mellem lande og kontinenter og
4) at indfri de forpligtelser, Danmark i henhold til Marshallplanen har paataget sig for at gøre dansk erhvervsliv sundt og selvhjulpent indenfor de tidsmæssige rammer, Marshallplanen har trukket op, saaledes at vor betalingsbalance bringes i orden og holdes i ligevægt uden tilskud udefra og uden dybtgaaende hjemlige restriktioner,

gaar tinget derefter over til den videre behandling af dagsordenen.«

Bjørn Kraft meddelte, at de Konservative *ikke* kunde stemme for Dahlgaards forslag, *men nok for Venstres*. Selv vilde de ingen dagsorden stille.

Aksel Larsen bekræftede, at det kommunistiske forslag var en *mistillidsdagsorden* til regeringen.

Efter at handelsminister *Krag* endnu en gang havde afvist at svare paa *Starckes* spørgsmaal om Englandspriserne, stillede denne følgende dagsordensforslag:

»Idet Folketinget konstaterer, at Handelsministeren ikke agter at føre en for landet forsvarlig handelspolitik, udtaler det ønsket om handelsministerens afgang.«

For at gøre stillingen helt klar udtalte statsminister *Hedtoft* henvendt til *Venstre* (her efter »Social-Demokraten«):

»Det er vanskeligt rent principielt at sige ret meget imod Erik Eriksens dagsorden, men jeg forstaar, at den er stillet i en bestemt hensigt.

Efter sædvanlig praksis kommer den dagsorden, regeringen kan modtage, først til afstemning. Det er derfor en ufarlig sport at stille dags-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

orden, naar regeringen har bifaldet en. Erik Eriksens dagsorden vil derfor bortfalde ligesom Starckes.

For regeringen maa det være afgørende, hvad der vedtages. Mener Venstre sin mistillid alvorligt, har Venstre kun een chance for at bringe det til udtryk, nemlig ved at stemme *imod* Gustav Pedersens og Dahlgaards dagsorden, saa deres egen kan komme til afstemning. Undlader Venstre at stemme imod, paatager partiet sig et medansvar for den kommende tids politik, og tillige karakteriserer det deres udtalelser.«

Erik Eriksen svarede med at opfordre Folketingets formand, Bomholt, til at sætte Venstres forslag først til afstemning. *Bomholt* meddelte, at han i henhold til sædvanlig parlamentarisk praksis maatte sætte den dagsorden til afstemning først, som regeringen kunde modtage, medmindre tinget selv bestemte noget andet.

Hermed havde han indirekte henledt opmærksomheden paa, at efter Folketingets forretningsorden kan 15 medlemmer skriftligt begære afstemning om en anden afstemningsform (og hvis en saadan begæring var fremsat, var den sandsynligvis blevet vedtaget).

Aksel Larsen gjorde direkte opmærksom paa det samme, og *Starcke*, som først havde meddelt, at Retsforbundet *ikke* kunde stemme for Venstres dagsorden paa grund af dens uklare tekst, meddelte nu, at man vilde stemme *for* den, hvis den kom først til afstemning, fordi man derved kunde styrte regeringen.

Der opstod ogsaa et vist røre blandt Venstres folketingsmedlemmer, men skønt der var tid og lejlighed dertil, eventuelt ved begæring om en kortvarig afbrydelse af mødet, *benyttede Venstre sig ikke af muligheden for at begære sit dagsordensforslag sat under afstemning først.*

Afgørelsen.

Saa stemtes der om Dahlgaards og Gustav Pedersens dagsordensforslag, som vedtoges med 64 stemmer mod 35, medens 39 undlod at stemme. *For* stemte Socialdemokratiet og de Radikale, *imod* stemte de Konservative, Kommunisterne, Retsforbundet og 5 venstremænd, nemlig *Thisted Knudsen, Harald Nielsen, Jørgen Gram, Kr. Juul* og *Hans Pinstrup*. Umiddelbart før afstemningen forlod Venstres formand *Edvard Sørensen* salen og undgik saaledes at tage stilling.

Efter vedtagelsen af ovennævnte dagsorden bortfaldt Venstres, Kommunisternes og Retsforbundets dagsordensforslag.

Saavel debatten som afstemningens forløb viste klart dels *Venstres indre splittelse, dels at partiets flertal under ingen omstændigheder ønskede at fremkalde valg ved denne lejlighed.*

Havde man nemlig foranlediget Venstres forslag afgjort først, vilde dette sandsynligvis nok være forkastet, men kun ved hjælp af Kommunisternes stemmer, og statsminister *Hedtoft* havde jo allerede tidligere under debatten gjort det klart, at regeringen *ikke* vilde blive siddende paa et saadant grundlag.

Endelig var det interessant, at *Kommunisterne* sammen med de Konservative og Retsforbundet *direkte stemte imod* støttedagsordenen til regeringen — i modsætning til deres stilling den 8. april, da de *undlod* at stemme.

Venstre efter dagsordendebatten.

Selv om Venstres talere og presse gør alt for at bortforklare Venstres nederlag i dagsordendebatten den 19. oktober, har de dog siden været præget af en mærkbar mathed, og der foreligger visse meget oplysende kendsgerninger om tilstanden i Venstre.

Partiets formand *Edvard Sørensen* erkendte selv overfor Venstres pressebureau den 20. oktober, at grunden til, at han forlod folketings-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

salen før den afgørende afstemning, var den, at han personligt havde ønsket, at Venstre skulde stemme imod den dagsorden, regeringen kunde modtage.

Om formiddagen den 20. oktober bredte det rygte sig, at han vilde fratræde som formand for rigsdagsgruppen. Venstre holdt et langt gruppemøde, og om eftermiddagen udsendte Venstres pressebureau følgende udtalelse af *Erik Eriksen:*

»Venstres afstemning i aftes er i ingen henseende forpligtende til et nærmere samarbejde med socialdemokratiet, hvilket iøvrigt fremgaar af flere af mine udtalelser. Venstre vil i ingen henseende vige fra sin linje. Partiet vil prøve ægtheden i regeringens tilsagn om den liberalisering, som paa flere omraader er stillet i udsigt, navnlig med henblik paa vareforsyningsloven.

Iøvrigt kan jeg oplyse, fortsætter Erik Eriksen, at i Venstres partimøde i dag gav formanden en redegørelse for sit syn paa den aktuelle politik. Drøftelsen resulterede i en stærk tilslutning til formanden personlig og de af ham angivne almindelige retningslinjer.«

Forklaringen paa den sidste del af udtalelsen skal efter presseforlydender, der har sandsynligheden for sig, være, at *Edvard Sørensen* paa mødet stillede sit formandsmandat til raadighed, men at man opfordrede ham til at fortsætte indtil videre, hvad han gik ind paa.

Paa en morsom maade afspejles brydningen i Venstre i »Sorø Amtstidende«s ledende artikel den 20. oktober, hvori det siges, at »vi forstaar ikke rigtigt, hvad der .... kunde give vort parti et hovedbrud, der krævede et par timers forhandling!«

Kommentarer til dagsordendebatten.

I dagene straks efter dagsordendebatten var der i praktisk talt hele pressen udenfor Venstres enighed om at fastslaa Venstres nederlag. Det skete stærkest i den socialdemokratiske presse, men ikke meget mindre tilbageholdende i den konservative, hvor der dog var visse nuancer.

Venstres presse søgte paa sin side at fortolke debattens udgang som et nederlag for regeringen, fordi den ikke naaede, hvad den tilstræbte: et valg. Lignende synspunkter, men fremsat betydeligt afdæmpet, kom til udtryk i den øvrige ikke-socialdemokratiske presse, navnlig den konservative, hvor man talte om regeringens »skuffelse« og »nøjsomhed«.

Adskillige steder i den borgerlige presse beklagedes den borgerlige splittelse. Retsforbundets holdning blev gennemgaaende betragtet som »klovneri« eller lignende. Den radikale presse og delvis Venstres var tilfreds med, at valget blev undgaaet, medens andre blade, navnlig konservative, beklagede, at der ikke skabtes klarhed. I radikale aviser blev *Bertel Dahlgaard* (og delvis *Thorkil Kristensen*) fremhævet som fornuftens, besindighedens og samarbejdets særlige og fortjenstfulde talsmænd.

Ikke faa blade, navnlig saadanne, som enten slet ikke eller kun svagere er tilknyttet et parti, kritiserede »de taktiske manøvrer« paa Rigsdagen og advarede mod flere lignende debatter ud fra det synspunkt, at de ikke tjener til højnelse af respekten for Rigsdagen og demokratiet.

Tværs gennem kommentarerne og mellem linjerne lod den erkendelse sig aflæse, at regeringens position er betydeligt styrket, og at oppositionen som helhed er svag og splittet.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

I det følgende gengives enkelte karakteristiske kommentarer i referat og uddrag.

Socialdemokratiske kommentarer.

Den 20. oktober mindede »Social-Demokraten« om Venstres mistillidsdagsorden den 8. april og om venstretalerne i sommer. Derefter sagde bladet:

»Men i nat, da Venstre havde sin chance for at befri landet for en socialdemokratisk regering og gøre ende paa dens fordærvelige politik, var venstrefolketingsmændene — bortset fra fire tapre — saa slappe i knæene, at de ikke magtede at rejse sig mod tillids-dagsordenen. Gruppeformanden selv tog flugten, og partiet søgte dækning under en paradedagsorden, der ikke havde nogen som helst mulighed for at blive vedtaget.

Ogsaa de to andre antisocialistiske oppositionspartier gik haardt medtagne ud af dysten. De konservative, der i fredags betraadte krigsstien, vovede ikke selv at stille nogen dagsorden, og det forvirrede retsforbund dristede sig heller ikke til at møde med den af Starcke bebudede dagsorden. Men den ynkeligste figur gjorde dog uden al sammenligning Venstre. Dette parti ofrede æren for at bjerge nogle truede mandater.

En ynkeligere komedie end den, Venstre — »den eneste opposition« — her spillede, er aldrig blevet opført paa dette lands politiske arena.«

Dagen efter fastslog »Social-Demokraten«, at der ikke for tiden kan skabes et flertal mod regeringen i Rigsdagen — end ikke, naar Kommunisterne rotter sig sammen med de Konservative. Afstemningen havde for nærværende afgjort spørgsmaalet om valg, men spørgsmaalet, om det nødvendige samarbejde om de foreliggende sager var muligt, stod stadig aabent. Ved prøvelsen heraf skulde det vise sig, om der bag Venstres passivitet laa andet og mere end valgskræk. Bladet advarede mod at tro for stærkt paa forhandlingsvillighed fra Venstre. Artiklen sluttede:

»Det var Venstres kampagne, som i løbet af sommeren og efteraaret fyldte luften med en valgkamps-atmosfære. Onsdag nat endte felttoget med et ydmygende nederlag for en forvirret og skræmt opposition. Den — og navnlig naturligvis det »førende oppositionsparti« — staar i dag betydeligt svagere end før. Dens nederlag skyldtes ikke blot Venstres valgskræk, men dybere set regeringens og Socialdemokratiets stadigt voksende styrke.

Regeringen er nu ganske som før rede til fortsættelse af det opbyggende samarbejde, som under dens ledelse har givet saa betydelige resultater. Men den er lige saa lidt nu som tidligere villig til at lade sin politik diktere af oppositionen.«

I en udsendt artikel fra den socialdemokratiske provinspresses korrespondancebureau hed det den 20. oktober:

»Venstre aad alle deres store skældsord mod regeringen i sig. Det slap for at komme ud til valg — men tabte unægtelig samtidig som parti sit ansigt. Det blev den ærefulde afslutning paa en dag, der for dem havde været en eneste forsmædelig vandring til Canossa. Dette kan naturligvis noteres med tilfredshed, saavist som det er gavnligt, at en ansvarsløs agitation faar en velfortjent straf, men det betydningsfulde laa dog i, at det klart blev konstateret, at det i Venstre — og andre reaktionære blade — meget omtalte »liberale« flertal mod regeringen er en fiktion. For at forebygge enhver misforstaaelse pointerede statsmini-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

steren forinden afslutningen, at hvis Venstre mente det alvorligt med sin ofte erklærede mistillid til regeringen, maatte de stemme imod. En undladelse af at stemme kunde kun tages som udtryk for, at partiet var klar til at tage medansvar for samarbejdet.

Hvad Kommunisterne og Retsforbundet angaar, virkede deres deltagelse i debatten som den rene parodi. De første stemte sammen med de Konservative, hvem de gjorde mislykkede forsøg paa at tage afstand fra, og Retsforbundets ordfører, hr. Starcke, dummede sig saa meget, at han — vildført af sin ophidselse — tilslut nærmest erklærede sig villig til at stemme for Venstres dagsorden, som han først havde erklæret ikke at forstaa.«

Det socialdemokratiske blad i Slagelse »Sjællands Posten« sluttede den 20. oktober nogle betragtninger over Venstres stilling saaledes:

»Hvad kan man slutte af begivenhederne i nat? At betingelserne for det kommende politiske arbejde ikke er de bedste. Venstre vil være sur, en række af de øvrige partier vil være sure, og Venstre vil af al magt bestræbe sig paa at placere sig gunstigt i forhold til de Konservative for at sikre sig mod det alt for store frafald, naar valgdagen en gang kommer. Det vil i praksis sige, at Venstre vil te sig vildere end de Konservative, hvis de kan.

Vi tror, at et valg havde været at foretrække for den situation, man nu gaar ind i, og vi kunde faktisk have ønsket, at regeringen havde tvunget Venstre til at stemme ja eller nej ved paa forhaand at erklære, at »stemmer ikke« burde opfattes som nej-stemmer. Men lad os nu se, hvordan det gaar, naar der skal bestilles noget.«

Samme dag sluttede »Lolland-Falster Social-Demokrat« en ledende artikel saaledes:

»Det vil nu vise sig, om der i vinterens løb vil blive levnet regeringen arbejdsro, eller om det alligevel skulde blive nødvendigt med en appel til vælgerne.

Det forekommer os, at den holdning, Venstre har indtaget i de sidste dage, forpligter ud over den periode, finanslovdebatten varer.«

Ved et sekskantet politisk møde i Studenterforeningen i København den 22. oktober udtalte finansminister *H. C. Hansen,* at hvis udfaldet af dagsordensdebatten i Folketinget ikke medførte et bredt gensidigt forpligtende samarbejde, var afgørelsen uden mening. Man maatte beslutte sig til enten at gaa ind i positive forhandlinger med god vilje til at naa et resultat, eller ogsaa maatte man — uanset om man ansaa det for ønskeligt eller ej — lade vælgerne faa lov til at tale og angive retningslinjerne. Der var situationer, hvor det var bedre at lade vælgerne dømme, end at man fortsat paa Rigsdagen skulde hugge i smaalighedens brænding.

Venstrekommentarer.

Den 20. oktober skrev »København« (v), at *Hedtoft* under debattens sidste del havde været paa retræte og tilskrev de socialdemokratiske underhaandsforhandlinger med de Radikale skylden herfor. Bladet skrev videre bl. a.:

»At Hedtoft er gaaet skuffet ud af debatten er givet. *Han vilde have haft valg.* Venstre ønskede ikke at føje hans ønske om at give ham anledning til et valg paa det tidspunkt, han selv saa brændende ønskede

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

det, og det eneste politisk rimelige er desuden, at man gennem behandlingen af de afgørende lovforslag giver kendskab til partiernes stilling.

At Venstre delte sig ved afstemningen finder »Politiken« og »Social-Demokraten« i dag er noget meget væsentligt. Det er det saadan set ogsaa, for det viste paany, at Venstre ikke er et ensrettet parti, der slavisk følger en parole. Men hvad glæde Hedtoft har af, at nogle venstremænd stærkere end andre tilkendegav, at de ikke tror paa ham, er ikke let at se.

En skuffet Hedtoft skal nu i de kommende dages praktiske politik vise, hvad der ligger bag hans udtalelser om samarbejde. Det er i de kommende dage, at udviklingen i vor økonomiske politik tilrettelægges, og meget politisk sprængstof er endnu tilbage, men fra i dag drejer det sig om praktisk politik, medens alt det, som Hedtoft i denne uge har præsteret, har været taktik og fidus for at faa konstrueret et valggrundlag.

Men det skal siges her, at de kommende dage stiller store krav til de partier, som ønsker en liberal samfundsudvikling. Det kan være altbetydende, at de samarbejder i dybeste forstaaelse med hinanden, for kommer det til konflikt paa udformningen af de love, hvorpaa vort lands økonomi skal tilrettelægges, nytter det ikke, der over for Hedtoft staar en opposition, som ikke har en fælles linie og en fælles politik.«

Ogsaa »Sorø Amtstidende« (20. oktober) var inde paa betragtninger om, at de Radikale ikke uden videre vilde tages til indtægt af Socialdemokratiet, og at Bertel Dahlgaard paa »en ret barsk maade« havde gjort Hedtoft opmærksom herpaa:

»Dermed var løbet i virkeligheden kørt, og vi forstaar ikke rigtig, hvad der derefter kunde give vort parti et hovedbrud, der krævede et par timers forhandling. Da det imidlertid gennem den lykkedes at opnaa, at de konservative gav tilsagn om at stemme for en af venstre formuleret dagsorden, skal ingen høre ondt fra os af den grund, heller ikke de venstremedlemmer, der til gengæld stemte sammen med de konservative mod den radikal-socialistiske, af hr. Dahlgaard foreslaaede dagsorden.

Det, der for os er hovedsagen, er, at man undgik et valg, som ikke havde anden baggrund end, at socialdemokratiet mente tidspunktet gunstigt for sig. Det betyder, at regeringen i det arbejde for at gennemføre de af devalueringen flydende konsekvenser, som den forpligtede sig til gennem statsministerens trontale, er henvist til fra sag til sag at forhandle sig til rette med et flertal i folketinget.«

»Fyns Tidende« aandede den 21. oktober tilfredshed med, at valget ikke kom. Det gentog forsikringen om, at Venstres tillid til regeringen *ikke* er vokset, men hævdede, at det nu var nyttigere med arbejde end valg. Det sluttede dog sine betragtninger saaledes:

»Valget kan altid komme. Det løber ikke fra os. Men den rigtige politiske indsats overfor dansk økonomi og erhvervsliv kunne meget let komme for sent.«

Et andet standpunkt indtog »Frederiksborg Amts Avis« den 21. oktober. Ud fra paastanden om, at *Hedtoft* vil have et valg, mente bladet, at Venstre lige saa godt kunde tage stødet straks. »Ud fra denne betragtning forstaas det let, at vi helt og fuldt slutter os til de fem venstremænd, som stemte imod den dagsorden, regeringen modstræbende havde givet sin velsignelse.«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Radikale kommentarer.

»Politiken« hævdede den 21. oktober, at det var en farce, der var opført paa Christiansborg. Det mente, at Socialdemokraterne »ønskede heftigt af forhaabningsfuldt hjerte« valget, og at Hedtoft havde provokeret Venstre haardt, men dette havde foretaget »det ynkeligste planmæssige tilbagetog«, der længe har været set i vor politiske historie, saa ynkeligt, at partiet revnede paa det.« Efter yderligere sarkastiske bemærkninger om baade Venstre, Konservative og Retsforbundet, og efter at have fremhævet, at Bertel Dahlgaards dagsorden svarede til indstillingen hos befolkningens store flertal, sluttede bladet:

»Men i afstemningens kølvand gaar nu spekulationer om, hvilke taktiske træk Venstre og andre kan tænkes at drage under de fortsatte forhandlinger om vareforsyning og andre økonomisk-politiske spørgsmaal, og hvor hurtigt det atter kan trække op til politisk krise. Foreløbig vil Venstre vel faa nok at gøre med at klare sine indre splittede forhold, der saa skarpt blev afdækket ved partiets timelange forhandlinger om dets stilling ved behandlingen af den fremsatte dagsorden og yderligere markeret ved sprængningen under afstemningen. Den fortsatte udvikling inden for det dybt uenige parti bliver interessant at følge. Men hvilke spekulationer man i Venstre eller andre steder kan have, saa gør man klogt i at have for øje, at disse dages postyr ikke snarligt kan gentages. Som de politiske forhold ligger i landet, er det nødvendigt, at partier samarbejder til løsning af opgaverne. Heri vil intet valg kunne gøre nogen forandring. Det er derfor ogsaa nødvendigt, at de politiske partier i deres saglige forhandling skaber tillid til, at den nusiddende Rigsdag er samarbejdets krav voksen.«

»Skive Folkeblad« betegnede den 20. oktober *Thorkil Kristensen* som aftenens egentlige sejrherre, der havde sejret »baade over Pinstruppernes stupide stædighed, over Edvard Sørensens professionelle socialistforskrækkelse og over Erik Eriksens mistillidsvota af forskellig styrkegrad. Thorkil Kristensen vilde ikke have valg, og paa een eller anden maade har han faaet partiet — paa nær de fem rabulister — til at følge sig. Vi ønsker Venstre til lykke med, at førerskabet i partiet nu — trods formandsvalgets flertal for Edvard Sørensen — synes at glide fra den gamle garde over til den nye mand, der endog for nylig har haft mod til at sige, at i visse situationer bør liberale partier gaa i regeringssamarbejde med Socialdemokratiet. Han er frigjort for gamle fordomme, — maatte hans parti ogsaa snart blive det.

— Og tilsidst en enkelt bemærkning endnu. Konservative og Venstre fik end ikke i aftes den lille fornøjelse, at det blev kommunisterne, der reddede regeringen. Sikken et hus, der havde ligget i dag, hvis det havde været tilfældet. Nu formede det sig i stedet saaledes, at de, der i samdrægtighed stemte imod Dahlgaards dagsorden var: Konservative, Retsforbundet, Kommunisterne og de fem Pinstruppere! Til lykke!«

»Fyns Venstreblad« hævdede den 21. oktober, at afstemningen forpligtede Socialdemokratiet, Radikale og Venstre til at finde rammen om »en sund økonomisk politik«. Venstre maatte ophøre med sin mistænkeliggørelse. Bladet tvivlede dog om, at Venstre vilde være med til et *forfatningsforlig*, og opfordrede de Radikale til at foreslaa 21 aars valgretsalder til kommunalraad.

Konservative kommentarer.

»Nationaltidende« skrev den 20. oktober, at der *ikke* skabtes klarhed.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Dagen efter anstillede det nogle betragtninger om Venstre og de Konservatives forskellige holdning, der for bladet havde en logisk realpolitisk begrundelse i den forskellige stilling til devalueringen. Bladet beklagede, at Venstre foretrak samarbejde med regeringen fremfor med de Konservative. Det sluttede:

»Hvor længe den nu skabte stilling vil vare, ved ingen — politik er og bliver overraskelsernes land. Men hvad der skete i Folketinget natten mellem onsdag og torsdag var midt i uklarheden nyttigt. Fordi det trak en for alle vælgere synlig linie mellem hvem der er virkelig opposition, og hvem der ikke er det, i den af kronedevalueringen fødte politiske situation.«

»Berlingske Tidende« mente den 20. oktober, at *Hedtoft* havde udvist »en sjælden grad af nøjsomhed«. Iøvrigt skrev bladet bl. a.:

»Størst undren vil partiet Venstres stilling vække. Partiet søgte i foraaret at fælde regeringen paa dens økonomiske politik, og endnu i gaar maatte hr. Erik Eriksen, trængt af statsministeren, erklære, at den mistillid, han i april nærede til regeringen, ikke siden havde forvandlet sig til tillid. Ikke desto mindre kunde Venstre ikke, da stemmerne skulde tælles op, yde andet bidrag til situationens løsning end et passivt stemmer ikke.

For Folketinget som helhed var den udgang, den saa stort indledede affære fik, ikke smigrende. De manøvrer, der har udfoldet sig sommeren og efteraaret igennem, har ikke kunnet glæde sig ved befolkningens velvilje, og det vil i hvert fald ikke være i partiernes interesse, at de gentager sig.«

»Fyens Stiftstidende« skrev ogsaa — den 20. oktober — om regeringens nøjsomhed, men udgød især foragtens skaaler over Venstre:

»Regeringen vandt en sejr, der ingen sejr er. Venstre hentede sig en fiasko, der søger sin lige i partiets historie, ikke blot paa grund af selve beslutningen, men fordi hele dramaets forløb har afsløret en haabløs splidagtighed og en himmelraabende mangel paa ledelse i Venstre.

Der blev altsaa intet valg. Men der blev heller intet tilvejbragt af den klarhed, som statsministeren saa inderligt begærede. I dag som i gaar gælder det, hvad hr. Kraft sgde, at der rader en atmosfære paa Rigsdagen, som gør det vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at regere og lovgive. Der gaar nok ikke saa lang tid, før statsministeren opdager, at det var en sølle sejr, han vandt, og Venstre bliver klar over, at det satte en betydelig del af sit renommé overstyr for at vinde en frist, der kun er galgenfrist.«

Kommunistiske kommentarer.

De kommunistiske kommentarer kan kort sammenfattes deri, at »Land og Folk« den 21. oktober betegnede debatten som en komedie og ansaa det for muligt, at valget alligevel kunde komme meget hurtigt. Det var deres opgave at »samle folket« mod den »amerikaniserede« politik — i hvilken forbindelse bladet især anviste den *faglige* kampfront.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

ARBEJDER-BEVÆGELSEN

PARTIET

Partiets nye hovedbestyrelse.

Resultatet af valg af medlemmer til hovedbestyrelsen blev i København-Frederiksberg: Forbundsformand Per Hækkerup, inkassoassistent Edvin Dose, sekretær Urban Hansen, civilingeniør Villy Heising, husmoder fru Else Jørgensen, forbundsformand Ingvard Dahl, arkivar Børge Schmidt, kommunalrevisor Max Bender, typograf Otto Wiinblad, landsretssagfører Karmark Rønsted, maskinarbejder Oscar Christiansen.

Københavns amt: Sogneraadsformand Vald. Hansen, Glostrup, sogneraadsformand Ingv. Nørgaard, Lyngby, maskinarbejder Th. Poulsen, M.F., Rødovre, skoleinspektør, frk. Bodil Wilhelmsen, Roskilde.

Frederiksborg amt: Borgmester Sigurd Schytz, Helsingør, borgmester Einar Thøgersen, Frederiksværk.

Holbæk amt: Kedelpasser Oluf Pedersen, Kalundborg.

Sorø amt: Borgmester V. Christiansen, Ringsted.

Præstø amt: Sogneraadsformand H. P. Hansen, Fensmark, arbejdsmand Niels Anton Nielsen, Strøby.

Bornholm: Snedker Hans Pihl, Nexø.

Maribo amt: Sadelmager S. Lund Jensen, Nakskov, arbejdsmand Johs. Pjengaard, Saxkøbing.

Odense amt: Murer Hans Nielsen, Søndersø, kommunesekretær J. M. Jensen, Ejby.

Svendborg amt: Forretningsfører Sv. Aa. Andersen, Svendborg, forretningsfører Carl Pelck, Nyborg.

Hjørring amt: Resultatet endnu ikke endeligt opgjort.

Thisted amt: Pedel M. C. Andersen, Thisted.

Aalborg amt: Maskinarbejder Kr. Povelsen, Aalborg, lærer Fr. Fischer, Kølby.

Viborg amt: Bager Jens Madsen, Skive.

Randers amt: Bogholder Ingv. Jensen, Randers, kredsformand Manfred Andersen, Voldum.

Aarhus amt: Landpostbud Aage Knudsen, Odder, kontorassistent Rud. Jensen, Aarhus.

Skanderborg amt: Socialudvalgsformand Robert Holm, Horsens, amtsraadsmedlem Hakon Olesen, Østbirk.

Vejle amt: Borgmester Willy Sørensen, Vejle, gasaflæser Carl Jensen, Fredericia.

Ringkøbing amt: Cigarsorterer Poul Nielsson, Holstebro.

Ribe amt: Biografdirektør Rud. Rasmussen, Varde.

Sønderjylland: Forretningsfører Viggo Hansen, Haderslev, borgmester Georg Buchreitz, Aabenraa.

UNGDOMSBEVÆGELSEN

Lederkursus i Tyskland 29. november—8. december.

Socialistisk Ungdoms-Internationale afholder leder-kursus i nævnte tidsrum i Elmstein i nærheden af Neustadt-Pfalz (nær Ludwigshafen).

Hvad programmet for kursuset angaar kan som foreløbige punkter meddeles:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

1) *Tre foredrag om Tyskland af i dag:* Aktuelle politiske problemer i Tyskland — Tyskland mellem øst og vest — Tyske kulturproblemer.

2) *Socialistisk ungdomsarbejde* (foredrag og studiekreds): Politiske opgaver — Organisatoriske spørgsmaal — Socialistisk arbejde — Kulturelle opgaver — Faglige spørgsmaal.

3) *Socialismens teori* med foredrag og studiekreds.

4) Den internationale arbejderbevægelses stilling i dag (foredrag).

Endvidere er der planlagt tre foredrag med følgende emner: Koloniungdommens problemer, Europa-bevægelsen og Israel af i dag.

Der vil meget snart tilgaa organisationerne meddelelse om de nærmere enkeltheder i programmet, om talere ved kursus etc.

FAGBEVÆGELSEN

D. s. F.s formandsmøde.

Den 22. oktober afholdtes det 2. formandsmøde til drøftelse af de forestående overenskomstforhandlinger. Eiler Jensen fremsatte paa forretningsudvalgets vegne betragtninger vedr. de muligheder, som forhandlingerne maatte skønnes at indebære, og orienterede i denne forbindelse om det hidtidige forløb af de mellem hovedorganisationerne løbende forhandlinger om en række generelle problemer, i tilslutning hertil pegede han paa værdien af de omhandlede hovedkravs opretholdelse. Formanden understregede, at forbundene jo er suveræne i deres afgørelse af, hvilke forslag de vil stille, og at formandsmødet ikke er en besluttende forsamling, men et organ til gensidig orientering og drøftelse.

International arbejdskonference i Genève.

Den 32. internationale arbejdskonference afholdtes i Genève i tiden fra 8. juni til 2. juli. Konferencen bestaar af repræsentanter for henholdsvis regeringerne samt arbejdsgiver- og arbejderorganisationerne, og fra 50 af Den internationale Arbejdsorganisations 61 medlemsstater var der mødt ialt 550 delegerede og raadgivere. De danske arbejderrepræsentanter var DsF's formand Eiler Jensen, næstformand Einar Nielsen og forbundsformand Th. Laursen.

I løbet af de godt 3 ugers uafbrudte forhandlinger vedtog konferencen 3 nye konventioner, gennemførte en revision af 5 allerede bestaaende konventioner samt vedtog 3 henstillinger til medlemsstaterne og 2 resolutioner.

Foreningsfriheden blev i princippet fastsat i en konvention af 1948, da spørgsmaalet første gang var til behandling. Den nye konvention supplerer konventionen af 1948 gennem en række bestemmelser, der skal hindre indgreb i foreningsfriheden og i retten til kollektiv forhandling. Konventionen fastslaar, at der skal træffes passende foranstaltninger til at beskytte disse rettigheder, samt indeholder bestemmelse om, at der, hvor det er nødvendigt, inden for hvert lands omraade skal træffes foranstaltninger til at fremme udviklingen og udnyttelsen af et frivilligt forhandlingsapparat mellem arbejdsgiver- og arbejderorganisationerne med henblik paa regulering af løn- og arbejdsvilkaar ved hjælp af kollektive overenskomster.

Den anden konvention omhandler fastsættelsen af *løn- og arbejdsvilkaar i entreprisekontrakter med det offentlige.* Hovedprincipet i denne konvention er, at vedkommende myndigheder skal forbeholde sig, at løn- og arbejdsvilkaar i kontrakter med entreprenører fastsættes i overensstemmelse med de gældende overenskomstmæssige eller koutumemæssige vilkaar. Der blev endvidere vedtaget en henstilling, der supplerer denne konvention.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Den tredje nye konvention vedrører *beskyttelsen af lønningerne* og baseres paa en paa konferencen i 1948 vedtaget beslutning. Den indeholder en række garantier for lønbetalingen og fastslaar bl. a., at lønninger skal udbetales i kontanter, rettidigt og direkte til arbejderne. Det bestemmes videre, at hvor forholdene er saaledes, at lønnen delvis ydes i naturalier, maa dette ikke ske i form af drikkevarer med høj alkoholprocent eller narkotika. Der maa ikke paalægges arbejderne nogen tvang med hensyn til at gøre brug af udsalg og tjenesteydelser, der drives i forbindelse med en virksomhed. og der skal beregnes rimelige priser for de varer, der tilbydes. Ogsaa denne konvention var suppleret med en henstilling indeholdende nærmere bestemmelser vedrørende saadanne spørgsmaal som fradrag i lønnen og perioderne for lønudbetaling.

Denne saavel som de 2 andre nye konventioner har givetvis ingen praktisk betydning for Danmark og de fleste andre europæiske lande, som forlængst har opfyldt de i konventionerne indeholdte krav, men derimod nok for de socialt tilbagestaaende lande og koloniomraderne, hvor der enten slet ikke findes nogen fagbevægelse, eller hvor denne endnu ikke har opnaaet nævneværdig indflydelse.

— — —

Konferencen foretog endvidere en revision af 4 paa søfartskonferencen i Seattle 1946 vedtagne konventioner, der omhandler *ferie med løn, mandskabets opholdsrum ombord paa skibe samt løn- og arbejdstidsspørgsmaalet.* Revisionen af disse konventioner blev foretaget med henblik paa at fjerne hindringerne for deres ratifikation, uden at det paa nogen maade svækker sikringen af søfolkenes rettigheder og de arbejdsforhold, der er fastsat i de originale konventioner.

Konferencen vedtog ogsaa to resolutioner. Den første opfordrer styrelsesraadet til at paalægge Arbejdsbureauet at udarbejde beretninger vedrørende de love og knæsatte regler, der i medlemsstaterne omhandler spørgsmaalet om *aarlig ferie med løn* og *arbejdernes muligheder for fysisk og kulturel rekreation.* Den anden opfordrer styrelsesraadet til at tage under overvejelse at paalægge Arbejdsbureauet at udarbejde en omfattende beretning om *arbejdsløshedsproblemet* og at tage stilling til ønskeligheden af at sætte arbejdsløshedsspørgsmaalet paa dagsordenen for konferencens næste møde, der ligeledes skal behandle ligeløns-problemet. („Arbejderen« 15/10).

Dansk Jernbaneforbund
fejrede den 24. oktober 50 aars jubilæum.

Typografforbundets formand død.

K. A. Jørgensen, der havde været formand for Dansk Typograf-Forbund fra 1938, og som fornylig genvalgtes med meget stort flertal, døde 19. oktober af en hjertelidelse.

1 stemmes majoritet.

Ved valg af formand i de københavnske smedes afdeling 13 genvalgtes kommunisten Eigil Olsen med 356 st., medens hans socialdemokratiske modkandidat Erik Højland fik 355 st. Iøvrigt blev 2 tilbageværende kommunistiske bestyrelsesmedlemmer ombyttet med socialdemokrater. Formandsvalget fandt sted paa et meget fremrykket tidspunkt, da en del medlemmer var gaaet hjem.

Søfolkenes dollarudligning.

Med tilbagevirkende kraft fra devalueringens ikrafttræden faar søfolkene nu et løntillæg, naar de sejler med danske skibe mellem amerikanske havne. Aftalen herom blev truffet ved forhandling mellem søfolkenes og redernes organisationer den 18. oktober.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

De samv. Fagforbund om devalueringen.

I et møde den 22. september behandlede DsF's forretningsudvalg den ved den europæiske mønt-devaluering opstaaede ændring i Danmarks økonomiske forhold. Der vedtoges følgende udtalelse:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund har med repræsentanter for Arbejderbevægelsens Erhvervsraad drøftet den situation, der er opstaaet som følge af devalueringen. Man erkender, at regeringens beslutning af hensyn til erhvervenes konkurrenceevne baade i udlandet og overfor indførte varer var nødvendig.

Det er forretningsudvalgets opfattelse, at en undladelse af at følge pundet fuldt ud vilde have medført uoverskuelige vanskeligheder for erhvervslivet og samtidig rejst store beskæftigelsesmæssige problemer. Danmark maatte derfor følge pundet og indtage samme stilling som vore skandinaviske broderlande.

Forretningsudvalget har med tilfredshed bemærket sig, at det fra regeringens side klart og utvetydigt er tilkendegivet, at den ikke paatænker nogen art af foranstaltninger overfor den i henhold til bestaaende overenskomster gældende automatiske pristalsregulering af lønningerne.

Det er forretningsudvalget magtpaaliggende at advare imod enhver form for overdrivelser i anledning af den situation, devalueringen har medført. Med den største forundring har man set visse dele af pressen — fra den kommunistiske til den konservative — kappes om at udmale den kommende prisudvikling paa sensationel maade. Denne agitation, der kan virke som en opfordring til prisforhøjelser, maa vi betegne som baade urimelig og skadelig. Organisationer og presse bør i stedet se det som deres opgave at medvirke til at undgaa alle unødvendige prisforhøjelser, og vi henstiller i denne forbindelse til regeringen, at der snarest muligt gives befolkningen oplysning om, hvilke prismæssige virkninger devalueringen kan antages at medføre for det daglige forbrugs vigtigste varer.

Vi hilser med tilfredshed de skridt, der paa det prismæssige omraade allerede er taget fra regeringens side. Vi maa i særdeleshed pege paa betydningen af saa vidt muligt at undgaa prisforhøjelser paa de vigtigste varer i det daglige forbrug. Det er vor opfattelse, at det gennem en fast holdning fra myndighedernes side vil være muligt at begrænse prisstigningerne til det absolut uundgaaelige, og af hensyn til den indre økonomiske stabilitet i landet maa dette anses for en af øjeblikkets og den nærmeste tids vigtigste opgaver.

Den nye situation forpligter alle i det danske samfund til ansvarsbevidst indsats. Det maa forhindres, at man fra nogen side udnytter konjunkturerne til personlig berigelse paa den arbejdende befolknings bekostning.

Arbejdernes Fællesorganisation i København

afholdt den 23. september fællesmøde, i hvilket deltog henved 1000 af de 1600 adgangsberettigede københavnske fagforenings-bestyrelsesmedlemmer. Statsminister *Hans Hedtoft* gav en redegørelse for den ved den engelske devaluering nødvendiggjorte tilsvarende devaluering af kronen. Efter nogen diskussion, i hvilken nogle kommunister talte om alt muligt andet end devalueringen, vedtog forsamlingen med alle stemmer mod 15 følgende udtalelse:

Mødet giver paa hovedstadens fagligt organiserede arbejderes vegne tilslutning til den af De samvirkende Fagforbunds forretningsudvalg vedtagne udtalelse angaaende devalueringen og den af Socialdemokratiets kongres vedtagne politiske udtalelse.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Mødet udtaler sin anerkendelse af det resultatrige arbejde, der er udført af den socialdemokratiske mindretalsregering og tilsiger som hidtil regeringen Hans Hedtoft sin støtte i bestræbelserne for at fastholde genopbygningslinjen og skabe bedre økonomiske og sociale forhold for hele det arbejdende folk.

Vi opfordrer hovedstadens organiserede arbejdere til nu mere end nogensinde at slutte op om Socialdemokratiet.

Støberi-, Special- og Maskinfabrikarbejdernes Forbund
fejrede 60 aars jubilæum den 25. september.

Kobbersmedenes Forbund
holdt kongres i Aalborg 22.—24. september. 30 delegerede deltog.

Naar den kommunistiske »faglige internationale« optræder.

Ganske lærerigt er det at erfare, hvordan den under kommunistisk ledelse staaende »faglige Verdens-internationale« optræder overfor en landsorganisation, der er medlem af denne »internationale«. Den finske faglige Landsorganisation er medlem og gjorde under de nylig stedfindende strejker bekendtskab med metoderne.

Den fra »Den faglige internationale« udsendte repræsentant, *René Arrachard*, ankom til Finland mandag den 29. august, men søgte *ikke* kontakt med LO, derimod med »nogle andre«.

Først den 30. august om morgenen, hvor der var ordinært sekretariatsmøde i LO, mødte han op dèr sammen med viceformanden, *Tattari*, der er kommunist, og ønskede at deltage i sekretariatsmødet. Fra LO's side sagde man, at dette var ugørligt, først maatte man lægge plan for hans deltagelse, og iøvrigt fandt man det rimeligt, at han som indledning havde en samtale paa tomandshaand med LO's formand. Det blev ogsaa fastslaaet, at man vilde kræve, at han stillede sine spørgsmaal skriftligt. Efter at spørgsmaalene var fremsat, fik han onsdag den 31. august om formiddagen en samtale med LO's formand, *Huunen*.

LO meddelte R. A., at han skulde faa skriftligt svar paa spørgsmaalene, men tilføjede, at stilen, hvori de er fremsat, lignede forhør, og det vilde man ikke godkende. Endvidere blev han gjort bekendt med, at han øjensynligt ikke var orienteret om de faktiske forhold eller i hvert tilfælde orienteret af fremmede.

Det kan her indskydes, at R. A. allerede tirsdag aften talte ved levnedsmiddelarbejdernes strejkemøde og her uden videre gav de strejkende ret i deres krav.

Onsdag eftermiddag, før forhandlingerne med Huunen endnu var tilendebragt, sendte R. A. et telegram til Saillant, hvori han angav, at der fra Det faglige Verdensforbunds side bør træffes forberedelser til sympatitilkendegivelser.

Sekretariatet besluttede, at formuleringen af svaret til Arrachard skulde godkendes af LO's repræsentantskab. Man kunde ikke nøjes med at give svar, men maatte ogsaa fremsætte nogle spørgsmaal til Verdensforbundet:

1. Kan Det faglige Verdensforbund godkende udsendingens fremgangsmaade og forhandlingsmaade? Her tænkes ikke blot paa hans handlinger, men ogsaa paa de undersøgelser, han har foretaget.
2. Kan man godkende, at han uden videre tog stilling for de strejkende uden at kende LO's stilling?

En anden mærkværdighed er, at han kom overraskende og uden anmeldelse for LO, men da han læste sin afskedstale ved repræsentantskabsmødet, sagde han, at han »var indkaldt til forhandling«. Og det er

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

derfor naturligt, at man har spurgt Verdensforbundet: »Hvem har kaldt ham?«

I besvarelsen af Arrachards spørgsmaal siger LO bl. a.:

Hvis de indgaaede lønaftaler ikke respekteres, maa LO tage beslutning, og de fag eller forbund, som bryder bestaaende aftaler, kan ikke fortsat være med i LO. Opretholdelse af enheden kan kun ske paa denne basis. Der er tale om et aftaleprincip, som maa respekteres af *begge* parter. Dette aftaleprincip er godkendt ogsaa af en del af de strejkende forbund, og strejkerne er derfor lovstridige (murere, dykkere og bygningsarbejdere har kunnet paaberaabe sig, at de for tiden ikke havde nogen aftale, da de hidtil gældende overenskomster for tiden var til forhandling).

— — —

Kommunisternes begrundelse for aktionen var som bekendt stigningen i prisniveauet. Heroverfor staar den kendsgerning, at den samlede prisudvikling i tiden fra april 1948—juni 1949 uofficielt viser et pris*fald* paa 200 mark eller ca. 1 pCt. nedgang. En anden aarsag til, at kommunisternes paastand om løn- og prisudviklingen er forkert, har man deri, at der er foretaget en væsentlig skattenedsættelse, som har betydet, at 52 pct. af skatteyderne intet skal betale i statsskat. Endvidere er omsætningsskatten nedsat med 5 pct. (hvilket dog først og fremmest er til fordel for andre), og børnebidraget er forhøjet fra og med det 2. barn med 100 mark pr. maaned; en tilsvarende forhøjelse er givet de gamle og invaliderne.

I den finske lønpolitik er problemet at opretholde eksportmulighederne. Sker det ikke, vil det straks gaa ud over beskæftigelsen. Hvis der gennemføres en forhøjelse af lønningerne, vil det uvægerligt give ringere eksportmuligheder end nu. Altsaa: Der maa findes andre metoder til forbedring af arbejdernes leveniveau. Naturligt vil det i saa henseende være at se paa socialpolitiken.

Handels- og Kontormedhjælperforbundets kongres

blev afholdt i København 18. september. Kongressen talte 424 stemmeberettigede delegerede.

Gustav Pedersen trak sig — under hjertelig hyldest — tilbage fra formandsposten. Som hans afløser valgtes Erling Dinesen.

Om *lørdagslukningen* vedtog kongressen følgende udtalelse:

Da forholdene inden for butikshandelen fortsat vil gøre det nødvendigt at betragte lukkeloven som en arbejdstidsbeskyttelse dels for butiksmedhjælperne og dels for de detailhandlere, der ikke kan holde medhjælpere i deres butik, og da det gennem alle de forhandlinger, der har været ført, og de erfaringer, der er indhøstet, er slaaet fast, at der ikke findes anden praktisk mulighed for sikring af en rimelig arbejdstid for butiksfolk end week-end-lukningen, henstiller kongressen indtrængende til regering og Rigsdag at indarbejde 14-lukningen om lørdagen i den endelige lukkelov.

Kongressen ønsker samtidig at understrege, at den fortsat bedre vareforsyning efterhaanden har fjernet langt den overvejende del af de ulemper, der i første omgang knyttede sig til den tidlige lørdagslukning, og vi er overbeviste om, at tilpasningen til week-end-ordningen er ved at være fuldbyrdet.

Vi ønsker endelig at gøre opmærksom paa, at week-end-lukningen ikke alene har interesse for butiksfagene og de haandværksfag, hvis arbejdstid er afhængig af butikslukningen, men endvidere for de mange omraader, hvis arbejde korresponderer med butikerne (en-gros-handel, transport m. m.).

Vi kan derfor med rette understrege, at paa samme maade som

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

søndagen først blev den almindelige fridag, da butikkerne skulde lukke hele søndagen, faar den danske befolkning først almindelig week-end med alle dens sociale fremskridt, naar butikkerne lukkes lørdag eftermiddag.

Iøvrigt henvises til udtalelsen paa Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbunds kongres i september 1945.

Og om *organisationens forhold til staten* udtaltes:

Kongressen henstiller til regering og Rigsdag, at man under hensyntagen til den fortsatte vækst i statens administrationsapparat organiserer arbejdet dér efter følgende retningslinier:

Alle uuddannede, der antages i statens tjeneste til udførelse af kontorarbejde, gennemgaar en uddannelse paa samme maade som i de private virksomheder, der iflg. lærlingeloven er forpligtede til at uddanne alle de unge, de antager.

Kontormedhjælpere, der antages i en senere alder, gives adgang til at supplere deres andet sted erhvervede uddannelse med henblik paa statens særlige arbejdsforhold, saaledes som det allerede er paabegyndt gennem organisationens 2-aarige eksamensfri statskontorskole. Man finder det iøvrigt naturligt, at udgifterne ved denne skole bæres af staten.

Det administrative arbejde bør lønningsmæssigt henføres til assistentordningen, saaledes at medhjælperne efter endt uddannelse straks ansættes i assistentklassen og derfra overgaar til de avancementsstillinger, der maatte være naturlige for faget.

Paa det i forbindelse med kongressen stedfundne delegeretmøde i *arbejdsløshedskassen* vedtoges krav om ændringer i loven saaledes,

1) at der ydes huslejehjælp til ikke forsørgere,

2) at udgifterne ved ydelse af børnetillæg refunderes kasserne af staten,

3) at differencen mellem forsørgeres og ikke-forsørgeres understøttelse afholdes af staten,

4) at karensdagene kun træder i kraft een gang indenfor et understøttelsesaar.

I forbindelse hermed opfordredes staten og kommunerne til særlig at beskæftige medhjælpere i en mere fremrykket alder, da særlig disse aldersklasser, naar de bliver ledige, har svært ved at skaffe sig arbejde i det private erhverv.

Hvordan Moskva »orienteres«.

Den sovjetrussiske landsorganisations organ »Trud« bragte i sit nummer for 30. juli d. a. en artikel i form af et »brev fra Oslo« med overskrift »De norske fagforeningsbureaukraters forræderiske politik«. Vi gengiver her et uddrag af artiklen som et eksempel paa den »orientering«, som fra visse sider gaar østpaa. Den trænger ikke til yderligere kommentarer fra vor side.

Artiklen staar som leder i bladet og strækker sig over fire spalter. Den er skrevet af en person, som kalder sig »R. Nilsen«, og som i indledningen siger, at arbejderpartiets ledere og fagforeningsbureaukrater gør hvad de kan for at splitte arbejderklassen og svække dens stilling.

Fornylig vedtog fagkongressen (den norske fagbevægelses ordinære generalforsamling, red.), hvis deltagere var omhyggeligt udvalgte af de reaktionære spidser i landsorganisationen, en række arbejderfjendtlige resolutioner.

Det nævnes i artiklen, at lønningerne blev lagt fast for den tid, Marshallplanen skal vare, og at de enkelte afdelinger blev frataget retten til at strejke uden tilladelse fra »den bureaukratiske ledelse i LO, som bestaar af storkapitalens agenter.«

Toppen paa denne arbejderfjendtlige politik var beslutningen om at

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

gaa ud af den faglige internationale. De anglo-amerikanske splittelsesfolk havde sendt deres tro tjener, den danske landsorganisations formand, E. Jensen, til kongressen, for at han skulde bagvaske faginternationalen.

Brevets forfatter fortæller videre, at borgerpartierne er meget tilfredse med højresocialisterne, og at den »patenterede renegat« Tranmæl blev lykønsket af det reaktionære »Morgenbladet«, da han fyldte 70 aar.

Men inden for Arbejderpartiet vokser oppositionen mod Tranmælklikens amerikanske kurs, og gruppen »Vejen frem« er et bevis paa gæringen i partiet.

Naturligvis kan bureaukraternes forræderiske politik ikke afskaffe klassekampen i Norge, fortsætter forfatteren og nævner som bevis nogle smaastrejker.

I de brede lag hedder det derefter, kritiserer man stærkt regeringens politik, fordi den gaar ud paa at opfylde alle amerikanernes krav og navnlig give dem eneret til udførsel af malmen fra Sydvaranger og overføre til dem en del af rettighederne i det nye jernværk.

Forfatteren slutter med at sige, at mod Nordahls og Tranmæls strejkebryderpolitik har det norske proletariat sat international solidaritet og venskab med alle fredelige kræfter i verden.

— — —

Ovenstaaende er taget fra Norges faglige landsorganisations blad »Fri Fagbevægelse« 15. september d. a.

Man forstaar, at naar de norske kommunister bærer sig saadan ad, saa maatte det gaa dem, som det gik ved det norske stortingsvalg, hvor de tabte 10 af deres 11 mandater.

Finlands fagbevægelse.

Efter kommunisternes totale nederlag i den strejke, der tillige truede med at sprænge den finske fagbevægelse, har de 7 kommunistbeherskede fagforbund, der blev ekskluderet af den faglige landsorganisation for overtrædelse af dettes love og brud paa overenskomsterne, kapituleret og har anmodet om at maatte vende tilbage til LO.

De har erklæret sig villige til herefter at følge LO's love og beslutninger, og desuden er de indforstaaet med at ordne deres virksomhed saadan, at de medlemmer, som i strejkeperioden var loyale mod LO og nægtede at følge strejkeordrerne, ikke udsættes for repressalier eller stemples som strejkebrydere.

ØKONOMI OG STATISTIK

Økonomisk Oversigt. (Ved Arbejderbevægelsens Erhvervsraad).

DANMARK

Beskæftigelsen.

Ved udgangen af september maaned er der ialt 38.400 arbejdsløse, hvilket er 7.800 mere end ved udgangen af august maaned, hvor tallet var 30 600. Arbejdsløshedsprocenten er fra august til september steget fra 5,0 til 6,2. Antallet af egentlige arbejdsløse (med mere end 7 dages ledighed) er steget fra 13.400 til 18.500 eller med 5.100, hvilket udgør langt den største del af den samlede stigning paa 7.800.

Ved udgangen af september maaned 1948 var arbejdsløshedstallet ialt 26.000 med 10.600 egentlige arbejdsløse og 15.400 betingede arbejdsløse.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Den gruppe, der har de fleste arbejdsløse, er arbejdsmændene, hvor dér er 9.845 egentlige arbejdsløse, hvilket er 53 pct. af det samlede antal egentlige arbejdsløse. I september 1948 var tallet 5.157 eller 49 pct. Arbejdsmændenes andel af det samlede antal arbejdsløse er saaledes steget, men kun fra 49 til 53 pct.

Tallet for egentlige arbejdsløse ligger i aar betydeligt højere end sidste aar, idet stigningen er 7.900, fra 10.600 til 18.500 eller ca. 75 pct. højere end sidste aar. Stigningen af betinget arbejdsløse har været mindre, idet der sidste aar var 15.400 mod 19.900 i aar.

Danmarks bidrag til frigørelsen af den europæiske handel.

Man er nu i Marshall-organisationen i Paris blevet enig om paa et konkret plan at gennemføre foranstaltninger, der skal øge samhandelen mellem de europæiske lande og gøre denne samhandel saa fri som mulig. Paa raadsmødet i Paris den 13. august d. a. vedtog man, at de enkelte lande skulde aflevere lister over varer, for hvilke de med det samme gav fri import, samt lister over varer, landene var villige til at give fri import for, hvis de andre foretog lignende skridt. Det er meningen, at de enkelte medlemslandes lister skal afvejes mod de andre landes, dog vil der blive taget hensyn til de enkelte landes særlige økonomiske situation.

I de forløbne uger har der været ført en række drøftelser mellem regeringen og erhvervsorganisationerne om frilisternes indhold og størrelse. De lister, man har forhandlet om, er dels udkast til en betinget friliste for import fra Marshall-landene med undtagelse af Belgien, Svejts, Vesttyskland og Italien (over for hvilke man af valutamæssige grunde ikke i øjeblikket kan gøre importen fri), dels en saakaldt globalliste, d. v. s. en liste, i hvilken man anfører varer, der indtil et vist kvantum kan importeres fra et hvilket som helst af Marshall-landene bortset fra Belgien, Svejts, Vesttyskland og Italien. Desuden har man udarbejdet en fortegnelse over danske varer, for hvilke man bør kræve importlettelser i udlandet som modydelse for de danske importlettelser.

Fra handelens side har man ønsket gennemført en mere vidtgaaende liberalisering. Handelen har ved en henvendelse til Rigsdagens vareforsyningsudvalg givet udtryk for, at liberaliseringen bør gaa forud for hensynet til opretholdelsen af den fulde beskæftigelse. Fra industriens og arbejderbevægelsens side har man navnlig været betænkelig ved at medtage maskiner paa frilisterne, idet den danske maskinindustri ikke er ligestillet med dens konkurrenter, saalænge producenterne af saa vigtige varer som kul, jern og staal opretholder højere priser for eksporten end for hjemmemarkedet. Saalænge andre lande sælger disse vigtige raavarer billigere til deres egen industri end til dansk industri, vil det være uholdbart af hensyn til beskæftigelsen i den danske industri at give slip paa mulighederne for at kunne regulere importen af maskiner, der alene paa grund af prisdiscriminationen for raavarer (som jo let kan blive kraftigere, end den er i øjeblikket) kan produceres billigere i udlandet end her i landet.

Ved bedømmelsen af de danske frilister maa man ikke blot tage i betragtning, at Danmark ikke foretager prisdiscrimination paa danske raaprodukter, men det maa ogsaa tages i betragtning, at Danmark i øjeblikket er et af de lande, der har de laveste toldsatser i verden.

Efter en sidste forhandling i vareforsyningsudvalget er listerne nu

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

blevet sendt til Paris. Den betingede friliste omfatter nu varer for et beløb paa omkring 450 mill. kr.

Englandsaftalen forlænget til 1. januar.

De gældende handelsaftaler mellem Danmark og England er blevet fornyet indtil nytår. Der vil til den tid blive optaget nye forhandlinger i London.

Resultaterne af toldforhandlingerne i Annecy.

Paa den internationale konference om told og udenrigshandel, der afholdtes i Annecy fra den 11. april til den 27. august d. a., sluttede Danmark toldaftale med 20 lande, deriblandt Storbritannien, USA, Frankrig, Italien, Tjekoslovakiet, Canada samt de nordiske lande. Indholdet af disse aftaler er nu blevet offentliggjort.

Danmark opnaaede ved de direkte toldforhandlinger indrømmelser for ialt ca. 200 toldpositioner, heraf ca. 115 nedsættelser i de 20 lande, med hvilke direkte aftaler blev truffet.

Af de indrømmelser, Danmark har opnaaet ved direkte toldforhandling, har der navnlig været stor forhaandsinteresse for de amerikanske toldindrømmelser. Nedenfor er angivet de vigtigste toldnedsættelser, amerikanerne indrømmede Danmark:

	Gældende toldsats	Fremtidig toldsats
Dansk Roquefort og Gorgonzola (Blue-mold)	5 c. pr. lb, dog mindst 25 pct. a. v.	3 c. pr. lb, dog mindst 15 pct. a. v.
Smør i tiden 1. april—15. juli for et toldkontingent paa 5 mill. lbs.	14 c. pr. lb.	7 c pr. lb.
Smør i tiden 16. juli—31. oktober for et toldkontingent paa 5 mill. lbs.	14 c. pr. lb.	7 c pr. lb.
Import til Amerika af smør forudsætter dog fortsat, at der udstedes fornøden importlicens af det amerikanske landbrugsministerium.		
Visse typer dieselmotorer og dele dertil	27½—35 pct. a. v.	17½ pct. a. v.
Knive, gafler m. v. med haandtag af sølv	16 c. + 35 pct. a. v.	8 c. + 17½ pct. a. v.
Sterlingsølvtøj	32½ pct. a. v.	25 pct. a. v.
Akvavit	2½ $ pr. proof gall.	1¼ $ pr. proof gall.
Kunstgenstande af værdi ov. $ 2.50	20 pct. a. v.	10 pct. a. v.

Over for England lykkedes det Danmark at opnaa toldindrømmelser for dansk Roquefort og Gorgonzola (fra 15 pct. af værdien til 10 pct. af værdien), pølser, tarmrensemaskiner, fiskerogn, fjerkræ m. v.

Endvidere blev toldsatserne for bl. a. smør, æg, anden ost og fersk eller saltede fisk, som Danmark allerede havde opnaaet bundne ved handelsaftalen af 1933, inddraget i Annecy-toldaftalen.

Af de øvrige lande, hvor toldnedsættelserne har særlig interesse for

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Danmark, kan nævnes Sverige, Norge, Finland og Tjekoslovakiet, Canada og Chile. Ogsaa over for Frankrig og Italien har Danmark opnaaet nedsættelse af en række toldsatser, men da de franske toldsatser for tiden er suspenderet, og da det italienske toldlovforslag, som dannede grundlag for forhandling, endnu ikke er sat i kraft, vil de opnaaede resultater paa disse lande ikke faa umiddelbar betydning for samhandelen.

Som modydelse for de toldnedsættelser, Danmark har opnaaet ved forhandlingerne i Annecy, har Danmark nedsat en række toldsatser bl. a. for en række tekstilvarer, ligesom Danmark har bundet sin toldfrihed for en række varer.

En fuldstændig oversigt over resultaterne af toldforhandlingerne i Annecy findes i Udenrigsministeriets Tidsskrift nr. 20, 15. oktober 1949.

Dansk—fransk handelsaftale.

Den 10. oktober blev der i Paris undertegnet en dansk—fransk handelsaftale for perioden 1. november og et aar frem. Der regnes med en eksport paa 270 mill. kr. fra dansk side og en import paa 300 mill. kr. Differencen dækkes af trækningsrettigheder, som Danmark har faaet tilstaaet gennem Marshallplanen. Fra dansk side skal leveres 11.000 tons smør, 4.000 tons ost, 13.000 tons saasæd, 2.000 tons flæsk, 60.000 tons kartofler, mælkekonserves for 11 mill. kr., frø for 10 mill., skibe for 50 mill., maskiner for 15 mill. samt fisk, heste, muslinger, grøntsager, tarme, kryolit, øl.

Fra Frankrig faar Danmark bl. a. 120.000 tons jern og staal, 280.000 tons raafosfat, 37.000 tons kaligødning, 5.500 tons kopra, 6.000 tons palmekærner og palmeolie, 26.000 tons soda, kemikalier, vin og spirituosa, automobiler, metervarer og maskiner. Handelsaftalen betyder en væsentlig stigning i samhandelen mellem de to lande. Frankrig vil i det kommende aar blive Danmarks største handelspartner efter England.

Grunden til den ekstraordinært store aftale maa dels søges i den tørkeperiode, der i sommer har været i Sydeuropa, og som har øget Frankrigs behov for danske landbrugsvarer, og dels Danmarks ønske om en omlægning af vor import navnlig af valseværksprodukter fra Belgien til Frankrig.

Dansk—polske handelsforhandlinger.

For tiden foregaar der i København forhandlinger med en polsk delegation om en ny dansk—polsk handelsaftale. Forhandlingerne synes at trække i langdrag, idet der er store vanskeligheder ved at komme til enighed om prisen paa den for Danmark vigtigste vare, kul. Foreløbig har polakkerne forlangt en pris, der ligger ca. 30 pct. over den pris, vi hidtil har betalt for de polske kul. Af betydning for forhandlingen om de polske kulpriser er naturligvis de dansk—engelske handelsforhandlinger, der foregaar for tiden, idet vi fra England ogsaa venter at faa ret store kvanta kul.

Devalueringen og udenrigshandelen.

I fortsættelse af artiklen angaaende devalueringen i sidste numer af Socialdemokratiske Noter bringes nedenfor en oversigt over, i hvilket omfang de forskellige lande har devalueret. Landene er delt i 3 hovedgrupper: 1) lande, der ligesom Danmark fuldtud har fulgt sterling, 2) lande, der har devalueret, men i mindre omfang end sterling (kronen),

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

3) lande, der pr. 3. oktober ikke havde devalueret. Samtidig er for de nævnte lande anført, hvor stor Danmarks import og eksport har været i de første 7 maaneder af 1949.

1. Lande, der har devalueret med 30 pct.

	Danmarks import (jan.-juli) mill. kr.	Danmarks eksport (jan.-juli) mill. kr.
Storbritannien og Nordirland	727,0	807,9
Irland	0,5	4,5
Norge	92,6	85,1
Sverige	154,9	103,5
Island	2,6	22,4
Finland	70,9	48,9
Holland	47,9	34,5
Grækenland	1,5	6,4
Ægypten	1.9	6,6
Sydafrika	3,2	1,9
Irak		0,2
Israel	4,7	14,3
Syrien		0,7
Indiske Union	6,3	11,1
Australien	7,6	1,3
New Zeeland	3,2	0,3
Ceylon	3,3	0,3
Burma		0,5
Britiske kolonier	8,1	13,9
Hollandske besiddelser		3,9
Færøerne og Grønland	9,5	35,5
Ialt	1145,7	1203,7

2. Lande, der har devalueret, men mindre end 30 pct.

	Devalueret med pct.	Import mill. kr.	Eksport mill. kr.
Belgien—Luxembourg	12	164,5	146,8
Frankrig	22	114,7	44,1
Canada	10	12,8	6,9
Portugal	15	7,9	5,0
Italien	10	66,6	35,3
Vesttyskland	20	59,5	74,4
Uruguay		1,4	1,0
Franske besiddelser	22	6,7	14,6
Belgisk Kongo	12	0,2	0,6
Portugisiske kolonier		2,2	0,5
Ialt		436,5	329,2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

3. Lande, der pr. 3. oktober ikke har devalueret.

	Import mill. kr.	Eksport mill. kr.
Svejts	49,7	38,8
U. S. A.	449,5	69,5
Pakistan		1,3
Filippinerne	19,8	0,3
U. S. S. R.	33,2	28,9
Polen	118,7	64,7
Tjekoslovakiet	37,6	21,8
Ungarn	8,6	3,5
Jugoslavien	12,8	3.2
Bulgarien	0,3	0,8
Rumænien	10,9	1,4
Tyske østzone	17,2	15,8
Mellem- og Sydamerika	74,5	20,0
Spanske kolonier	2,7	0,1
Tyrkiet	5,2	2,8
Spanien	21,8	20,8
Østrig	16,5	13,5
Iran		0.2
Japan		2,5
Andre lande	6,4	5,2
Ialt	885,4	315,1

Det viser sig saaledes, at af en samlet dansk *import* paa 2463,4 mill. kr. i første halvaar 1949 kom 1145,7 mill. kr. (eller 46,5 pct.) fra lande, der har devalueret i samme omfang som Danmark, medens 434,3 mill. kr. (eller 18 pct.) kom fra lande, der har devalueret mindre end 30 pct., og 885,4 mill. kr. (35,5 pct.) hidrører fra lande, der ikke har devalueret.

Af den danske *eksport* paa ialt 1848 mill. kr. gik 1203,7 mill. kr. (65,2 pct.) til lande, der har devalueret 30 pct., 329,2 mill. kr. (17,8 pct.) gik til lande, der har devalueret mindre end 30 pct., og 315,1 mill. kr. (17,0 pct.) gik til lande, der ikke har devalueret.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Statistiske meddelelser.

	Septbr. 1949	August 1949	Juli 1949	Septbr. 1948	August 1948	Juli 1948
Engrospristallet (1935 = 100) ...	257	255	256	259	259	258
heraf importvarer	290	285	289	299	299	299
eksportvarer	308	308	308	312	311	311
hjemmemarkedsvarer	237	237	236	235	236	234
Produktionsindeks for industrien (1935 = 100)[1]	163	152	115	154	147	106
heraf konsumvarer	159	149	111	146	139	103
produktionsvarer	168	155	120	162	156	108
Indeks for den animalske landbrugsproduktion (1935 = 100)	—	90	97	66	63	72
Indeks for antal arbejdstimer i industrien (1935 = 100)[2]	165	154	114	158	151	104
Antal organiserede arbejdsløse ved maanedens udgang[3]	18.464	13.384	14.808	10.943	8.894	7.917
heraf mænd	15.868	11.065	12.783	9.310	7.587	6.814
Arbejdsløshedsprocenten	3,0	2,2	2,4	1,8	1,5	1,3
Øvrige arbejdsledige	19.887	17.244	15.879	14.847	18.668	9.972
Byggeomkostningsindeks (august 1939 = 100)	207	207	207	203	202	201
Prisnoteringer for landbr.varer:						
Smør: afregn.sum kr. pr. 100 kg	600	600	600	650	650	650
Flæsk pr. kg	4,04	4,10	4,10	3,94	3,94	3,94
Byg (frihandelskorn) kr. pr. 100 kg	40,40	36,92	40,50	44,75	43,25	51,00
Indeks for obligationer (1935 = 100)	103	104	103	105	107	108
Indeks for aktier (1935 = 100) ...	111	108	106	125	127	125

[1]) Grundlaget for beregningen er ændret fra november 1948, Indekstallene viser aarets sæsonbevægelser, nedgange paa grund af ferie, helligdage m. v.
[2]) Indekstallene for antal arbejdstimer viser ligesom produktionsindeks for industrien sæsonbevægelsen, nedgang paa grund af helligdage, ferie m. v.
[3]) Arbejdsløse, som har været uden beskæftigelse i mere end 1 uge.
[4]) Ophørt ved lov af 7. maj 1948.

Det nye pristalsbudget.

Ved et møde i pristalsnævnet den 6. oktober forelagde Statistisk Departement et nyt pristalsbudget, der vil blive anvendt ved pristalsberegningen fra og med oktober-pristallet. Det afløser det »krigsbudget«, der har været anvendt ved pristalsberegningen siden juli 1942.

Det nye budget adskiller sig især paa følgende punkter fra det hidtil anvendte: 1. Den samlede budgetudgift er næsten dobbelt saa stor; 2. Der er taget flere varer med; 3. Hovedgruppernes andel af den samlede udgift er væsentlig ændret og 4. »Pristalsfamiliens« børnetal er blevet mindre.

Kravet om et nyt budget som grundlag for pristalsberegningen er fremført af De samvirkende Fagforbund allerede, forinden pristalsnævnet blev nedsat. Det blev rejst paany i nævnet, som i december 1948 enedes om at henstille til Statistisk Departement at sætte en ny forbrugsundersøgelse igang. Undersøgelsen er herefter foretaget paa grundlag af interview-metoden, som med godt resultat er anvendt i andre lande, bl. a. i Sverige. Ved denne metode undgaar man den meget omstændelige regn-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

skabsføring gennem et aar med paafølgende gennemgang af materialet, der plejer at tage 2—3 aar. 500 familier er af interview'erne blevet spurgt om, hvorledes de i 1948 har givet deres penge ud, og ved at holde sig til hovedgrupper af udgifter er det lykkedes at gennemføre undersøgelserne i løbet af sommeren 1949. De adspurgte familier er udvalgt saaledes, at de repræsenterer et bredt udsnit af arbejder- og funktionærfamilier. Familiernes aarsindtægt ligger fra 4000 kr. aarligt til 20.000 kr. og derover. Af oplysningerne fra de 500 familier var de 57 for mangelfulde til at kunne anvendes. De resterende 443 familier fordelte sig paa følgende maade over de forskellige indkomstgrupper:

Antal familier, fordelt efter størrelsen af familiens indtægt.

Samlet indtægt	Arbejdere	Funktionærer	Ialt
4 — 5000	4	—	4
5 — 6000	11	—	11
6 — 7000	29	7	36
7 — 8000	51	17	68
8 — 9000	45	26	71
9 —10000	40	24	64
10 —12000	57	42	99
12,5—15000	20	30	50
15 —20000	7	19	26
20000 og derover	—	14	14
Tilsammen	264	179	443
Gennemsnitlig indtægt kr.	9226	11885	10297

Paa grundlag af de af familierne opgivne *udgifter* er udgiftbudgettet derefter blevet opstillet svarende til en gennemsnitlig aarlig udgift paa 10.042 kr. Med det hidtil anvendte budget var aarsudgiften i juli 1949 paa 5.423 kr.

Forhøjelsen af budgetudgiften betyder ikke, at pristallet sættes tilsvarende op. Budgettet anvendes alene til beregning af, hvor meget leveomkostningerne *forholdsmæssigt bevæger sig*, naar priser, skatter m. v. ændres. Budgettet benyttes til at finde ud af, hvor megen *vægt* der ved beregningen af den *gennemsnitlige* stigning i leveomkostningerne skal lægges paa prisbevægelsen for den enkelte vare. Det finder man rigtigst ved at lade priserne indgaa i et familiebudget, der nogenlunde passer til det gennemsnitlige forbrug. Det er herefter de *fremtidige* prisforandringer op eller ned, der kommer til at indvirke paa pristallet. Pristallet 307 for juli (1914 = 100) bliver staaende. Det udregnes da for oktober med anvendelse af det nye budget, hvor meget prisbevægelserne paa de enkelte varer siden juli vil give i procentvis bevægelse for hele budgetudgiften, og tallet 307 forhøjes eller nedsættes da med samme *procentvise* ændring. Herved kædes det gamle pristal sammen med det nye.

Man kan spørge, om det nye budget paa ca. 10.000 kr. da ikke ligger paa et saa højt udgiftsbeløb, at det vil give et galt billede af prisbevægelsens betydning for en arbejderfamilie. Det maa imidlertid erindres, at pristalsbudgettet skal være udtryk for *gennemsnittet* hos de familier, hvis lønninger reguleres efter pristallet. Tidligere har det været kritiseret, at pristalsbudgettet regnede med en alt for lav indtægt. Man kan derfor vanskeligt udarbejde budgettet paa et bedre grundlag, end det

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

man faar ved at tage et udsnit af familier, hvis indtægter gennemsnitlig ligger nogenlunde paa samme højde som gennemsnittet inden for arbejder- og funktionærgruppen. Det gamle budget tog ikke de højere lønnede med, men netop derfor fik man heller ikke det rigtige gennemsnit. Statistisk Departement har sammenlignet det nye budget med oplysningerne fra lønstatistikken og skattestatistikken og har derved sikret sig, at budgettets samlede udgift svarer nogenlunde til det virkelige gennemsnit.

Naar budgettet fra 1942 kom til at ligge paa et for lavt niveau for efterkrigstidens beregninger, var det endvidere, fordi lønningerne dengang ikke var fulgt med prisstigningen. Det var først i perioden efter 1942 og især efter krigen, at lønningerne blev rettet op. Derfor er familiernes indtægt steget særlig stærkt i forhold til 1942. Af denne grund, og fordi man nu bevidst har stilet efter at faa et *bredere* udsnit af indtægtsgrupper med, er den samlede udgift (og indtægt) blevet ca. 10.000 kr. I familieindtægten indgaar dog ogsaa eventuel bifortjeneste samt hustruens indtægt. At man herved er kommet frem til et budget, der er bedre i overensstemmelse med det faktiske forbrug inden for arbejder- og funktionærklassen, er der ingen tvivl om.

Det nye budget fordeler sig paa følgende maade paa de forskellige hovedposter. Til sammenligning er anført det gamle budgets procentvise fordeling:

	Nyt budget		Gammelt budget
	kr.	pct.	pct.
Fødevarer	2.721	27,1	39,3
Klæder, fodtøj, vask	1.426	14,2	11,0
Bolig	787	7,8	10,8
Brændsel og belysning	521	5,2	7,1
Skatter, kontingenter o. l.	1.752	17,5	15,2
Andre udgifter	2.835	28,2	16,6
Ialt	10.042	100,0	100,0

Da det er den saakaldte *vægtfordeling*, der bestemmer, med hvilken styrke de enkelte posters prisændringer paavirker pristallet, er det afgørende ved det nye budget derfor ikke, om det ligger paa et lidt højere eller lavere niveau, men derimod hvilken *andel* de enkelte poster udgør af det samlede budget. Det nye budget adskiller sig her fra det gamle især derved, at fødevareposten og boligposten udgør en procentvis mindre del af budgettet end tidligere, 35 pct. mod tidligere 50 pct., mens omvendt posten »Andre udgifter« udgør en betydelig større del, 28,2 pct. mod tidligere 16,6 pct.

Da det tidligere har været kritiseret stærkt, at pristalsbudgettet regnede med et alt for lille forbrug af de mindre nødvendige varer som tobak, øl, spiritus, vin samt udgifter til fornøjelser, maa det nye budget ogsaa i denne henseende betegnes som et bedre udtryk for virkeligheden. Pristallet er nu blevet mere følsomt overfor beskatningen af disse varer. Forbruget af tobak, øl, spiritus, vin og fortæring ude er forøget til ca. 15 pct. af budgettet mod tidligere 7 pct. Hvilken indflydelse i op- eller nedadgaaende retning den ændrede vægtfordeling vil faa paa pristalsbevægelsen i fremtiden kan man imidlertid ikke vide noget om, før man kender prisbevægelserne for de enkelte grupper, og herom kan

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

kun fremtiden fortælle. Af Statistisk Departement kan man kun forlange, at der udarbejdes et beregningsbudget, der ligger saa nær som muligt op ad det virkelige gennemsnitlige forbrug, og dette er formentlig opnaaet med det nye budget.

De samvirkende Fagforbund har fremsat ønske om, at der blev taget flere varer med inden for de enkelte hovedposter. Dette ønske er i nogen grad opfyldt, idet fødevareposten er blevet suppleret med kød- og paalægsvarer samt flere grøntsager. For fodtøj regnes nu med over en halv snes typer mod tidligere kun herresko. Ogsaa paa andre punkter er antallet af varer udvidet.

En fejl ved det gamle budget var, at antallet af børn var for stort i forhold til gennemsnittet for hele befolkningen. Det betød, at børnetilskud fik for stor vægt i beregningen. Børnetallet er nu nedsat fra 1,84 til 1,37 i »pristalsfamilien«.

UDLANDET

Norges Stortingsvalg
blev en straalende sejr for Arbejderpartiet og arbejderregeringen. Partiet vandt en halv snes mandater og dermed et solidt flertal i Stortinget. Højres haab om fremgang blev skuffet, og kommunisterne satte halvparten af sine stemmer til og mistede paa grund af den særlige valgordning alle sine 11 mandater. Partiernes procenttal af stemmer blev:

Arbejderpartiet	45,7	(mod	41	i 1945)
Højre	15,6	—	17	—
Venstre	12,5	—	13,8	—
Kristeligt folkeparti	8,5	—	7,8	—
Borgerlige fælleslister	6,3	—	—	—
Kommunisterne	5,8	—	11,9	—

Mandatfordelingen blev 85 til Arbejderpartiet, 23 til Højre, 12 til Bondepartiet, 21 til Venstre, 9 til Kr. Folkeparti og 0 til Kommunsterne.
Det samlede antal afgivne stemmer udgjorde 1.748.000.

De norske valg.
»Arbeiderbladet« skriver 18/10 bl. a.:

Kommunistene blir sterkt underrepresentert på det nye storting, men de får trøste seg med at de indirekte har gjort seg merkbart gjeldende. De har hjulpet en rekke høyremenn inn på tinget, såleis her i byen Aftenpostens redaktør, i Akershus prosten i Bærum og i Buskerud redaktøren av Drammens Tidende.

Under valgkampen rettet Høyre og de øvrige borgerlige partier og også kommunistene alt sitt skyts mot Arbeiderpartiet og fagorganisasjonen. Vi sto alene mot alle de andre. Desto smerteligere blir det nederlag opposisjonen har lidt. Den ville stå seg på å erkjenne faktum og ikke søke etter lettvinte bortforklaringer.

Islands altingsvalg
fandt sted søndag den 23. oktober. I 27 valgkredse valgtes 41 altingsmænd af 84.000 vælgere. Resultatet foreligger ikke endnu.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Af de 84.000 vælgere bor de 33.000 i Reykjavik.

Den hidtidige regering bestod af 2 socialdemokrater, 2 af selvstændighedspartiet og 2 af fremskridtspartiet med socialdemokraten Stefan Johann Stefansson som ministerpræsident.

Østrigs valg den 9. oktober.

Ved parlamentsvalget i Østrig den 9. oktober afgav af 4.391.815 vælgere 96,8 pct. deres stemmer. Resultatet blev følgende — sammenlignet med 1945:

	Stemmer	pct.	Mandater
Folkepartiet	1.844.850 (1.602.227)	44,1 (49,8)	77 (85)
Socialdemokratiet	1.621.275 (1.434.998)	38,7 (44,6)	67 (76)
De uafhængiges parti	489.132 (—)	11,7 (—)	16 (—)
Venstreblokken	212.641 (174.257)	5,0 (5,0)	5 (4)
Gyldige stemmer iøvrigt .	21.468 (—)	0,5 (—)	— (—)

Venstreblokken er ensbetydende med det kommunistiske parti, hvortil har sluttet sig en lille gruppe udtraadte utilfredse socialdemokrater.

Finsk præsidentvalg

ventes at skulle finde sted i begyndelsen af det kommende aar, idet kommunisterne har nægtet at medvirke til en lov, hvorved Paasikivis mandat tænktes forlænget paa 2 aar.

Tjekoslovakiet — Kæmperazziaer.

Fra slutningen af september er i Tjekoslovakiet foregaaet meget omfattende arrestationer og deportationer af formentlig »upaalidelige« personer. Det hævdes i vesteuropæiske blade, at antallet gaar op i titusinder, og at de arresterede i hobetal deporteres til tvangsarbejde i kul- og uranminer. Det paastaas ogsaa, at de arresteredes boliger fratages de paarørende og overgives til paalidelige kommunister.

Tito bider fra sig.

1. oktober overrakte Jugoslaviens udenrigsminister til den russiske Charge d'affaires i Beograd en note, i hvilken Sovjetunionen anklages for at ville skræmme det jugoslaviske folk og med magt styrte den siddende regering. Det hedder bl. a. i noten:

»Den sovjetrussiske regering har med diplomatiske noter, fulde af fornærmelser og trusler og med troppekoncentrationer i Jugoslaviens nabolande samt lignende foranstaltninger søgt at true det jugoslaviske folk. Formaalet hermed er at faa den jugoslaviske befolkning til at gennemføre Sovjetunionens udemokratiske og anti-sociale hensigter. Det er velkendt, at den sovjetrussiske regering har søgt at placere sine agenter inden for den jugoslaviske regering og hær i den hensigt at styrte landets lovlige regering.«

Saadan er tonen nu mellem de tidligere saa gode venner!

Jugoslavien i FN.s sikkerhedsraad.

F. N. valgte en jugoslav ind i sikkerhedsraadet under kraftig protest fra russerne, som bebudede skærpet modsætning mellem øst og vest.

Tito og nabostaterne.

Ungarn, Polen og Tjekoslovakiet har fulgt Sovjets eksempel og opsagt venskabspagterne med Jugoslavien.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

David Hall, den svenske finansminister,
som for nogen tid siden afløste Wigfors, er traadt tilbage paa grund af uoverensstemmelse mellem Hall og partifæller i hans lokale hjemegn. Partistyrelsen paatalte Halls optræden i dette forhold, men udtrykker iøvrigt fortsat tillid til Hall, hvis efterfølger som finansminister blev Per Edwin Sköld.

Fransk regeringsskifte.
Devalueringsproblemerne medførte i oktober regeringen Queuille's afgang; midt i maaneden lykkedes det den hidtidige socialdemokratiske indenrigsminister Jules Moch at danne en koalitionsregering af de hidtidige koalitionspartier, og den 15. oktober fik han i deputeretkammeret et tillidsvotum, dog kun med 1 stemmes majoritet. Dagen efter sprængtes regeringen alligevel, og senere har forskellige politikere arbejdet med at danne en ny regering.

Amerikanske kommunister dømt.
Gennem maaneder har der paagaaet en proces i USA mod 11 kommunistledere, og disse blev ved nævningekendelse 14. oktober kendt skyldige i forsøg paa at forberede at styrte regeringen med ulovlige midler.

En af aarsagerne til, at sagen blev rejst, var langvarige angreb paa regeringen ud fra paastanden om, at den holdt haanden over kommunisterne og endog tillod dem inden for administrationen.

»Land og Folk« kalder 15. oktober kendelsen for »oprørende«. I den anledning bringer Politiken 16. okt. en leder, hvori anstilles sammenligning mellem retsplejen i USA og i »folkedemokratierne«. Bladet skriver bl. a. om »L. og F.«s indignation over den amerikanske dom:

»At 11 kommunister i Amerika faar en dom, paakalder dets dybeste indignation, at tusinder og titusinder af ikke-kommunister i Tjekoslovakiet uden lov og dom slæbes bort har ingen interesse.

Der har man det hele i en nøddeskal. Hver gang det gaar ud over en kommunist i et demokratisk land, skriger de op om, at demokratiet er i fare og fascismen staar for døren. Men hvor de selv har magten, afskaffer de demokratiet og retsbeskyttelsen og ophæver den borgerlige sikkerhed og indsætter det politiske politi i domstolenes sted. Ganske som fascismen og nazismen gjorde det.«

Typografstrejken i Chicago sluttet.
Efter 22 maaneders varighed afsluttedes ca. 20. september de typografiske sætteres strejke ved de 5 store Chicagodagblade. Sætterne accepterede en ugentlig lønforhøjelse paa 10 dollars, et tilbud, der blev forkastet for 6 maaneder siden. Strejken var udbrudt paa et forlangende om 14½ dollar mere om ugen, men maa antages i realiteten at være ført imod Taft-Hartley-lovens forbud mod »clared shops«, d. v. s. bestemmelser i aftalerne gaaende ud paa, at kun medlemmer af den paagældende arbejderorganisation maa arbejde paa den paagældende virksomhed — en bestemmelse, som Chicago-sætterne fik knæsat for 50 aar siden.

Under strejken udkom de strejkeramte aviser hver dag i normal størrelse, idet bladene anvendte den saakaldte Vari-type-metode (maskinskrevne spalter, der fotograferedes op til normal avisstørrelse, stereotyperedes og tryktes — af de ikke-strejkende trykkere!).

Det anslaas, at de strejkende har tabt 13 millioner dallars i løn, men erholdt 11 millioner i understøttelser.

Staalstrejke i USA.
Ved udgangen af september iværksatte staalarbejderne i USA en strejke, der lammede næsten hele USA's staalproduktion og omfatter

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

over en halv million arbejdere. Strejken synes at være motiveret med uoverensstemmelse om, hvorvidt arbejdernes pensions- og forsikringsordning skal betales helt af arbejdsgiverne eller delvis af arbejderne selv. Det bemærkes, at USA ikke har en offentlig aldersrenteordning, som f. eks. Danmark har det.

Tyske østzone — »selvstændig« stat.

»Folkeraadet« i den tyske østzone proklamerede den 7. oktober østzonen som selvstændig stat og vedtog en forfatning. Otto Gratewohl, formanden for »enhedspartiet«, blev ministerpræsident, og den 11. valgtes kommunistlederen Wilhelm Pieck til præsident. Han er 73 aar.

Et nyt træk i kampen om den tyske »sjæl« og om Tysklands placering i magtgrupperingen er saaledes fuldbyrdet.

Stalin hilser Øst-Tyskland.

Stalin har sendt den nyoprettede tyske østzone-stat et lykønskningstelegram, der ifølge »Land og Folk« 15. oktober lyder:

»Tillad mig at lykønske Dem og det tyske folk med dannelsen af den tyske demokratiske republik. Dannelsen af den tyske demokratiske, fredselskende republik er et vendepunkt i Europas historie.

Der kan ikke være tvivl om, at eksistensen af et fredselskende demokratisk Tyskland side om side med eksistensen af en fredselskende Sovjetunion udelukker faren for nye krige i Europa og sætter en stopper for ny blodsudgydelse i Europa og umuliggør de europæiske landes slavebinding under verdensimperialisternes herredømme.

Erfaringerne fra den sidste krig viste, at de største ofre i denne krig blev bragt af det tyske og det sovjetiske folk. Sovjetunionen og Tyskland besidder det største potentiel i Europa til at udføre handlinger af verdensomfattende betydning. Naar disse folk viser beslutsomhed i kampen for freden og udnytter deres kræfter i samme udstrækning som de gjorde for at føre krig, kan freden i Europa anses for at være sikret.

Dannelsen af den tyske republik vil faa stor betydning for hele Europa ved at garantere det en varig fred. Man behøver ikke at tvivle om, at De ved at følge denne vej vil vinde stor sympati og aktiv støtte hos alle verdens folk, ogsaa hos amerikanere, englændere, franskmænd, polakker, tjekoslovaker og italienere for ikke at sige hos det fredselskende sovjetfolk.

Jeg ønsker Dem held paa denne nye og glorværdige løbebane. Maa det samlede, uafhængige, demokratiske, fredselskende Tyskland leve og trives!«

Telegrammet har vakt betydelig opsigt ved dets vendinger om Ruslands og Tysklands »største ofre« og de to landes »største potentiel til at udføre handlinger af verdensomfattende betydning«.

Ruslands militære styrke.

Et medlem af USA's Senat erklærede 15. oktober i Senatet, at Sovjet vil kunne mobilisere en saa enorm hærstyrke som 300 divisioner paa 60 dage. I løbet af yderligere et par maaneder vil den russiske overkommando kunne disponere over 502 fuldt slagkraftige divisioner.

Atombomben.

Den 23. september blev en verdens-sensation udsendt gennem alle telegrafer og radioer: Sovjet har ogsaa atombomben! Det var præsident Truman, premierminister Attlee og den canadiske regering, som i fællesskab udsendte denne meddelelse. Meddelelsen bekræftedes et par dage senere af det officielle russiske telegrambureau »Tass«, som tilføjede, at Rusland havde kendt atomvaabnets hemmelighed siden 1947.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

»Den geniale Stalin«.

»Den geniale Josef Stalin har hævet det russiske sprog til et saa fremragende plan, at intet intelligent menneske kan klare sig uden kendskab til det.«

Denne kendsgerning slaas i dag fast af den regeringskontrolerede tjekiske presse i forbindelse med kampagnen for at faa millioner af unge og gamle tjekere til at lære sig russisk. Kampagnen er en del af en »fødselsdagsgave« til Stalin paa dennes 70 aars fødselsdag i december.

I forbindelse med kampagnen skriver hærens organ »Obrana Lidu« i dag, at man overhovedet ikke kan være en god soldat uden at kunne russisk.

(Soc. Dem. 17/10).

Grækenland — borgerkrigen slut?

De græske partisaners radio meddelte 16. oktober, at partisanstyrkerne har indstillet deres operationer »for at undgaa Grækenlands fuldstændige ødelæggelse«. Dog har man ikke nedlagt vaabnene, men afventer forhandlingerne i De forenede Nationer om det græske problem.

Rajk,

den tidligere kommunistiske minister i Ungarn, som blev styrtet i sommer og sat under anklage, kom i midten af september for en »folkedomstol« i Budapest. Og her tilstod manden aabenbart alt, hvad han har været beskyldt for — at have været spion for admiral Horthys regime fra 1931 og op igennem alle aarene skiftevis spioneret blandt kommunister i forskellige lande snart for det franske politi, snart for gestapo og snart for amerikanerne. Og tilsidst erklærede han sig særdeles tilfreds med sin dom: døden!

Tænk, at denne mand har været en af kommunisternes allerstørste kanoner i aarevis! Og tænk, om hele historien er løgn og opspind. Eller tænk, om der skulde være flere af »kanonerne« rundt om i landene, der har det paa lignende maade. Og tænk, hvor retssikkerheden for det enkelte menneske er rodfæstet i »folkedemokratierne«!

Hvorfor flygter de dog?

Daglig læser man om flygtninge, der fra landene bag jerntæppet søger at slippe ud af disse lande. Det er jo ikke til at begribe, at folk flygter fra saa storartede tilstande, som man efter kommunisternes paastande har i disse lande. Og hvorfor hører man bogstavelig talt aldrig om folk, der flygter den modsatte vej? Et celebert tilfælde meddeles i et Berlin-telegram til »Nat.tid.« 16/9:

Den vesttyske kommunistleder Max Reimanns 22-aarige søn, Josef Reimann, er deserteret fra Sovjetzonens politistyrke og har begæret »politisk asyl« hos de britiske myndigheder, oplyste en britisk talsmand i gaar.

464 benaadninger pr. dag!

Præsident Gottwald har, efter hvad der officielt meddeles, i sin embedsperiodes første aar benaadet i alt *166.990 personer*. Det er næsten 1,2 procent af den tjekoslovakiske befolkning. I tallet er ikke medregnet amnesti for medlemmer af hæren. (Pol. 19/6.)

Det giver i gennemsnit 464 benaadninger pr. dag aaret rundt. Gud ved saa, hvor mange der bliver idømt straf.

Hitler i live — hos russerne?

Ifølge Berl. Tid. 17/10 har den amerikanske G-mand Leon G. Turron i en nylig udsendt bog fremsat den opfattelse, at Hitler og Eva Braun

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

ikke begik selvmord i den berlinske bunker, men blev fanget levende af russerne, som førte dem bort og holder dem skjult — for senere anvendelse. Turron var under krigen leder af den amerikanske sabotagebekæmpelse i syd- og vesteuropa.

Kong Leopold til folkeafstemning.

Kong Leopold, der stadig befinder sig i exil i Svejts, har tilbudt at lade spørgsmaalet om hans tilbagevenden eller abdikation afgøre ved folkeafstemning, idet han abdicerer, hvis ikke mindst 55 pct. af befolkningen stemmer paa ham. Samtidig har kongen udsendt en redegørelse for de militære forhold, der i 1940 førte til, at han overgav sig med hele den belgiske hær.

Græske børn bortført.

27.000 græske børn regnes at være bortført til de russiske lydstater, siger »Svenska Dagbladet«s udsendte medarbejder i en artikel, som fra den græsk-albanske grænse er dateret september og offentliggøres i »Svenska Dagbladet« 1. oktober. Børnene er dels lokket fra forældrene under paaskud af, at børnene vilde blive behandlet som »krigsbørn«, d. v. s. plejet og hjulpet, dels under paaskud af, at der forestod gas- og bombeangreb. De opdrages nu, siges det, i de kommuniststyrede lande i »den rette tro« og til specielle formaal.

Kommunisternes interesse for de nordlige svensk-norske provinser.

Alle kommunistiske poster i Finmarken, Norrbotten og Lapland er i dag besat med personer, som i stort og smaat sværger til Kominform, og de øverste posters indehavere er alle uddannet i Moskva, skriver »Arbetet« 17/9 i en artikel, der paapeger den særlige interesse, der fra kommunistisk side vises de nordlige svenske og norske grænsegebeter mod Rusland og Finland. Det kommunistiske undermineringsarbejde i disse omraader foregaar i største stilhed og ubemærkethed, siger bladet.

300 tyske kommunister som betalte russiske politiagenter?

300 tyske kommunister er afsløret som betalte agenter for det sovjetrussiske hemmelige statspoliti. Berlinavisen »Telegraf«, som er kommet i besiddelse af originalfortegnelsen over russernes øverste agenter i Tyskland, publicerer hele listen med navne, dæknavne, adresser, fødselsdatoer og fødselsaar.

Blandt de afslørede agenter befinder sig bemærkelsesværdigt mange kvinder og unge piger. Flere af det tyske kommunistpartis tillidsmænd og funktionærer figurerer paa listen og turde nu — alle russiske dementier til trods — have gjort sig umulige selv blandt deres egne kammerater. Det russiske hemmelige statspoliti er nemlig frygtet og hadet ikke mindst blandt kommunisterne, som er klare over, at de er genstand for en bestandig overvaagning fra russisk side.

Afsløringen har vakt en voldsom opstandelse i Berlin og hele Østtyskland, hvor der daglig spredes tusindvis af eksemplarer af »Telegraf« i en hemmelig miniatureudgave. Det kommunistiske hovedorgan »Berliner Zeitung« forsøger at udglatte det hele og skriver, at det ikke bør anses for at være saa mærkværdigt, at en del tyskere arbejder i den russiske sikkerhedstjeneste.

(Sv. Dagbl. 2/10.)

Russisk-kontrolleret havn i Kina.

I Liverpoolbladet »Daily Dispatch« finder vi følgende beskrivelse, som vi fra dansk side har faaet bekræftet:

Soldater med bajonetter tvang officererne paa det danske fragtskib

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

»Cornelius Mærsk« til at blive om bord paa deres skib, da dette tog last i den kommunist-dominerede havn Dalni i Syd-Manchuriet.

Fragtskibet er ankommet til Liverpool med 7.000 tons soyabønner — de første fra Manchuriet siden krigen.

Medens Liverpools havnearbejdere i gaar lossede tusindvis af sække med bønner med russisk inskription, fortalte en af officererne mig:

Da vi ankom til Dalni ventede vi, at vi vilde være i stand til at gaa i land som i andre havne. I stedet fandt vi en vagt paa omkring 25 kommunistiske kinesiske soldater, alle bevæbnede med rifler og bajonetter, marcherende frem og tilbage paa kajen og posterede paa landgangsbroen for at forhindre os i at gaa i land.

Kulier arbejdede som gale nat og dag i 5 døgn, medens russerne tilsaa ladningen. Selv chefen, kaptajn Godtfredsen, maatte blive ombord, og alle forhandlinger førtes af 3 russere, som kom ombord paa skibet.

Da en af skibets officerer, den 32-aarige Hans Pedersen, gik ned ad landgangen for at foretage den sædvanlige kontrol af lastelinien, tvang soldater ham tilbage med bajonetter.

Medens russerne, som øjensynlig beherskede Dalni, modtog cigaretter og drinks af os, sagde en anden officer, syntes kineserne at være bange for at modtage, hvad vi tilbød.

Vi fik det indtryk, at alle masede paa for at faa lasten ombord og slippe af med skibet saa hurtigt som muligt.

Vi haaber aldrig at komme der igen.

Geografisk note: Medens Nord-Manchuriet, hvor soyabønnerne dyrkes, officielt er okkuperet af russerne, var det den almindelige opfattelse, at Syd-Manchuriet var domineret af kommunisterne, men ikke under Sovjets kontrol.

»Cornelius Mærsk«s mandskab mener noget andet.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

FORSKELLIGT

Kommunevalget i København.

Paa Arbejdernes Fællesorganisations møde den 23. september gav overborgmester H. P. Sørensen en oversigt over Københavns kommunale problemer og sluttede med at sige:

Jeg opfordrer saa til slut repræsentanter for de københavnske arbejdere til at forberede valget i marts. Yd jeres støtte til valgfondsindsamlingen, agitér paa arbejdspladser og kontrolsteder for Socialdemokratiets politik, som igennem de sidste 30 aar har vist, hvad den kan udrette, og som — lad os sige det uden pral — har gjort København til foregangsby paa en række omraader. Jeg har efterhaanden besøgt mange lande i Europa, og nu efter krigen har jeg besøgt to saa modsatte yderpoler som London og Moskva. Jeg kan sige, at hverken med hensyn til børneforsorg eller med hensyn til boliger eller mange andre ting behøver København at faa mindreværdskomplekser. Det modsatte var mere naturligt.

Mødet vedtog derefter med alle stemmer mod nogle enkelte følgende opfordring til hovedstadens fagforeninger:

Om et halvt aar kaldes der til kommunevalg. Befolkningen i hovedstadens kommuner staar dermed overfor en ny politisk styrkeprøve, hvor arbejderbefolkningens stemmeafgivning bliver afgørende for udfaldet.

Takket være den kommunistiske kolonnes splittelsesvirksomhed fik Socialdemokratiet ved valgene i 1946 en betydelig tilbagegang og mistede flertal i Københavns borgerrepræsentation. Denne omstændighed maner til et forstærket arbejde for Socialdemokratiet ved de kommende valg.

Det gælder om i den kommende tid at klargøre overfor arbejdervælgerne den store betydning, som de kommende valg denne gang vil faa baade direkte for det kommunale arbejde og indirekte for den almindelige politiske udvikling.

Fællesmødet i Arbejdernes Fællesorganisation, der repræsenterer 210 fagforeninger i hovedstaden, retter en indtrængende opfordring til fagforeningerne om at gøre en kraftig indsats for Socialdemokratiet. Valgkampen koster penge, og det maa forudses, at kampen bliver haard. Vi opfordrer derfor hovedstadens fagforeninger til — som tidligere — at yde økonomisk støtte til Socialdemokratiets valgkamp.

Hedtoft om Kommunisterne.

I sin svartale den 18. oktober under finanslovdebatten foretog statsminister *Hedtoft* et opgør med Kommunisterne. Det gengives her noget forkortet.

I Aksel Larsens kominformerede tale var der intet nyt. Hans tale var den samme, som kommunistlederne holder i alle demokratiske lande. Han tegnede et billede, der er i saa aabenbar modstrid med de foreliggende kendsgerninger, at ethvert selvstændigt tænkende menneske i dette land kan gennemskue det — og kan se, hvad hensigten er.

Enhver tillid til demokratiet i almindelighed og til Socialdemokratiet i særdeleshed skal nedbrydes. Uro, opløsning og forvirring skal tilstræbes. Denne adfærd tjener ikke noget *dansk* formaal. Aksel Larsen og hans fæller har stillet sig i andre formaals tjeneste.

Marshall-hjælpen fremstilles som den store ulykke, skønt den alene i dette aar medfører en tilførsel af varer for 500 mill. kr., som vi ellers ikke vilde have faaet. Uden Marshallhjælpen vilde Danmark have været

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

saa meget ringere stillet. Uden den vilde mange virksomheder have savnet vigtige raavarer og danske arbejdere være blevet arbejdsløse. Aksel Larsen *lader*, som om han taler for øget beskæftigelse. Havde vi fulgt hans politik over for Marshallhjælp og devaluering, var det uundgaaeligt, at mange tusinde danske arbejdere havde staaet med ledige hænder. Men en saadan situation i Norden og Vesteuropa staar maaske netop ogsaa som en ønsketilstand for kommunisterne?

Han fortsætter med at betegne Atlantpagten som en forberedelse til angrebskrig, skønt der ikke *er* ført og ikke *kan* føres skygge af bevis herfor. Han *ved*, og *alle* ved, hvad der var vore motiver for tilslutningen til Atlantpagten, nemlig *alene fredens og frihedens bevarelse*.

Aksel Larsen taler om »militarisering« og »krigsforberedelse« og opererer i den forbindelse med selvopfundne fantasital for Danmarks udgifter til militære formaal. Saaledes taler kommunisterne i alle Vesteuropas lande. *Her* vender de sig mod folkenes ret til at skabe et værn, medens vi aldrig fra den side har hørt eet kritisk ord om de militære udgifter i Sovjetunionen og Østeuropa. »Land og Folk« meddelte den 20. marts i aar, at Sovjetunionens militære udgifter paa finansloven for 1949 var ansat til 79 milliarder rubler. Det svarer til en udgift af 360 kr. pr. indbygger i Sovjetunionen, medens de tilsvarende udgifter i Danmark efter det forelagte finanslovforslag udgør 90 kr. pr. indbygger. I Danmark kaldes det en kolossal »oprustning«, som skal bekæmpes med alle midler. En forholdsvis fire gange saa stor udgift i Sovjetunionen er derimod helt i sin orden. Et værge- og magtløst Nord- og Vesteuropa og et til tænderne væbnet og gennemmilitariseret Østeuropa — det er aabenbart det, Aksel Larsen identificerer med »kampen for freden«. Mon ikke meningen med kommunisternes holdning i denne sag staar lysende klar for enhver? ....

Det er for landets fred og frihed, det er for produktionens og levestandardens højnelse, og det er for den rette sociale afvejning, vi har sat *vore* kræfter ind.

Men hvad har Aksel Larsen gjort?

Siden sin entré i denne sal har han under Moskvas *skiftende* paroler anvendt al sin kraft til at mistænkeliggøre dansk folkestyre, men i særdeleshed fagbevægelsens lovligt valgte ledere og Socialdemokratiets folk og hindre et roligt og fornuftigt reformarbejde.

Han har svinget og svajet og altid registreret de *østlige* vinde:

Skulde han — som i 1945 — tale »folkefront og samling med Socialdemokratiet«, gjorde han det. Fik han besked paa at »misrekommandere og splitte«, gjorde han det.

Skulde han sige »folket i vaaben«, sagde han det. Skulde han sige »ikke en mand og ikke en øre til demokratiets forsvar«, sagde han det.

Skulde han som i 1940 sige, »England er skyld i krigen«, sagde han det. Skulde han — som efter 22. juni 1941 — sige, »*Hitler* er skyld i krigen«, sagde han det.

Skulde han sige, »*Tito* er en genial socialist og en statsmand, der er et eksempel for alle andre«, sagde han det. Skulde han sige, »Tito er en forrædder, en Marshallbandit og dollarimperialist«, sagde han det.

Skulde han sige, »*Rajk* er Ungarns store kommunist«, sagde han det — og dagen efter haaner man ham og bifalder, at han klynges i galgen!

Jo, Aksel Larsen er virkelig den rette til at tale til os om »afhængighed af udlandet«!

Levestandarden i De forenede Stater.

I slutningen af december 1948 rejste en delegation fra den norske LO til USA for at studere den amerikanske fagforeningsbevægelse, produktionsspørgsmaal og sociale forhold. Rejsen varede knapt en maaned. For

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

nogen tid siden udkom delegationens rapport, fra hvilken nedenstaaende afsnit om levestandarden i De forenede Stater er taget:

Gennemsnitslønnen september 1948:

	Ugeløn (i dollar)	Timeløn (i dollar)
Hele industrien under et	54,18	1,36
Aluminiumsindustrien	55,19	1,43
Kulindustrien (antrasit)	69,35	1,99
Kulindustrien iøvrigt	74,98	1,98
Staalværkerne	74,98	1,68
Automobilindustrien	61,93	1,68
Mekanisk industri	62,05	1,50
Grafisk industri	63,02	1,58
Tekstilindustrien	45,12	1,20
Papirindustrien	57,92	1,34
Bygningsindustrien	72,09	1,92
Bus og sporveje	62,29	1,35
Engros-handel	57,50	1,38
Detailhandel	40,48	1,09
Forsikringsselskaber	54,32	

Dette er gennemsnitslønninger for hele landet. De rummer selvsagt i sig springet i lønningerne mellem fagarbejdere og ufaglærte. De giver et gennemsnit af lønninger, som ofte veksler fra stat til stat — ikke mindst fra de store industricentrer i nord til arbejdspladserne i syd. (Forskellen mellem lønningerne i industrien i sydstaterne og i de andre landsdele er forresten ikke saa stor som mange andre; den drejer sig om 15 pct. Da leveomkostningerne ofte er lavere i syden, vil forskellen i reallønningerne være mindre). Baade mands- og kvindelønningerne gaar selvsagt ind i ovennævnte gennemsnitstal. Forskellen mellem mands- og kvindelønningerne er imidlertid ikke saa store som her i landet. Hvad angaar gennemførelsen af princippet om lige løn for lige arbejde, er Amerika kommet adskilligt længere end vi.

De lønninger, som tabellen ovenfor refererer til, fortæller selvsagt ikke, hvilke *reallønninger* den amerikanske arbejder og funktionær har. Prisniveauet er en lige saa vigtig faktor som lønningerne, naar reallønnen skal fastlægges.

Hvad er nu dollarens købekraft? Det er slet ikke let at svare paa det spørgsmaal, men visse holdepunkter kan man straks give. En række varer er billigere i De forenede Stater end i Norge. (Stort set vil kvaliteten være bedre paa næsten alle omraader.) Klæder og sko ligger lavere i pris end hos os. Det gælder ogsaa al slags udstyr til hjemmene (elektrisk udstyr, køleskabe, støvsugere, kogekar, møbler o. s. v.). En del af maden har samme pris (brød, kaffe), andre fødevarer er meget dyrere (mælk, kød, flæsk). Priserne for disse ligger paa et niveau, som omtrent svarer til det, de vilde have kostet i Norge, hvis vi ikke havde haft prissubsidier. Huslejen i nye bygninger er langt højere end hos os. I gamle huse, som har været underkastet huslejekontrol fra 1940, er priserne derimod ikke skruet op. Husleje og transport vil alligevel for de fleste arbejdere pengemæssigt være en større udgiftspost end i Norge.

Det bedste maal for lønningernes købekraft ligger i en udregning af hvilken arbejdstid, der gaar med til at købe en bestemt mængde af en varesort. I De forenede Stater maa man med en gennemsnitlig timeløn paa 1,36 dollar arbejde følgende tid for at købe visse varesorter og varemængder:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

	Gennemsnitlig arbejdstid timer	minutter
Rugbrød, 1 kg		12
Hvedemel, 1 kg		9
Sukker, 1 kg		11
Kød, 1 kg	1	10
Smør, 1 kg	1	30
Mælk, 1 liter		10
Æg, 12 stk.		35
Kaffe, 1 kg		45
Øl, 1 fl.		6
Whisky, 1 fl.	1	35
Cigaretter, 20 stk.		9
Ulddragt, dame	13	
Ulddress, herre	25	
Herresko (førsteklasses)	7	
Damesko (førsteklasses)	5	
Nylonstrømper		50

Udgiften til husleje pr. maaned blev i 1947 regnet ud til gennemsnitlig at svare til en 3 dages løn for en industriarbejder. I dag maa man regne med, at denne tid er noget for lidt. Ved en husholdningsundersøgelse, som blev foretaget i 34 byer i 1948, fandt man frem til, at en lønmodtager med en familie paa 4 personer, som havde en lejlighed paa 4 værelser, køkken og bad, maatte betale indtægten af 5 arbejdsdage for at dække udgifterne til husleje, lys og brændsel i en maaned.

Bilen gaar ind som en del af udstyret hos en amerikansk industriarbejder. En ny Chevrolet eller Ford i den billige prisklasse vil han i dag komme til at betale med 140 arbejdsdage. Benzinprisen ligger omtrent paa 3 minutter i arbejdstid pr. liter. Radioapparaterne er langt billigere end hos os. En almindelig god modtager vil en industriarbejder kunne købe med 4—5 dagslønninger.

Naar man ser bort fra en del vigtige madvarer, kan man vel groft set sige, at en amerikansk industriarbejder gennemsnitlig maa arbejde lidt over halvdelen af, hvad en norsk industriarbejder maa arbejde for at købe visse varer. Resultatet er, at han har bedre kost-, bolig- og beklædningsstandard end nogen europæisk arbejder. Dette er selvsagt ikke andet, end hvad alle vil vide, som har haft nogen kontakt med De forenede Stater.

De lønningsopgivender, som er nævnt ovenfor, omfatter time- og ugelønninger. Nu er der imidlertid temmelig mange familier (mindst 25 pct.), hvor mere end een af familiens medlemmer har indtægt. *Familieindtægten* vil derfor være større end det, tallene giver udtryk for. Paa den anden side omfatter de væsentligt industrier, hvor fagorganisationen er stærk. I 1946 blev foretaget en undersøgelse af indtægten i 14 millioner amerikanske familier fra alle landsdele. Denne undersøgelse gav følgende resultat:

Aarsindtægt	pct. af familierne
Mindre end 1.000 dollar	5,7
1.000—1.500 dollar	6,8
1.500—2.000 —	10,0
2.000—2.500 —	14,7
2.500—3.000 —	14,3
3.000—5.000 —	35,5
4.000 og mere —	12,9

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Som man vil se, har ⅔ af de 14 millioner familier, som statistikken omfatter, indtægt mellem 2.000 og 5.000 dollar om aaret. Desuden havde 4 af 5 familier indtægter paa mere end 2.000 dollar. Tællingen omfatter baade familier i byerne og ude i landdistrikterne. Naturalindtægter var ikke regnet med i familieindtægten. Denne tabel giver utvivlsomt et bedre billede af indtægtsforholdet for det amerikanske folk, end de lønninger vi har opgivet for bestemte grupper af industriarbejdere og funktionærer.

Arbejdstid og fritid.

Arbejdstiden er nu i De forenede Stater overvejende 40 timer om ugen. I almindelighed bliver der arbejdet 8 timer om dagen i 5 dage, mens lørdag og søndag bliver taget som sammenhængende fritid. Lige til i september i aar har jernbanearbejderne haft 48 timers uge. Fra da af gaar ogsaa de over til 40 timer. I enkelte fag, som f. eks. beklædningsindustrien, er arbejdstiden kortere.

Naar det gælder ferie, staar de amerikanske arbejdere tilbage for os. Der findes ikke nogen ferielov i landet, og det var først under den anden verdenskrig, at ferie med løn blev almindelig i industrien. Mens i 1940 kun 25 pct. af arbejderne havde ferie med løn, kan man nu regne med, at 90 pct. af dem har det. Ferien er gerne en uge efter 1 aars tjeneste og 2 uger efter 3 eller 5 aars tjeneste. For funktionærerne og statstjenestemændene har ferien længe været almindelig, og for disse er ferien ogsaa af længere varighed end for industriarbejdernes vedkommende.

For øvrigt er der nu en tydelig tendens fra fagforeningernes side til at samle kravet om kortere arbejdstid i form af forlængelse af ferien. I Norge har som bekendt fagorganisationen længe fulgt den sidste kurs; den har anset en forlængelse af ferien som vigtigere end forkortelsen af arbejdsugen. I øjeblikket er det i Amerika kun grubearbejderforbundet, som vil stille krav om en væsentlig forkortelse af arbejdsugen. De andre forbund vil koncentrere deres krav om længere ferie.

Sociallovgivningen.

Levestandarden i et land bliver selvsagt ikke bare bestemt af lønningernes størrelse, men ogsaa af de indirekte indtægter, som hænger sammen med de sociale ydelser, som det brede lag af folket nyder godt af. Paa dette omraade laa De forenede Stater længe efter enkelte europæiske lande. Under Roosevelts reformperiode blev der imidlertid udrettet adskilligt for at rette paa dette; men der er alligevel store huller i den amerikanske sociallovgivning. Den omfatter endnu ikke tilnærmelsesvis hele folket, og hvor det gælder sygeforsorgen, er den helt utilstrækkelig.

Lige indtil arbejdsløsheden satte ind for alvor i 1929, var ulykkesforsikringen den eneste del af sociallovgivningen, som var godt udbygget. Den omfatter nu alle de 48 stater og bygger paa det samme princip, som vor ulykkesforsikring. Arbejdsgiverne dækker udgifterne til forsikringen, som sikrer de paarørende en pension ved ulykker, som har dødsfald til følge, eller en erstatning til dem, som bliver ramt af et ulykkestilfælde. Erstatningen varierer mellem 50 og 70 pct. af arbejdernes ugeløn med en bestemt grænse opefter. Erstatningen er forskellig i de forskellige stater og varierer mellem et minimum paa 17,30 dollar om ugen til maksimum paa 36 dollar. Den øverste grænse er nu blevet den sædvanlige paa grund af lønstigningen under og efter krigen.

Arbejdsforsikringen blev indført i 1935. Denne dækkes gennem en skat, som betales af arbejdsgiverne med 3 pct. af lønninger og gager (indtil 3.000 dollar aarlig, som er højeste indtægtsgrænse). Præmien dækkes altsaa her ogsaa i sin helhed af arbejdsgiverne. Erstatningen i staten

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

New York er 25 dollar om ugen, og for landet i sin helhed er den 18 dollar i gennemsnit.

Aldersforsikring og enkeforsikring blev gennemført i 1937. Disse forsikringer finansieres ved en præmie, som betales baade af arbejdsgiverne og arbejderne. Begge grupper betaler 1 pct. af lønningernes størrelse. Aldersforsikringen er gennemsnitlig 39,20 dollar om maaneden for et ægtepar. Den højeste ydelse, som bliver givet i nogen stat, er 90 dollar om maaneden. Enkepensionen er paa 20,30 dollar gennemsnitlig. Statsfunktionærerne og jernbanefolkene er dækket af deres egne pensionsordninger.

Sygeforsikring er kun indført i 3 stater, og den repræsenterer det største hul i den amerikanske sociallovgivning.

Mindstelønslov blev indført i 1938. Den fastsætter 40 cents som mindsteløn og 40 timers arbejdsuge. Mindstelønningerne vil nu sikkert blive hævet til 75 cents; fagforeningerne er gaaet ind for en stigning til 1 dollar i timen. Der er indført en række arbejderbeskyttelseslove til beskyttelse af arbejderne i gruberne og industrien. Søfolk har deres egen søfartslov, som er knyttet til Andrew Furuseths navn, en norsk sømand fra Løten, som er en af grundlæggerne af det store sømandsforbund paa stillehavskysten.

En af de store vanskeligheder ved udbygningen af den amerikanske sociallovgivning er, at de 48 stater ifølge landets grundlov har myndighed over lovgivningen paa en række omraader. Det har været vanskeligt at faa en ensartet sociallovgivning for hele landet, og derfor varierer ogsaa forsikringssatserne saa meget fra stat til stat. Enkelte af staterne, særlig i syden, har helt utilfredsstillende sociale ydelser. De sidste aar er erstatningerne heller ikke steget i forhold til leveomkostningerne. Det vil derfor blive en af de største opgaver for den nyvalgte kongres at gennemarbejde hele forsikringsordningen og i tilgift gennemføre en sygeforsikring, som kan tilfredsstille moderne behov. Man kan regne med, at denne del af Trumans program vil blive ført ud i livet uden altfor stor modstand.

Der er en tydelig tendens inden for fagorganisationen til at søge at bøde paa mangelen i sociallovgivningen ved at føre forsikringsordninger ind i selve tarifaftalen. Under krigen, da der som en følge af stabiliseringspolitiken var fastsat bestemte grænser for lønningerne, blev det mere og mere almindeligt, at forbundene samlede sig om krav om løn under sygdom eller ulykke, alderspension m. m. Disse krav blev nemlig betragtet som ufarlige i forening med inflationspresset. Tællinger, som blev foretaget i 1945 og 1946, viste, at $^2/_5$ af de industriforetagender, som tællingerne omfattede, havde forsikrings- eller pensionsordninger for sine arbejdere og funktionærer. Man maa regne med, at tallet nu er en del højere.

I 1946 blev beskæftigelsesloven vedtaget af den amerikanske kongres. Denne lov gør det til en del af regeringens opgaver at fremme den størst mulige produktion, beskæftigelse og købekraft. I tilslutning til loven blev der oprettet et udvalg af økonomiske raadgivere for præsidenten og en fælleskomité for de to kamre i kongressen. Disse udvalg har til opgave at følge udviklingen i det økonomiske liv og at fremme forslag til sikring af beskæftigelsen. Paa dem hviler ogsaa koordineringen af regeringens økonomiske politik. Det er dog for tidligt at sige noget om, hvorvidt denne lov vil vise sig at være et effektivt middel til at holde beskæftigelsen oppe, men den er et talende bevis for den aand, som i dag præger De forenede Stater. Blot for 20 aar siden var slagordet, at regeringen skulde holde sig borte fra enhver indblanding i det økonomiske liv. Nu bliver det betragtet som en af regeringens første pligter at bidrage til høj produktion og beskæftigelse.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Skatterne.

Ved bedømmelsen af levestandarden i et land maa man selvsagt ogsaa tage skattebyrden med i betragtning. Den har aldrig været tung i De forenede Stater sammenlignet med et land som Norge. En automobilarbejder, som tjener omkring 3500 dollars om aaret, maa, hvis han har hustru og 2 børn at forsørge, betale en skat paa 121 dollars, altsaa noget over 3 pct. af indtægten. En haandværker, som tjener 5000 dollars, vil med samme forsørgelsesbyrde have en aarlig skat paa 344 dollars. Omsætningsskat er indført i de fleste stater til finansiering af deres udgifter. Den overstiger sjældent 2 pct. Samlet vil skatterne derfor være langt lavere i De forenede Stater end i de fleste lande i Europa.

En opsummering.

Den amerikanske arbejder er i dag den bedst betalte i verden. Købekraften af hans indtægter stiller ham i en særlig klasse. Arbejdstiden er kortere end i andre lande, men naar det gælder ferie, har flere lande bedre ferieordning. Ved arbejdsløshed, ulykker og alderdom er størstedelen af de amerikanske lønmodtagere sikret ved love, som giver en kontantunderstøttelse, som er højere end i de fleste industrisamfund. Efter amerikansk standard er forsikringssatserne imidlertid for lave. Sygeforsikringen er meget mangelfuld. Skatterne er til gengæld lave. Da det er et typisk træk i den amerikanske masseproduktion, at den er indstillet paa at fremstille standardiserede forbrugsvarer, har det høje indtægts- og prisniveau i store dele af landet ført til en levestandard, som langt overgaar, hvad vi kender i vor verdensdel.

Kosten er præget af stor brug af madvarer af høj kvalitet. I 1947 var gennemsnitsforbruget pr. person om aaret: 250 l mælk, 365 æg, 75 kg kød og flæsk, 30 kg fedt og smør, 50 kg tomater og appelsiner, 105 kg grøntsager og anden frugt, 85 kg korn, 82 kg sukker og 8 kg kaffe, kakao og te. Det giver et forbrug paa over 3420 kalorier om dagen.

Boligforholdene er betydelig rummeligere end i andre lande. En boligtælling i 1947 viste, at 94 pct. af lejlighederne var beboet af mindre end 1,5 person pr. rum (køkkenet ikke regnet som beboelsesrum). 80 pct. af lejlighederne i byerne havde eget bad og wc. 97,5 pct. havde elektrisk belysning. Selv om dette er en høj boligstandard, er der utvivlsomt en høj boligmød ogsaa i de amerikanske industricentrer. Hverken under eller efter krigen har der paa langt nær været bygget huse nok til at tilfredsstille efterspørgselen.

Amerikanske hjem er udstyret med tekniske udstyr, som gør husmoderens arbejde langt lettere, end det almindeligvis er i Europa. Vaskemaskiner, opvaskekummer, støvsuger, køleskabe og telefon er et selvfølgeligt udstyr i hjemmene. Husmødrenes arbejde bliver ogsaa stærkt lettet gennem en omfattende hermetikindustri og de mange kantiner paa arbejdspladserne.

Fri folkeskole er forlængst indført. Den omfatter 8 skoleaar, og i de fleste byer 1 eller 2 aars børnehave. 4 aars mellemskole er ogsaa som regel gratis. Universitets- og højskoleuddannelsen er i enkelte tilfælde meget kostbar, men som regel er omkostningerne ved den højere uddannelse ikke altfor afskrækkende. Ved en tælling, som blev udført i april 1947, viste det sig, at den gennemsnitlige skoletid for aldersgruppen 15—29 aar var 12,1 aar for hvide og 8,4 for negre. Den amerikanske ungdom har altsaa adskillig længere skoletid bag sig end ungdommen i andre lande.

Visse omraader af De forenede Stater — særlig i Syden — ligger dog stærkt bagefter i den sociale og økonomiske udvikling. De kaster derfor sorte skygger over et billede, som ellers vilde have været lyst. I enkelte storindustrielle centrer møder man ogsaa sociale forhold, som

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

paa ingen maade holder stand med det, som er det almindelige i landet. Store opgaver maa derfor løses, før De forenede Stater har naaet en ensartet social standard.

Devalueringen og industrien.

»Tidsskrift for Industri« skriver om devalueringen bl. a.:

»Naar punddevalueringen androg saa meget som 30 pct., maatte det fra industriens side af konkurrencemæssige grunde skønnes nødvendigt at følge pundet fuldtud. Tog man et andet standpunkt, vilde ikke alene vor industrieksport — der i aar ventes at ville andrage ca. en milliard kroner — blive udsat for skarp konkurrence fra England og de lande, der fulgte pundet, men ogsaa paa det danske hjemmemarked maatte en haard konkurrence imødeses. Hertil kom faren for en skadelig spekulation med den danske krone, hvis der opstod en følelse af, at en mindre devaluering end pundets i det lange løb var utilstrækkelig for vort land. Ligesom England ved at foretage den overraskende store nedskæring af pundet maatte antages at have devalueret til bunds og derved bragt alle spekulationer til ophør, saaledes var det utvivlsomt ogsaa nødvendigt for os varigt at løse valutaproblemet og derved undgaa risikoen for en byrdefuld tilpasningsproces over længere tid.«

Devalueringen og landbruget.

»Finanstidende« skriver 28/9 i nogle betragtninger over devalueringen bl. a.:

»I de sidste fem aar før krigen udgjorde landbrugets gennemsnitlige nettoindtægt omkring 450 mill. kr.; i aar vil den andrage omkring 1700 millioner kr., altsaa omtrent 4 gange saa meget. Da prisniveauet fra før krigen til nu rundt regnet er fordoblet, bliver der ogsaa »kun« tale om en fordobling af landbrugets reelle indtægt; men hvilken anden samfundsklasse kan møde med tilsvarende forhøjelser?«

Og senere i artiklen hedder det: »I det hele taget fristes man til at spørge, hvor længe den i det sidste tiaar praktiserede forkælelse af landbruget skal vare ved.«

»Finanstidende«s artikel gav »Sorø Amtstidende« anledning til en leder 29/9. Heri hedder det bl. a.:

»Ingen i Danmark har — selv om man vel nok maa erkende rigtigheden i den amerikanske betragtning, at kun en sænkning af de europæiske valutaer i forhold til dollar paa en overskuelig tid kan give ligevægt i handelsforholdet — haft interesse i denne devaluering, heller ikke landbruget som saadan, der faar større udgifter (til foderstoffer og kunstgødning), men kun samme priser for sine forædlede produkter.

Ikke blot landbruget, men alle eksporterhverv og mange andre var imidlertid klar over, at en fastholdelse af kronen overfor faldet i sterling var en umulighed. Og vi føler os nogenlunde overbevist om, at et forsøg paa at gennemføre redaktør Thalbitzers sublime idé med at lade landbruget (og de andre eksporterhverv) betale gildet, næsten omgaaende vilde have medført et saadant fald i eksporten (og dermed nedgang i importen af raastoffer til industrien), at det var blevet samfundet en meget kostbar spøg.«

Ogsaa »Andelsbladet« har læst »Finanstidende« og skriver:

»Det er sikkert af mange grunde, bl. a. af hensyn til sparerne, uheldigt, at pengenes værdi kun gaar nedad i tidens løb og aldrig opad. Dette skyldes imidlertid ikke specielt, at politikerne forkæler landbruget, eller at landmændene stifter gæld i tide og utide. Det maa indrømmes, at hensyn til landbrugets indtægter og frygt for, hvad der vilde ske for hele befolkningen, hvis vi fik landbrugskrise, baade tidligere og denne gang

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6

har været medvirkende til en devaluering. Men det er uretfærdigt ensidigt at fremhæve hensynet til landbrugerne. Det er ogsaa en permanent trusel for pengenes værdi, at arbejdernes lønninger i vore dage i realiteten af fare for politiske og økonomiske forstyrrelser kun kan forandres opad. Pengenes værdi forringes endvidere, naar man beskytter industrien paa hjemmemarkedet gennem importregulering og told. Det giver højere priser, at de billigere varer fra udlandet holdes ude, og det vil igen sige, at det giver lavere pengeværdi. Man kunde derfor ogsaa paastaa, at arbejderklassen eller industrien »forkæles«, og at de ødelægger pengevæsen og opsparing. Det vilde imidlertid ogsaa være ensidige paastande, der ikke var fyldestgørende forklaringer. Sandheden er nemlig, at ansvaret for den økonomiske politik, der medfører pengenes stadige værdiforringelse, maa deles ligeligt mellem alle erhverv og klasser, da de jo alle kræver »at ligge lunt«, og da politikerne ikke mener at kunne afslaa disse krav. Der er vist ingen af parterne, der har ret til at bebrejde de andre noget.«

Aarhus—Åbo—Bergen—Göteborg.

I Göteborg afholdtes i sidste halvdel af september en udstilling, arrangeret af de fire venskabsbyer Åbo, Aarhus, Bergen og Göteborg. Paa udstillingen fandt man bl. a. en sammenligning mellem de hovedudgifter, som en typisk arbejderfamilie i de fire byer maa regne med, og den saa saadan ud: Af aarsindtægten bruger

	Göteborgeren pct.	Bergenseren pct.	Aarhusianeren pct.	Aboniten pct.
Til mad	40	41,1	38,6	49,1
- klæder	12	13,6	14,2	10,7
- bolig	18	15,3	14,2	8,40
- skatter	12,5	12,6	10	14,5
- alt andet er der	17	17,4	23,0	17,3

Betydelig lighed og dog forskel. Göteborg-familien har 6000 kr. at raade over i aarsindkomst, Aarhusianeren 7000, Bergenseren 7700 og Åboniten 27.500 mark.

Minister-biler.

Hr. Starckes kritik af, at minister Fanny Jensen kører i bil, blev i almindelighed i pressen afvist som smaalig og usaglig. Eksempelvis nævner vi B. T., som dog ellers ikke kan betegnes som nogen forsvarer af regeringen; bladet skriver 18/10 bl. a.:

»En ministers arbejde fører døgnet rundt ham eller hende talrige steder hen, møder, sammenkomster, træffetider og aftaler skal passes, virksomheder beses og kontrolleres, udstillinger indvies, arrangementer inspiceres, repræsentative pligter udføres. Det hele kun muligt at overkomme paa hurtige hjul. Altsaa maa mennesket have en auto. Ikke at der er noget nedværdigende i at cykle eller tage med sporvognen, men det vilde være en for dum og daarlig udnyttelse af en ministers arbejdskraft at lade vedkommende bruge tiden i forholdsvis langsommere befordringsmidler.«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/03/02 : CIA-RDP83-00415R003900070005-6